

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı

**ÖĞRETMENLERİN CİNSEL EĞİTİM ALANINDA HİZMET İÇİ EĞİTİM
İHTİYAÇLARI VE OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Yüksek Lisans Tezi

Dilsaz Kocatürk

T 11196

Danışmanı: Doç. Dr. Ayşen Bakioğlu

**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

**Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları Ve Okul
Yöneticilerinin Görüşleri**

Dilsaz Kocatürk

İmzalar

Danışman: Doç.Dr. Ayşen Bakioğlu

Jüri Üyesi: Prof.Dr. Muhsin Hesapçioğlu

Jüri Üyesi: Prof.Dr. Sema Ergezen

**Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü
Yüksek Lisans Tezi**

İSTANBUL (2002)

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER.....	i
TABLOLAR LİSTESİ.....	iv
TEŞEKKÜR.....	xi
ÖZET.....	xii
SUMMARY.....	ivx
BÖLÜM 1 GİRİŞ.....	1
Problem.....	4
Önem.....	5
Varsayımlar.....	6
Sınırlılıklar.....	6
Yöntem.....	7
Araştırma Modeli.....	7
Evren ve Örneklem.....	7
Veriler ve Toplanması.....	7
Uygulama.....	8
Verilerin Çözümlemesi.....	8
BÖLÜM 2 CİNSELLİK.....	9
Cinselliğin Tanımı.....	9
Cinselliğin Alanı.....	10
Cinselliğe Bakış Açıları.....	11
Tarihsel Bakış.....	11
Prehistorik cinsellik.....	11
Biyolojik Bakış.....	12
Kros Tür Bakış.....	12
Kros Kültürel Bakış.....	14
Psikolojik Bakış.....	14
Freud ve psikanalitik teori.....	14
Öğrenme teorileri.....	15

	Sayfa
Bilişsel gelişim kuramı.....	16
Sosyolojik Bakış.....	17
Cinsellik Anlayış Kuramları.....	17
İşlevsellik kuramı.....	18
Uyuşmazlık kuramı.....	18
Sembolik etkileşim kuramı.....	19
Güç ve Seks.....	20
Cinsiyet Rollerı.....	20
Cinsiyetçilik.....	22
Cinsiyetçiliğin eğitim kurumlarına yansıması.....	22
Çoklu Bakış.....	25
Cinselliğin Tarihi.....	25
Toplumsal Değişim Sürecinde Cinsellik.....	28
BÖLÜM 3 CİNSEL EĞİTİM.....	29
Cinsel Eğitimin Tarihi.....	31
Cinsel Eğitim İle İlgili Tartışmalar.....	35
Cinsel Eğitimin Gerekçeleri.....	37
Cinsel Eğitimin Amacı ve Hedefleri.....	38
Cinsel Eğitim Verilirken Yaşanan Korkular.....	38
Gelişmiş Ülkelerde Cinsel Eğitim Programları.....	39
Okullarda Cinsel Eğitimi Kimler vermelidir.....	41
Türkiye’de Cinsellik Araştırmaları.....	42
Türkiye’de Cinsel Eğitim Çalışmaları.....	46
Nasıl Bir Eğitim.....	47
Cinsel Eğitimde Bir Faktör Olarak Okul Kültürü.....	48
BÖLÜM 4 HİZMET İÇİ EĞİTİM.....	51
Öğretmenin Hizmet İçi Eğitimi.....	51
Milli Eğitim Bakanlığı’nda Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri.....	52
Daha İyi İçin Öğretmenin Motivasyonu.....	52
Öğretmen Hizmet İçi Eğitiminde Ortaya Çıkan Eğilimler.....	54
Hizmet İçi Eğitimde On İlke.....	55

	Sayfa
Öğretmen Hizmet İçi Eğitiminin Değerlendirilmesi.....	58
BÖLÜM 5 BULGULAR ve YORUM.....	59
Araştırmaya Katılan Bağımsız Grupların Özellikleri.....	59
Öğretmen Grubunun Özellikleri.....	59
Yönetici Grubunun Özellikleri.....	62
Öğretmenlere İlişkin İstatistik Bulgular.....	63
Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenlerine Göre Ki-kare Sonuçları.....	63
Öğretmenlerin Yaş Değişkenine Göre Ki-kare Sonuçları.....	69
Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Ki-kare Sonuçları.....	67
Öğretmenlerin Çocuk Değişkenine Göre Ki-kare Sonuçları.....	74
Öğretmenlerin Branşlarına Göre Ki-kare Sonuçları.....	79
Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Ki-kare Sonuçları.....	87
Öğretmenlerin Sınıf Mevcuduna Göre Ki-kare Sonuçları.....	95
Öğretmenlerin Sağlıkla İlgili Bir Hizmet İçi Eğitim Alıp Almamalarına Göre Ki-kare Sonuçları.....	97
Öğretmenlerin Cinsel Sağlık Eğitimi Alıp Almamalarına Göre Ki-kare Sonuçları.....	97
Okul Yöneticilerine İlişkin Yüzde Dağılımları.....	100
Özet Bulgular (yüzde oranları ile).....	110
Öğretmenlerin Özet Bulguları.....	110
BÖLÜM 6 TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER.....	120
Tartışma.....	120
Sonuç ve Öneriler.....	128
KAYNAKLAR.....	131
EK 1 ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN YÜZDE DAĞILIMLARI.....	141
EK 2 ARAŞTIRMA İZNİ.....	150
EK 3 YÖNETİCİ ANKETİ.....	154
EK 4 ÖĞRETMEN ANKETİ.....	156

Tablo: 1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	59
Tablo: 2 Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	59
Tablo: 3 Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı.....	60
Tablo: 4 Öğretmenlerin Çocukları Olup Olmamasına Göre Dağılımı.....	60
Tablo: 5 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı.....	60
Tablo: 6 Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı	60
Tablo: 7 Öğretmenlerin Sağlık Eğitimi İle İlgili HİE Alıp Almadıkları Dağılımı.....	61
Tablo: 8 Öğretmenlerin Cinsel Sağlıkla İlgili HİE Alıp Almadıkları Dağılımı.....	61
Tablo: 9 Sağlık Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Konuları.....	61
Tablo: 10 Öğretmenlerin Ders Yaptıkları Sınıfların Mevcudu.....	62
Tablo : 11 Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	62
Tablo: 12 Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	62
Tablo: 13 Kaç Yıllık Okul Yöneticisi Olduklarına Dair Dağılım.....	63
Tablo: 14 Yöneticilerin Okul Yönetimi Konusunda HİE Alıp Almadıkları.....	63
Tablo: 15 Öğretmenin, Çocukların Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Sorularla Karşılaşma Durumları.....	63
Tablo: 16 Öğretmenlerin, Çocukların Cinsel İçerikli Sorularını Yanıtlarken Latince ya da Arapça Sözcükleri Kolaylık Olarak Kullanma Durumları.....	64
Tablo: 17 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Çocukların Çevreleri İle Paylaşacağı Endişesi İle Anlatmama Durumları.....	64
Tablo: 18 Öğretmenlerin Kız Öğrencilerin Vücutlarının Gelişmeye Başlaması İle Kendilerini Rahatsız Hissedip Vücutlarını Sakladıklarına İlişkin Görüşleri.....	65
Tablo: 19 Öğretmenlerin Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Endişeleri.....	65
Tablo: 20 Öğretmenlerin Cinsel Konularda Kız Erkek Birlikte Eğitilmeleri Konusunda Görüşleri.....	66
Tablo: 21 Öğretmenlerin Eğitimde Yönetim Sisteminin Kadınlara Erkeklerle Eşit Olanaklar Sunduğuna Dair Görüşleri.....	66
Tablo: 22 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Vermekle Çocukların Cinsel İlişki Kurma Cesareti Kazanacaklarına Dair Görüşleri.....	67
Tablo: 23 Öğretmenlerin Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Endişeleri.....	67
Tablo: 24 Öğretmenlerin Üreme Sisteminin Sağlığının Korunması Hakkında Biyoloji Kitabının Gerekli Bilgileri Taşıdığı Hakkında Görüşleri.....	68

Tablo: 25 Öğretmenlerin Üreme Büyüme Gelişme Konularını Kendi Hazırladıkları Görsel Materyalle İşleme Durumları.....	68
Tablo: 26 Öğretmenlerin Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Bilgi Verme Durumları.....	69
Tablo: 27 Öğretmenlerin Cinsel Eğitimin 6. Sınıftan İtibaren Verilmesi Yönündeki Görüşleri.....	70
Tablo: 28 Öğretmenlerin Cinsel Konuların Sağlık Bilgisi İçinde Verilmesi Gerektiği Yönündeki Düşünceleri.....	70
Tablo: 29 Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirecekleri Yönünde Öğretmen Endişeleri.....	71
Tablo: 30 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Konusunda Gençlerin Kız-Erkek Birlikte Eğitilmeleri Yönündeki Düşünceleri.....	71
Tablo: 31 Cinsel Eğitim Konularını Sınıfta İşlerken Öğrencilerin Dikkatlerinin Arttığına İlişkin Öğretmenlerin Gözlemleri.....	72
Tablo: 32 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmediklerine Dair Öğretmen Görüşleri.....	72
Tablo: 33 Öğretmenlerde Cinsellikle İlgili Konuların Sınıf Ortamında Konuşulmasının Ahlaki İnanç Ve Değerleri İle Çelişmesi Durumu.....	73
Tablo: 34 Öğretmenlerin Yaşlarının İlerlemesi İle Birlikte Cinsel Konuları Anlatmanın Daha Kolay Geldiği Hakkında Görüşleri.....	73
Tablo: 35 Cinsel Eğitimin Toplumun Sosyal Değerlerine Temellenmesi Gerektiği Yönündeki Öğretmen Görüşleri.....	74
Tablo: 36 İnsanın Cinsel Kimliğinin Doğumla Sabit Olmayıp Tamamen Yetişilen Ortamla Şekillendiğine Dair Öğretmenlerin Görüşleri.....	74
Tablo: 37 Öğretmenlerin TV. Ve Medyada Çıkan Aşırı Sayılabilecek Cinsel İçerikli Mesajları Çocuklara Açıklamakta Zorlanma Durumları	75
Tablo: 38 Cinsel Konuların Konuşulmasının Öğretmenlerin Ahlaki Değerleri İle Çelişmesi Durumu.....	75
Tablo: 39 Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirecekleri Yönünde Öğretmen Endişeleri.....	76
Tablo: 40 Öğretmenlerin Üreme Sisteminin Sağlığının Korunması Hakkında Biyoloji Kitabının Gerekli Bilgileri İçerdiği İle İlgili Görüşleri.....	76
Tablo: 41 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmediklerine Dair Öğretmen Görüşleri.....	77
Tablo: 42 Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Öğretmenlerin Bilgi Verme Durumu.....	77

Tablo: 43 Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Doğum Olayını Anlatırken Çocuğun Doğduğu Organın İsmi Telaffuz Etme Durumları.....	78
Tablo: 44 Cinsiyet Özelliklerinin Hak Edilen Mevkiye Gelmekte Engel Olmadığına Dair Öğretmen Görüşleri.....	78
Tablo: 45 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Meslekleri Gereği Her Düzeyde Rahat Konuşabilecekleri Düşünceleri.....	79
Tablo: 46 Doğum Olayını Anlatırken Bebeğin Anne Karnından Yarılarak Çıkarıldığını Söyleyen Öğretmenlerin Durumu.....	79
Tablo: 47 Çocuklara Cinsel Eğitimin Altıncı Sınıftan İtibaren Verilmesi Gerekliğine Dair Öğretmen Görüşleri.....	80
Tablo: 48 Öğretmenlerin Cinsel Eğitimin Dokuzuncu Sınıftan İtibaren Verilmesi Yönündeki Görüşleri.....	80
Tablo: 49 Üreme Sistemi Sağlığının Korunması Konusunu Sağlık Bilgisi Öğretmeninin Anlatması Gerekliğini Düşündüğü İçin Anlatmayan Öğretmenlerin Durumu.....	81
Tablo: 50 Öğretmenlerin, Hormonların Üreme Organı Üzerine Etkilerini Anlatırken Ergenlik Döneminin Psikolojik Ve Fiziksel Özelliklerini Anlatma Durumları.....	82
Tablo: 51 Öğretmenlerin Öğrencilerine Tacizden Nasıl Korunacaklarını Anlatma Durumları.....	82
Tablo: 52 Sınıfta Üreme Büyüme Gelişme Konularını İşlerken Kendi Hazırladığı Görsel Materyali Kullanan Öğretmenlerin Durumu.....	83
Tablo: 53 Öğretmenlerin Üreme, Büyüme-Gelişme Konularını Anlatırken Zorlanma Durumları.....	83
Tablo: 54 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmedikleri Hususunda Öğretmenlerin Görüşleri.....	84
Tablo: 55 Öğretmenlerin Çocuklardan Gelen Cinsel İçerikli Soruları Yaşlarının Üzerinde Buldukları Düşünceleri	84
Tablo: 56 Öğretmenlerin Kendi Eğitim Süreçlerinde İnsan Vücudunu Tanıtan Dersleri Yeterince Almış Olmayı İsteme Durumları.....	85
Tablo: 57 Öğretmenlerin Sınıfların Kalabalık Oluşunu Cinsellik Konularını Anlatırken Engelleyici Unsur Olarak Değerlendirme Durumları.....	85
Tablo: 58 Öğretmenlerin İlerleyen Yaşları İle Birlikte Cinsel Konuları Daha Kolay Anlattıkları Görüşü.....	86

Sayfa

Tablo: 59 Sınıfların Kalabalık Oluşunun Cinsel Konuları Konuşurken Gülüşmeler Ve Esprilere Neden Oluşu İle İlgili Öğretmenlerin Görüşleri.....	86
Tablo: 60 Öğretmenlerin Çocukların Cinsel İçerikli Sorularını Yanıtlarken Kendini Rahatsız Hissedip Geçştirme Durumları	87
Tablo: 61 Çocukların Cinsel Bilgileri Çevrelerindekiyle Paylaşmasından Endişe Duyan Öğretmenlerin Bilgi Aktarmama Durumları.....	88
Tablo: 62 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Ahlaki Değerleri İle Çeliştiği İçin Konuşmama Durumları.....	88
Tablo: 63 Öğretmenlerin Çocukların Cinsel İçerikli Sorularına Kitapların Yardımı İle Yanıt Verme Durumları.....	89
Tablo: 64 Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Yönündeki Öğretmen Endişeleri.....	89
Tablo: 65 Cinsel Eğitimi Öğrencilere Kız Erkek Birlikte Verme Yönünde Öğretmen Görüşleri.....	90
Tablo: 66 Öğretmenlerin Aynı Cinslerin Birbirine İlgi Duymasını Sapıklık Olarak Değerlendirmeleri Durumu.....	90
Tablo: 67 Erkek Çocukların Sünnet Olma Nedenlerini Bilmediklerine İlişkin Öğretmen Görüşü.....	91
Tablo: 68 Öğretmenlerin Programdaki Cinsel Eğitim Konusunun Yeterliliğine İlişkin Düşünceleri.....	91
Tablo: 69 Öğretmenlerin, Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Çocuklara Bilgi Vermeme Durumları.....	92
Tablo: 70 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Anlatırken Yöntem Bilgisine İhtiyaçları Olduğu Düşünceleri.....	92
Tablo: 71 Öğretmenlerin Doğum Olayını Anlatırken Çocuğun Doğduğu Organın İsmiini Telaffuz Etmeme İfadeleri.....	93
Tablo: 72 Öğretmenlerin Çocukların Tacizini Bilip İzleme Durumları.....	93
Tablo: 73 Öğretmenlerin Genç Olmayı Cinsel Konular Hakkında Konuşmada Bir Engel Olarak Değerlendirme Durumları.....	94
Tablo: 74 Öğretmenlerin, Cinsel Eğitimin Toplumun Sosyal Değerlerine Temel Alması Gerektiği Görüşü.....	94
Tablo: 75 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Başkaları İle Paylaşır Diye Çocuklara Anlatmama Durumları.....	95
Tablo: 76 Öğretmenlerin Cinsel Konular Hakkında Konuşmayı Ahlaki Değerleri İle Çelişkili Bulup Konuşmaması.....	95

Tablo: 77 Kalabalık Sınıflarda Cinsel Konular Hakkında Konuşurken Öğretmenin Yaşadığı Sıkıntı Durumu.....	96
Tablo: 78 Öğretmenlerin TV. Ve Medyada Çıkan Aşırı Sayılabilecek Cinsel İçerikli Mesajları Çocuklara Açıklayabilme Durumları.....	97
Tablo: 79 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Konuşmayı Mesleklerinin Gereği Görme Düşünceleri	97
Tablo: 80 Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Yönünde Öğretmen Düşünceleri.....	98
Tablo: 81 Öğretmenlerin Cinsellik Konularını Kendi Hazırladıkları Görsel Materyalle Öğrenciye Aktarma Durumları.....	98
Tablo: 82 Öğretmenlerin Gençliklerini Sınıf Ortamında Cinsel Konuları Konuşurken Sıkıntı Nedeni Olarak İfade Etme Durumları.....	99
Tablo: 83 Öğretmenlerin Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldikleri İle İlgili Bilgi Verme Durumları.....	99
Tablo: 84 Öğretmenlerin Sınıfta Cinsellikle İlgili Konuşmalarının Öğrencinin Saygısını Azaltacağı Düşüncesi.....	100
Tablo: 85 Okul Yöneticilerinin Çocukların Kendi Vücutlarını Tanıması Gerektiğine İlişkin Görüşleri.....	101
Tablo: 86 Okul Yöneticilerinin Kız Tuvaletlerine Erkek Çocukların Girmeye Çalıştığına İlişkin Görüşleri.....	101
Tablo: 87 Okul Yöneticilerinin Bilgisizliğin Sağlıksız İlişkiler Doğurabileceğine İlişkin Görüşleri.....	101
Tablo: 88 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Ahlak Kurallarına Uygun Olması Gerektiği Yönünde Görüşleri.....	102
Tablo: 89 Kız Öğrencilerin Vücutlarının Gelişiminden Duydukları Rahatsızlık Nedeniyle Beden Eğitimi Dersine Girmediklerine İlişkin Yönetici Görüşleri	102
Tablo: 90 Yöneticilerin Cinsellikle İlgili Eğitimin Toplumun Kültürel Yapısı İle Uyumlu Olması Gerektiği Görüşü.....	102
Tablo: 91 Öğrencilerin Birbirlerine Yaptıkları Cinsel İçerikli Şakalardan Yöneticilerin Rahatsızlık İfadeleri.....	103
Tablo: 92 Yöneticilerin Öğretmenler Odasında Öğrencilerin Cinsel Sağlıkları İle İlgili Konuların Konuşulma.....	103
Tablo: 93 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Veliyi Rahatsız Etmeyecek Şekilde Tasarlanması Gerektiğine İlişkin Görüşleri.....	103

Tablo: 94 Okul Yöneticilerinin Karşı Cinsi Rahatsız Edenlerin Sapık Davranış Sergilediğine İlişkin Görüşleri.....	104
Tablo: 95 Okul Yöneticilerinin Birbirini Rahatsız Eden Öğrencilere Şiddet Uygulanabileceğine İlişkin Görüşleri.....	104
Tablo: 96 Okul Yöneticilerinin Sağlık Bilgisi Dersinde Biyoloji Öğretmenlerinin Verimli Oldukları Yönündeki Görüşleri.....	104
Tablo: 97 Okul Yöneticilerinin Cinsellikle İlgili Aşırı Davranışlarda Bulunan Öğrencilere Ağır Disiplin Yaptırımları Uygulanması Gerekliği İle İlgili Görüşleri.....	105
Tablo: 98 Okul Yöneticilerinin, Cinsel Eğitimle İlgili Öğretmenlerin Yoğun Hizmet İçi Eğitim Almaları Gerekliği İle İlgili Görüşleri.....	105
Tablo: 99 Okul Yöneticilerinin Tacizin, Cinsel Eğitim Eksikliği Nedeniyle Çocukların Merak Giderme Yollarından Biri Olabileceği Görüşü.....	106
Tablo: 100 Okul Yöneticilerinin Okulun Öğrencilerin Flört Edebileceği Bir Yer Olmadığına Dair Görüşleri.....	106
Tablo: 101 Okul Yöneticilerinin Sağlık Bilgisi Dersini, Alan Bilgisi Olan Branş Öğretmeninin Vermesi Gerekliği Görüşü.....	106
Tablo: 102 Okul Yöneticilerinin Tacize Uğramış Öğrenciye Nereleden Yardım Alabileceğini Bilme Durumları.....	107
Tablo: 103 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Tuvalet Gibi Ortak Kullanım Alanları Hakkında Bilinçlenmeyi İçermesi Gerekliği Görüşü.....	107
Tablo: 104 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitim Konularının Kız Ve Erkeklerle Ayrı Ayrı Anlatılması Gerekliği Görüşü.....	107
Tablo: 105 Okul Yöneticilerinin Cinsel Yönden Rahatsız Edilen Öğrenciye Nasıl Yardım Edileceğini Bilmediklerine Dair Görüşleri.....	108
Tablo: 106 Okul Yöneticilerinin İlköğretimde İki Ayrı Gelişim Evresindeki Çocuk Ve Ergenin Aynı Tuvaleti Kullanmasının Problem Yarattığına Dair Görüşleri.....	108
Tablo: 107 Okul Yöneticilerinin Bekar Ve Genç Öğretmenlerin Üreme, Büyüme- Gelişme Konularını Anlatırken Rahatsızlık Duyduklarına Dair Görüşü.....	108
Tablo: 108 Okul Yöneticilerinin Öğretmenine Aşık Olmayı Ayıp Saymaları.....	109
Tablo: 109 Okul Yöneticilerinin Okulun Herhangi Bir Yerde Mastürbasyon Yapan Öğrencinin Okulla İlişğinin Kesilmesi Gerekliği Görüşü.....	109
Tablo: 110 Okul Yöneticilerinin Genç Erkek Öğretmenlerin, Öğrencilerle Normal Dışı Davranışlarını Fark Edip Öğretmenini Uyaracağı Görüşü.....	109
Tablo: 111 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Bilimsel Olması Gerekliği Görüşleri.....	110

Sayfa

Tablo: 112 Okul Yöneticilerinin Tuvaletlerin Deliğine Pet Atıldığı İçin Tıkanmalar Olduğu Görüşü.....	110
Tablo: 113 Öğretmenlerin Cevaplarının Yüzde Dağılımları.....	142

TEŞEKKÜR

Cinsel eğitim ile ilgili çalışma yapmaya 1999 yılında karar verdim. Değerli hocam Doç. Dr. Ruhi Selçuk Tabak, ana okulundan lise son sınıfa kadar müfredat içinde sağlık eğitimi konularını taramamı istedi. İnceleme sonucunda programda sadece cinsellikle ilgili konuların üstü örtülü olarak yer aldığını veya hiç yer almadığını gördüm. Araştırma görevlisi olarak çalıştığım dönemde, okullarda yaptığım bir çalışmada öğretmenlerin bu konuyla ilgili sorularıyla karşılaştım ve cinsel eğitim konusunda çalışmaya karar verdim.

Bu sırada okullarda henüz ERDEP (Ergenlik Dönemi Değişim Projesi) başlamamıştı. Konuyla ilgili taramalara başladığımda cinselliğe bütüncül yaklaşımın İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı desteği ile çalışan uzmanlarda olduğunu gördüm. İKGV'nin kimi zaman çalışmalarına destek verdim, kimi zaman yardım aldım.

Başlangıcından itibaren değerli danışmanım Doç. Dr. Ayşen Bakioğlu'nun çalışmamın her aşamasında büyük desteğini gördüm. Desteği olmaksızın çalışmalarımı tamamlayamayacağım hocama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İstatistik analizlerimde yol gösteren değerli hocam Doç. Dr. Canan Savran'a teşekkür ederim.

Alan araştırmalarımnda kaynaklara ulaşmamı destekleyen ve çevirilerimi yapan değerli arkadaşlarım Dilek Molbay, Pınar Padar, Murat Padar ve Tülin Görgün'e teşekkür ederim.

Yurtdışı kaynaklara hızla ulaşmamı kolaylaştıran ve tüm çalışmam süresince bana destek olan eşim Kenan Kocatürk'e teşekkür ederim.

Çalışmam süresince hazır yemek yemeğe razı olan çocuklarım Ilgaz ve Alaz Kocatürk'e teşekkür ederim.

ÖZET

Cinsel eğitim; biyolojik, ahlaki, sosyal, tıbbi ve psikolojik kapsamı olan, gençleri sorumlu davranışa yönelik uygun bilgilerle donatmak ve onların karşılaştıkları psikolojik ve duygusal değişimleri anlamalarına yardımcı olmak amacıyla yapılan eğitimidir.

Bu çalışmada okul yöneticilerinin cinsel eğitim ile ilgili görüşleri, öğretmenlerin cinsel eğitimle ilgili görüş ve hizmet içi eğitim ihtiyaçları araştırılmıştır. Araştırmanın öğretmen görüşü ve hizmet içi eğitim ihtiyacı bölümünde bağımsız değişken olarak; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olup olmama, branş, kıdem, sınıf mevcudu, sağlıkla ve cinsel sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumları incelenmiş, bağımlı değişken olarak da hazırlanan anket sorularına verilen yanıtlardan elde edilen puanlar kullanılmıştır. Okul yöneticilerinin görüşleri bölümünde; yöneticilerin cinsiyeti, yaşı, kıdemi, okul yönetimi konusunda hizmet içi eğitim alıp almaması bağımsız değişken olarak, anket puanları ise bağımlı değişken olarak alınmıştır.

Araştırmanın örneklem grubu Ümraniye, Üsküdar ve Kadıköy ilçelerinde öğretmenlik yapan 190 sınıf öğretmeni, 60 fen bilgisi öğretmeni, 54 biyoloji öğretmeni ve 99 okul yöneticisinden oluşan toplam 403 kişidir.

Araştırmamızda veri toplama aracı olarak geliştirdiğimiz anket kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanmadan önce ön sorular hazırlanmış ve 43 öğretmen, 10 okul yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sonuçları değerlendirilip öğretmenler için 62 soru, yöneticiler için 28 sorudan oluşan öğretmen ve yönetici anketleri hazırlanmıştır. Bu anketler öğretmenlerin cinsel eğitime yönelik hizmet içi eğitim ihtiyaçları ve okul yöneticilerinin görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir;

1. Öğretmenlerin cinsel eğitim ile ilgili görüşleri; cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk, branş, kıdem, sınıf mevcudu, sağlık ve cinsel sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim alıp almama durumundan etkilenmektedir.
2. Öğretmenler, cinsel eğitime olumlu yaklaşmakta, çocuklarla cinsel eğitim hakkında konuşmaktadır (%65,5).
3. Öğretmenler cinsel eğitime üç yaşından itibaren başlanması gerektiğini düşünmektedir (%81,2).
4. Öğretmenler cinsel eğitimi sağlık bilgisi eğitimi içinde değerlendirmektedir (%81,2)
5. Öğretmenler okulda cinsel konuların konuşulmasını velilerin olumsuz değerlendirebileceğini düşünmektedir (%50,3).
6. Öğretmenler gerek mesleki eğitimlerinde gerekse sonradan cinsellikle ilgili konularda eğitim almayı istemektedir (%63,7).
7. Öğretmenler cinsel eğitimle ilgili yöntem bilgisi almayı istemektedir (%84,2).
8. Yöneticiler (%89,1) ve öğretmenler (%69,1) cinsel eğitim programının toplumsal değerleri dikkate alması gerektiğini düşünmektedir.
9. Yöneticiler cinsel eğitime olumlu bakmaktadır (%99,0).
10. Yöneticilerin cinsel eğitim hakkında görüşleri cinsiyet, yaş ve kıdemlerinden etkilenmektedir.
11. Yöneticiler (%95,0) cinsel eğitim ile ilgili öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacını bildirmektedir.

Anahtar Sözcükler: Cinsel eğitim; Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi; Eğitim yönetimi

SUMMARY

Sex education; with its biological, social, medical and psychological aspects, aims to equip young people with appropriate knowledge towards a responsible life and to give assistance regarding the comprehension of emotional and psychological changes that they experience.

In this study; school administrators were asked about their opinions on sex education and teachers were asked about sex education and on their needs of in service education. In the part of the study regarding teachers' opinions and needs of in service education; demographic data such as; sex, age, marital status, state of being a parent, branch, seniority, number of students, status of having in service education regarding health and sex education, were used as independent variables whereas scores obtained from answers given to the questionnaires were held as dependent variables. In the part dealing with the opinions of school administrators; sex, age, seniority, status of having in service education on school management were used as independent variables while questionnaires' scores were used as dependent variables.

Biology, science and classroom teachers of public schools of İstanbul constituted the teacher universe of the study, whereas administrator universe of the study were composed of the administrators of the primary schools and secondary education. 190 classroom teachers, 60 science teachers, 54 biology teachers and 99 administrators, a total of 403 teachers and school administrators working in Ümraniye, Üsküdar and Kadıköy districts, formed the sample of the study.

The questionnaires that we have prepared were used as the mean of data collection. Before we have decided on the questions, pre-questions were directed towards 43 teachers and 10 administrators. After the evaluation of the pre-questions, a questionnaire of 62 questions and a questionnaire of 28 questions were prepared for teachers and administrators respectively. Results of the study were summarized as follows:

1. Teachers' opinions regarding sex education were affected by sex, age, marital status, branch, seniority, number of students, status of being a parent and status of having in service education on health and sex education.
2. Teachers approve sex education and talk about sex education to their students (65,5%).
3. Teachers believe that sex education should begin by the age of three (81,2%).
4. Teachers consider sex education in the content of health education (81,2%).
5. Teachers believe that parents might disapprove the talks regarding sexual subjects (50,3%).
6. Teachers wish to have in service education regarding their profession and subsequently sex education (63,7%).
7. Teachers also wish to be built up on methodology (84,2%).
8. The percentage of administrators and teachers supporting a sex education curricula designed according to social values are 89,1% and 69,1% respectively.
9. Administrators approve sex education (99,0%).
10. Administrators' opinions regarding sex education were affected by demographic data such as sex, age and seniority.
11. 95,0% of administrators report a big need of in service sex education for teachers.

Key Words: Sex education; Teacher in service education; Educational management

BÖLÜM I

GİRİŞ

Demokratik toplum idealine ulaşmak için bireylerin demokratik yapılanmış eğitimden geçmesi gerektiği, demokratik tutum ve davranışların eğitim yaşantısı yoluyla ilkokul birinci sınıftan itibaren kazandırılması gerektiği, programların demokrasi, insan hakları ve cinsel eğitim gibi derslerle zenginleştirilmesi gerektiği bildirilmektedir (Bilgen.1994,s.3. Kale.1998,s.675).

Türkiye'nin 1995 yılında imzaladığı çocuk haklarına dair sözleşmenin 19. maddesi çocuğun ihmal ve suiistimalden korunması için devletin her türlü önlemi - eğitsel önlemleri de- alması gerektiği yönündedir. Çocuğun fuhuş, pornografi, cinsel sömürü ve suiistimalden korunma hakkı vardır (ÇHDS, m.34,1995, RG:22184).

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları arasında; *vatandaşların , toplumun refah ve mutluluğu ve Türk Milletini çağdaş uygarlığın bir ortağı yapmak için bireylerin beden, ruh, ahlak ve duygu bakımından sağlıklı bir yapıya, demokratik kişiliğe sahip bireyler yetiştirebilmek* gibi oldukça ayrıntılı nitelikler tanımlanmaktadır (MEB.2000,s.IX).

Temel eğitimin ikinci kademesindeki eğitimin genel amaçları arasında *öğrencilerin yaş ve gelişim seviyelerine uygun olarak onlara günlük yaşantıları ile yakından ilgili bilgi, beceri ve tavırları kazandırmak* sayılmaktadır (Hesapçıoğlu.1998,s.47).

Eğitimde ferdin ve toplumun ihtiyaçları, eğitim hakkı, fırsat ve imkan eşitliği, demokratik eğitim gibi kavramlar *geleneksel* ve *çağdaş* eğitim anlayışları içinde kutuplaşmalara neden olan yaklaşımlar olarak ifade edilmektedir (Kale.1996,s.324-328).

Eğitimde kalitenin artırılması, öğretmenlerin eğitime ve bu eğitimin hizmet içinde de sürekli geliştirilmesine bağlıdır. Bu nedenle öğretmen eğitiminin, hizmet öncesi ve hizmet içinde devamlı ve uygulamalı bir süreç olması gerekmektedir(Tekışık,2000,s.1). Bireyin ve toplumun ihtiyaçlarını dile getiren uzmanlar, “gerek eğitimci gerekse sağlıkçılar” aileden başlayarak eğitimin her kademesinde insanın kendisiyle ilgili konularda “biyolojik, ruhsal, duygusal, cinsel, fizyolojik, toplumsal” bilgilenmesi gerektiğini, bunun yaşama hazırlanmada son derece önemli olduğunu bildirmektedir (Kulaksızoğlu,1998. Günce,1985. Atabek,1998. Onur,1998. Yavuzer,1987. Özgüven,1997. Özgü,1976) .

Temel eğitim kapsamında müfredat araştırması yapıldığında insan vücudu ile ilgili konuların öğrenilmesi için tüm sistemlerin kapsama alındığı görülmektedir. Bunun istisnasını üro-genital sistem oluşturmaktadır. Müfredat programı insan vücudunda üro-genital sistemi eğitim kapsamı dışında tutmaktadır. 6. sınıf fen bilgisi konuları içinde cinsellik çocukluktan ergenliğe geçiş alt başlığı ile temsil edilmektedir. Orta öğretimde cinsellik, sağlık bilgisi dersi içinde ergenlik dönemi, aile hayatı ve planlaması, bulaşıcı hastalıklardan korunma şeklinde işlenmektedir. Fen bölümünü seçen öğrenciler ise lise son sınıf biyoloji dersinde cinselliği üro-genital sistem içinde alabilmektedir. Lise 1. sınıf biyoloji konuları içinde üreme sistemi hiç yer almamaktadır. Orta öğretim kurumlarında sağlık bilgisi dersini biyoloji veya fen bilgisi öğretmenleri vermektedir. Sağlık eğitiminin henüz bir uzmanlık alanı olarak değerlendirilmediği görülmektedir. Öğrenim çağındaki nüfusun yarısı ortaöğretime devam edebilmekte ve bunun önemli kısmını erkek çocuklar oluşturmaktadır (MEB.2000).

Cinsellik doğumla başlamakta ve ölene kadar çeşitli şekillerde devam etmektedir. Cinselliğe karşı olan tutumumuz ve değer yargılarımız kültürümüze bağlı olup aynı zamanda aile, din, akranlar, arkadaşlar, gruplar, medya ve okul tarafından yönlendirilmektedir. Bireyin kendinin ve diğerlerinin cinselliğini kabul edip anlaması yaşamının önemli bir parçası olduğundan bu konunun eğitimi şansa bırakılmamalıdır (WHO.1995). Ülkemizde yapılan birçok araştırmada gençlerin cinsel bilgilerini sırasıyla arkadaşlardan, basılı yayınlardan, anne ve babadan en son olarak okuldan edindikleri görülmektedir (Ünal,Bilgel,1995,s.6.Aksayan ve ark.1990, s.176. Tapan,1995,s.68).

Gencin büyüme, olgunlaşma ve cinsel kimliğini kazanması sırasında, karşılaştığı sorunları giderme çabasına cinsel eğitim denir. Bu eğitimin ana amacı, biyolojik ve cinsel gelişimleri konusunda gençleri bilgi sahibi yapmak ve bu alandaki gerginliklerinin azalmasını sağlamak, cinsellik ve sağlıklı üreme konusunda sorumlu davranmayı öğretmektir. Cinsel eğitimin, çocuklukta ailede başlayıp ergenliğin sonlarına kadar da kademeli olarak devam etmesi gerekmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının cinsel gelişimlerini çocuğa belli etmeden takip etmeleri ve ergenlik başlamadan da çocuğu karşılaştıkları fiziksel, duygusal, ruhsal, cinsel ve sosyal değişikliklere hazırlamaları gerekmektedir. Aileden ve okuldan bu bilgileri alamayan çocuklar, en çok arkadaşlarından, medyadan çoğu eksik ve yanlış bilgilerle meraklarını gidermeye çalışmaktadırlar(Kulaksızoğlu,2000,s. 53-54).

Dünya nüfus sorunlarının tartışıldığı 1994 Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programında ve 1995 Pekin Kadın Konferansı Sonuç Bildirgesinde; ergenlerin cinsellik ve üreme sağlığı konusunda bilgilenme ve hizmetlere ulaşma hakkının korunması ve desteklenmesi kararlaştırılmış ve ülkemizin de içinde bulunduğu 180'den fazla ülke temsilcisi bu konuda uzlaşmaya varmıştır. Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı bu konudaki yapısal değişikliklerin gerçekleştirilmesi için çalışmaktadır (İKGV,2000,s.2).

Eğitim programımızda sağlık eğitimi ile ilgili konuların farklı uzmanlık alanlarındaki derslerin içinde olduğu görülmektedir. Cinsel sağlıkla ilgili konular/olası konular da sınıf öğretmenleri, fen bilgisi öğretmenleri ve biyoloji öğretmenlerinin uzmanlık alanlarında bulunmaktadır. Ancak öğretmenlerimizin sağlık eğitimi/cinsel sağlık eğitimi konularındaki eğitim durumları ile ilgili ve okul yöneticilerinin cinsel eğitim konusuna yaklaşımlarını gösterir yeterli bir çalışmaya rastlanamamıştır. Tanır'ın bir çalışması (1999), öğretmenlerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi düzeyine aittir. Durum tanımlaması yapan bir çalışmaya rastlanmamış olması çalışmamızın önemini arttırmaktadır.

Problem

Bu araştırmada; temel eğitim ve orta öğretim kurumlarında görev yapan sınıf öğretnenleri, fen bilgisi öğretnenleri ve biyoloji öğretnenlerinin cinsellik konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını, okul yöneticilerinin cinsel eğitime yaklaşımlarını tespit etmek amacıyla aşağıdaki soruların yanıtları aranacaktır.

- 1) Sınıf Öğretnenleri , Fen Bilgisi Öğretnenleri, Biyoloji Öğretnenleri;
 - a) Öğrencilerinin cinsel eğitim ve gelişimlerine duyarlı mıdırlar?
 - b) Öğrencilerin cinsellik ile ilgili sorularına uygun ortamı hazırlanmakta mı?
 - c) Öğrencilerin cinsellik ile ilgili sorularını kendini rahatsız hissetmeden yanıtlayabilmekteler mi?
 - d) Çocuklara yönelik taciz ve cinsel şiddet konusunda duyarlı mıdırlar?
 - e) Cinsellik konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı bildirmekteler mi?
 - f) Cinsel eğitim konusunda yöntem bilgisi almak istemekte midirler?
 - g) Öğretnenler cinsel konularda konuşurken çekinceler hissetmekte midir?
 - h) Öğretnenler programdaki cinsel eğitim konularını yeterli görmekteler mi?
 - i) Öğretnenler karşı cinslerin bir birine ilgi duymasını sapıklık olarak mı görmektedir?
 - j) Öğretnenler karşı cinslerin okulda yaklaşmasına nasıl bakmaktadır?
- 2) Öğretnenlerin cinsel eğitime duyarlılıkları ve algıları cinsiyetlerine göre farklılaşıyor mu?
- 3) Öğretnenlerin cinsel eğitim ile ilgili düşünceleri yaşlarına göre farklılaşmakta mı?
- 4) Öğretnenlerin cinsel eğitim ile ilgili düşünceleri medeni duruma göre farklılaşmakta mı?
- 5) Öğretnenlerin cinsel eğitime yaklaşımları branşlara göre farklılaşmakta mı?
- 6) Öğretnenlerin cinsel eğitim ile ilgili düşünceleri mesleki kıdemlerine göre farklılaşmakta mı?
- 7) Öğretnenlerin cinsel eğitim ile ilgili düşünceleri çocuk sahibi olup olmamalarına göre farklılaşmakta mı?
- 8) Öğretnenlerin eğitim ile ilgili düşünceleri ve yaklaşımları cinsellik hakkında hizmet içi eğitim alıp almamaya göre farklılaşmakta mı?

- 9) Öğretmenleri cinsellik konusunda konuşmada sınıfların mevcudu etkilemekte midir?
- 10) Okul yöneticilerinin cinsel eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
- 11) Okul yöneticileri öğretmenlerinin cinsellik konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı olduğunu düşünmekte midir?
- 12) Okul yöneticileri sağlık eğitiminin uzmanlık alanı olduğunu düşünmekte midir?
- 13) Okul yöneticilerinin, öğrencilerin cinsel aşırılık olarak nitelenebilecek davranışlarına katı disiplin yaklaşımları var mıdır?
- 14) Okul yöneticilerinin cinsiyetleri cinsel eğitime yaklaşımlarında farklılaşmakta mıdır?
- 15) Okul yöneticilerinin yaşları cinsel eğitim alanına giren konularda sorun algılamada ve karar vermede değişmekte midir?
- 16) Okul yöneticilerinin kıdemleri okul içindeki cinsellikle ilgili sorunları algılamalarında farklılaşmakta mıdır?

Önem

Bu araştırma sonunda elde edilecek verilerin;

1. Eğitim yöneticilerinin, cinsel sağlık eğitimi planlaması yapılırken öğretmenlerin durumlarını göz önünde bulundurup planlamalarını buna göre yapmalarına,
2. Eğitim yöneticilerinin, okul yöneticilerinin cinsel sağlıkla ilgili görüşleri hakkında bilgilenip eğitimin amacına ulaşabilmesi için desteklerini almaları konusunda yol gösterici olmasına,
3. Eğitim yöneticilerinin, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim çalışmaları planlarken öğretmen ihtiyaçları ve isteklerini dikkate almalarına ve eğitimin kalitesinin iyileştirilip toplum ve birey isteklerine yanıt verilmesine katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırmadan elde edilen sonuçların bu alanda eksikliği hissedilen başka araştırmalara ışık tutabileceği düşünülmektedir.

Varsayımlar

1. Öğretmen örnekleme evreni temsil etmektedir.
2. Müdür örnekleme evreni temsil etmektedir.
3. Hazırlanan anket yoluyla öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacı tespit edilebilir.
4. Hazırlanan anket ile okul yöneticilerinin cinsel eğitime yaklaşımları ve öğretmenlerin bu konudaki eğitim ihtiyacı hakkında görüşleri ortaya konabilir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma sonunda elde edilen bulgulara ilişkin genellemeler aşağıda belirtilen sınırlılıklar içinde geçerlidir;

1. Araştırma 2001-2002 Eğitim Öğretim yılı ile sınırlıdır.
2. Araştırmada yer alan öğretmenler, İstanbul devlet okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri, fen bilgisi öğretmenleri ve biyoloji öğretmenlerinden tesadüfi olarak seçilen örneklem ile sınırlıdır.
3. Araştırmada yer alan okul yöneticileri 99 okul yöneticisi, 304 öğretmen ile sınırlıdır.
4. Literatür ulaşılabilen kaynakla sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde bir çalışmadır. Geliştirilen anket ile öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları, okul yöneticilerinin ise cinsel eğitim ile ilgili görüşleri değerlendirilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; İstanbul devlet ilköğretim ve orta öğretim okullarında öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri, fen bilgisi öğretmenleri, biyoloji öğretmenleri ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. İlimizde 1540 ilköğretim okulu, 661 orta öğretim kurumu bulunmaktadır. İstanbul iline bağlı 32 ilçeden öğretmen yoğunluğu en fazla olan 3 ilçe çalışma için seçilmiştir. Araştırmacının ulaşım kolaylığı için birbirine yakın olan Üsküdar, Kadıköy ve Ümraniye ilçeleri araştırma kapsamına alınmış, ilçelerdeki devlet ilköğretim okulları ve liselerinde çalışan öğretmen ve yöneticilere ulaşılmıştır.

Milli Eğitim Müdürlüğü internet sitesinden branş öğretmenlerinin ilçelere dağılım çalışması yapılmış 191 biyoloji öğretmeni, 946 fen bilgisi öğretmeni ve 7956 sınıf öğretmeni tespit edilmiştir. Evrenimizin %10'una ulaşılması hedeflenmiş ancak ön görüşmelerden sonra çok sayıda sınıf öğretmenin görüşüne başvurmanın fark yaratmayacağı düşünülmüş ve fen bilgisi, biyoloji öğretmenlerinden sayı yüksek tutulmaya çalışılmış 54 biyoloji öğretmeni, 60 fen bilgisi öğretmeni ve 190 sınıf öğretmenine ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketin geliştirilebilmesi için cinsellik ve cinsel eğitim ile ilgili kaynak taraması yapılmıştır. Bu alanda öğretmenlerin

hizmet içi eğitimi ile ilgili bir çalışmaya rastlanamamıştır. Veri toplama aracının hazırlanabilmesi için çalışmamıza temel teşkil edebilecek çeşitli sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular ile on farklı okulda 43 öğretmen ve 10 okul yöneticisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler değerlendirilip öğretmenler için 62 soru ve yöneticiler için 28 sorudan oluşan iki ayrı anket hazırlanmıştır.

Uygulama

Araştırma izni İstanbul İl Milli Eğitim müdürlüğünden Ocak 2002’de alınmıştır. Ocak ve Şubat ayları içinde öğretmenlerin cinsel eğitim alanında hizmet içi eğitim ihtiyacı ve okul yöneticilerinin görüşleri ile ilgili veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Anketler öğretmenlere elden bırakılarak, okul yöneticilerinden ise görüşme yolu ile alınmıştır. Uygulama sırasında okul müdürlerini yoğun işleri nedeniyle yerlerinde bulabilmekte sıkıntı yaşandığından yönetici anketlerine müdür yardımcıları da dahil edilmiştir. Bu uygulama sırasında 99 okul yöneticisine 310 öğretmene ulaşılmıştır. Öğretmen anketlerinden 6’sı cevaplama sayfa boşlukları nedeniyle değerlendirmeye alınmamış toplam 304 öğretmen anketi değerlendirilmiştir. Öğretmenlere yönelik 40 anket ise geri dönmemiştir. Geri dönmeyen öğretmen anketinin tamamı sınıf öğretmenlerine aittir.

Uygulama çalışmasında özellikle Kadıköy ilçe okullarında çalışan öğretmenlerin çalışmaya katılmada isteksizlikleri değerlendirilmiş ve ağırlıklı çalışma Üsküdar ve Ümraniye ilçelerinde çalışan öğretmen ve yöneticilerle yapılmıştır. Merkezden uzaklaşıldıkça öğretmen ve yöneticilerin çalışmaya katılma isteklerinin yüksek olduğu, fikirlerinin ve görüşlerinin sorulmasından memnun oldukları gözlenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Anketlerde yer alan değişkenler açısından öğretmenlerin ve yöneticilerin frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır. Daha sonra anket maddelerine ilişkin frekans ve yüzdelere alınmıştır. Farklı özelliklere sahip öğretmen ve yöneticilerin çözümlemeleri

Ki-kare testi uygulanarak .05 düzeyinde anlamlı bulunanlar değerlendirilmiştir. Çözümlmeler bilgisayar ortamında SPSS programından yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesi sırasında ankette yer alan öğretmenlerin çocuk sayısı bölümü birleştirilerek, çocuk var- yok şeklinde düzenlenmiştir.

BÖLÜM 2

GENEL BİLGİLER

CİNSELLİK

Cinselliğin Tanımı

Cins kelimesinden türetilen cinsellik, cinsel özelliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Cinsel ise cinsiyetle ilgili, eşeysel anlamında kullanılmaktadır. Cinsiyet en genel anlamda dişi ve erkeği ifade eder (TDK. sözlüğü 1983). Biyolojik olarak her canlı türünde farklı iki “cins”, dişi ve erkek (hermafrodit karakter dışında tutulmuştur) vardır. Gündelik konuşmada kullandığımız “seks” sözcüğü, Latince “secare”den köken alır ve başlangıçta bütün olanın ayrılması anlamına gelir (Geary,2001). Bugün, hem kişi kategorisine hem de cinsel ilişki anlamında bir edime işaret eden muğlak bir sözcüktür. Seks, bedenin fiziksel farklılıkları anlamındadır. Cinsiyet ise kadın ve erkek arasındaki ruhsal, toplumsal ve kültürel farkları dikkate almaktadır. Erkeklerle kadınlar arasındaki farklar köken bakımından biyolojik değil toplumsaldır (Giddens,2000,s.97).

Özgüven, cinselliği; bireyin kendi cinsel kimliğini kabul etmesi, cinsinin gereği olarak karşı cinsle ilgilenmesi, araması, birlikte olmaktan ve cinsel ilişkiden bedensel olduğu kadar ruhsal bir haz ve doyumluk elde etmesi olarak tanımlamaktadır (Özgüven,1997,s.2). Tanımda bugünkü toplumların genel kabulü dikkate alınarak “karşı cinsin birbiriyle ilgilenmesi” cinsellik tanımı içinde değerlendirilirken aynı

cinslerin ilişkileri değerlendirilmemiştir. Cinsellik, insanın kimliğini ve varoluşunu tamamlayan temel bir olgudur.

Cinselliğin Alanı

Cinsellik, vücudun ve organların bireye ait olması, haz ve doyum sağlaması nedeniyle bireysel, üreme ve çoğalmayı sağlaması nedeniyle de toplumsal bir olgudur. Biyolojik, psikolojik, toplumsal bir olgu olan cinsellikle eklektik yapısı gereği bir çok bilim dalı ilgilenmektedir. Biyomedikal bilimler; cinsel organların yapısı, işlevleri, hastalıkları ile, primatologlar; cinselliğin başlangıcı ve kökeni hakkında bilgiye ulaşmak için hayvanların cinsel davranışları ile, psikoloji; cinsel davranışlarla, sosyoloji; cinsellikle ilgili kurumlarla, antropoloji; toplumun cinsel davranışları şekillendirmesi ve bu şekillenişin kültürel kökenleriyle, görsel sanatlar ve edebiyat; estetik ve duyguların ifade edildiği alanlarla, felsefe ve din; cinselliğin etik ve ilişkiler düzeni gibi sıralanabilecek ancak sınırlandırılması oldukça güç olan yanları ile ilgilenmektedir. İnsan cinselliği günümüzde araştırma, cinsellik eğitimi ve terapi olmak üzere üç boyutta gelişmektedir. Konu ile ilgili araştırmalar üniversitelerde, cinsellik eğitimi eğitim kurumlarında, terapi ise tıp ve davranış bilimleri alanlarında uygulanmaktadır (Özgüven,1997,s.19-28).

İnsan cinselliği alanında çalışmalar çok çeşitli nedenlere dayanmaktadır. Seks, motivasyonda temel unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu alandaki çalışmalar cinsel sorumluluk ve memnuniyeti arttırmakta kullanılabilir. Cinsel bilgi ayrıca cinsel yolla bulaşan hastalıkların, istenmeyen gebeliklerin, cinsel tacizin ve tecavüzün engellenmesinde, korunmada karar vermeyi sağlayan esas garanti olarak görülebilir. Çoğulcu toplum çok geniş bir aralıktaki cinsel tutum ve değerleri barındırır. Uzmanlar öğrenci sağlığının korunması ve geliştirilmesinde, yerinde doğru kararları verebilmeleri için cinsel bilgilerin değerine inanmaktadırlar (Rathus,1993,s.31). Cinsellik çeşitli bakış açılarıyla incelenmektedir.

Cinselliğe Bakış Açıları

Cinsellik çeşitli alanlarda değişik bakış açıları ile incelenmektedir.

Tarihsel Bakış

Cinsel davranışlar zaman bağlamında incelenir. Tarih cinsel davranışın bin yıllardan gelen eğilimlerle mi yoksa tek bir döneme, kültüre mi ait olduğu hakkında bilgi verir. Meseleye tarihsel olarak bakıldığında her yerde aynı cinsel davranış görünmez. Bu davranış çağa ve yere göre değişmektedir. Bugünkü ABD toplumu Roma dönemi ile kıyaslandığında tutucu, Viktorya dönemi ile kıyaslandığında serbesttir. Dinler cinsel davranışa doğa üstü güçlerin etkileri olduğunu söylemektedir. Farklı dinlerde farklı cinsel davranışlar yaşanmıştır. Aydınlanma döneminde ise cinsel davranışlarda değişme olmuştur (King,1999,s.10. Rathus,1993,s.9).

Prehistorik cinsellik: Bu dönemle ilgili olarak mağara ve taş kalıntılarından bilgi edinilmektedir. Kadın ve dişi idollere tapınılan prehistorik çağda, kadınların soyu sürdürmelerine saygı duyulmuş üretkenlik önemli görülmüştür. Erkeğin ise üretkenlikteki rolü bilinmemektedir. Buz çağından sonra yerleşik düzene geçilmesiyle üremedeki erkek rolünün anlaşılmaya başlandığı düşünülmektedir. Çünkü bu dönemde fallik tapınmaya geçilmiştir. Babalık kavramının İÖ 9000’lerde oluştuğu düşünülmektedir.

Ensest tabu ilk insan tabularından biri olarak düşünülmektedir. Tüm insan toplumlarının ensest tabusu vardır ve kökenleri bugün hala tartışmalıdır. Eski Mısır, İnka’lar ve Hawai’de baba-kız evliliği, kardeş evliliği kraliyet ailelerinde geçerli olmuştur. Bu durum kendi davranışlarına bir ilahilik kattığı, zenginliğin ve gücün devamını garantilediği için onanmış ve devam etmiştir (Rathus ve arkadaşları,1993,s.9).

Tarih öncesi ve ilk çağ insanlığının cinselliği ile ilgili olarak üç dönemin birbirini izlemiş olması gerektiği düşünülmektedir. Bunlar: Hayvanlarınkine benzeyen doğal bir tek eşlilik, bir arada yaşamın getirdiği fırsatların çoğalmasıyla gelen poliandri ve tarım toplumuna geçilmesiyle birlikte oymak yararına örgütlenmiş bir tek eşliktir.

Toplumsal sınıfların ortaya çıkışı ile birlikte her sınıfın cinselliği ve kadını değerlendirışı de farklılık göstermeye başlamıştır (Daninos,1974,s.14).

Biyolojik Bakış

Cinsel davranışlarla ilgili olarak biyolojik gelişmeler üzerinde odaklanır. İnsan cinsel davranışının açıklanmasında genetik, hormonal, damar ve sinir faktörler gibi biyolojik süreçlerin rolünü temel alır. *Biyolojik bilgi insan sağlığının geliştirilmesinde, cinsel uyarılara vücudun verdiği yanıtların anlaşılmasında yardım eder.* Seksin biyolojisini incelediğimizde cinsel arzu ve yanıtla ilgili fizyolojik mekanizmalar hakkında bilgileniriz. Cinsel davranışın mahremiyeti nedeniyle insan cinselliğini biyolojik bakış açısından “cinsel arzu ve yanıt” olarak incelemek kolay olmamıştır. Diğer türlerin cinselliği tamamen biyolojik süreçlerin kontrolünde ise de, insanlarda cinsel davranış üzerinde kültürün ve deneyimin büyük etkisi vardır. Bunlar biyolojik faktörlerden daha önemli olabilmektedir. Biyoloji kader değildir ve neyin uygun neyin uygun olmadığını, nasıl cinsel karar verileceğini göstermez. Biyoloji neyin olası olduğunu, neyin keyifli, neyin acı verici olduğunu gösterir. Kararlara rehberlik eden öğeler; dinsel gelenekler, kültürel ve kişisel değerler, öğrenme ve deneyimdir (Rathus,1993,s.9. King,1999,s.198-199).

Kros Tür Bakış

Diğer hayvan türlerinde yapılan çalışmalar insan davranışını daha geniş bir çerçeveye yerleştirmektedir. Homoseksüellik, oral-anal temas, oral-oral davranış gibi insan cinsel davranışının analogları ya da örnekleri hayvanlarda da gözlenmektedir. Ön sevişmeye hayvanlarda da sık rastlanır. Tecavüz gibi cinsel davranışın sapmış şekilleri de hayvanlarda görülmektedir. Kros tür araştırmaları ilgi çekici bir modeli ortaya çıkarmaktadır. Alt türlerde görülen cinsel davranış “kuş, balık vs” yüksek türlerin cinsel davranışına göre daha içgüdüselidir. Evrim basamaklarında yukarıya doğru çıkıldıkça deneyim ve öğrenmenin cinsellikteki rolü artmaktadır. Darwin’in evrim teorisi türlerin evrimleşme mekanizmasını doğal seleksiyonla açıklamaktadır (Rathus,1993,s.21).

Yaşam seks olmaksızın ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla seksüel çoğalma evrimleşen bir süreçtir. Seksin “cinslerin” evrimleşmesinin iki kısmı vardır.

1. hücresel evrimleşme
2. seksüel çoğalmanın ve rekombinasyonun evrimi ve korunması

Rekombinasyon muhtemelen 3 milyar yıl önce DNA onarım mekanizması olarak evrimleşmiş, cinsiyet “seks” ise 1-2 milyar yıl önce erken ökaryotlarda evrimleşmiştir. Nedeni kesin olarak bilinmemekle birlikte günümüzde seleksiyon ile korunduğu düşünülmektedir (Geary,1998, bölüm 1).

İnsandaki cinsiyet farklılaşmasını anlamak için seksüel çoğalmanın evrimini ve diğer türlerdeki cinsiyet farklılaşmasının altında yatan evrimsel, hormonal ve ekolojik koşulları anlamak gerekir. Modern insanda seksüel seleksiyon dinamikleri; kadının seçimi, kadın kadına rekabet, erkek erkeğe rekabet ve erkeğin seçimidir. Seksüel selektin insanda karmaşıktır ve bir kültürden diğerine değişir (Smith,1978,s.36).

Mendel, genlerin nesilden nesile geçtiğini ve bunların kromozomlarla taşındığını tanımlamıştır. Türlerdeki değişiklikler genetik mutasyonla ortaya çıkmaktadır. Üremeyi destekleyen uyumlu mutasyonlar yaşamla bağdaşır ve türlerde ifade edilir. Çoğu mutasyon uyumlu değildir ve gen havuzundan silinip gider. Çeşitli sosyal davranışlar gibi cinsel davranışın da genetik temelini olabileceğini Wilson 1975 yılında öne sürmüştür. Sosyobiyojji olarak adlandırılan bu teori üremedeki başarıyı arttıran davranış biçimlerinin ortaya çıkışında genetik geçişin önemini savunmaktadır. Bu teori; kültürler arasındaki yaygın cinsel temaların atalarımızın yaşamlarına yardım eden özellikleri temsil ettiklerini göz önünde bulundurmakta ve insanın genetik yeteneklerinin bir parçası haline geldiğini söylemektedir. Bazı sosyobiyologlar günümüz erkeğinin daha fazla rasgele cinsel ilişkiye girdiğini bunun nedeninin de üremedeki başarısı artan atalardan gelen kalıtsal özellikleri olduğunu kabul etmektedirler. Bu konudaki insan davranışını genler, seksüel olgunlaşma ve seks hormonlarının üretimi gibi biyolojik süreçler yönetirler. Eleştirmenler farklı kültürlerdeki benzer davranışların benzer işlevleri nedeniyle bulunduğunu söyleyerek bu yaklaşımı eleştirmekte ve genetik geçişi reddetmektedirler (Rathus,1993,s.22,23).

Kros-Kültürel Bakış

Kros kültürel bakış açısı insan davranışlarında öğrenmenin önemini vurgular. Margaret Mead, kadının edilgen, pasif, bağımlı, duygusal yapısının “stereotipi” genetik değil sosyalizasyon ve kültürel beklentiler sonucu oluştuğunu ifade etmiştir. Değişik toplumların anatomileri, fizyolojileri, hormonları aynı olmasına karşın cinsel uygulamalar ve zevk her yerde farklıdır. Cinsellik tamamen biyoloji tarafından kontrol edilseydi böyle bir çeşitlilik olamazdı. Bazı evrensel kalıplar vardır. Tüm toplumlar cinselliği belli bir tarzda düzenlerler. Hiçbir yerde sınırsız cinsel özgürlük yoktur. Evlilik ve evlilik dışı ilişkilerin kabul edilebilirliği ile ilgili toplumsal kontroller vardır. Ancak kültürler arası karşılaştırmalar çeşitliliği göstermiştir. Bir toplumda doğal, moral bir şey diğerkinde anormal, yapay kabul edilebilir. Kişiler, kendi kültürlerinin standartlarının uygulamasını başkalarını yargılama şeklinde yapma eğilimindedir. Kros kültürel bilgi, normallik kavramının göreceliğini kavramamıza yardım eder ve cinsel davranışın kültürel sınırlarını belirler (Rathus, 1993, s.25. King, 1999, s.7).

Psikolojik Bakış

Burada algı, öğrenme, motivasyon, эмоsyon, kişilik gibi psikolojik faktörlerin cinsel davranışı ve kadın ya da erkek olmanın deneyimi nasıl etkilediği üzerinde durulur. (Rathus, 1993, s.25). Bireyin erkek ya da kadın olması sürecini açıklamaya çalışan kuramlar; psikanalitik kuram, öğrenme kuramı ve bilişsel gelişim kuramı olmak üzere üç grupta toplanabilir (Onur, 2000, s.201).

1. Freud ve psikanalitik teori

Freud, insanın cinsellikle dolu ve iki cinsli olarak doğduğunu belirtmekte ve bu durumu da libidinal enerjiyle tarif etmektedir. İnsanın gelişim evrelerini cinsel diye tanımladığı farklı evrelerdeki edimlere göre ifade etmektedir. Çocuklar cinse bağlı kimliklerini, ana babalarıyla ilişkilerindeki çatışmalı sevgi ve kıskançlık duygularını çözerek kazanırlar (Onur, 2000, s.201). Yeni doğanın libidinal enerjisi ağız çevresinde toplanmıştır ve anne memesi birinci yılın sonuna kadar bebeğin haz kaynağıdır. Bir

yılın sonunda libidinal enerji anal bölgeye kayar ve çocuğun temel erotik hazzı, dışkıının tutulması veya atılması etrafında odaklanır. Yaklaşık olarak üç yaşından itibaren, erkek çocuklarda penis, kız çocuklarda klitoris, cinsel hazzın merkezi haline gelir. Dört- yedi yaşlarında genital haz, ebeveynlerin olası cinsel ilişkilerine yönelir. Oniki-onüç yaşlarında blüç çağına gelince cinsel organlar gelişir ve ilgi cinsel organlara yönelir (Ersevim,1997,s.58-69). Bu kuram katı cinsiyet tipinin evrensel olarak önlenemez ve değıştirilemez olduğunu savunur (Atkinson,1999,s.99). Freud cinselliğı bilimsel araştırma alanına taşımış ve kişilerin cinselliğın önemini anlamalarını ve konuşmalarını sağlamıştır. Freud'un tanımladığı psikoanalitik teori biyolojik cinsel eylemlerin toplumsal kurallarla uyuşmadığını belirtmekte ve birçok ruhsal hastalığın kökeninde cinselliğın yattığını belirtmektedir. Eleştirmenler Freud'un cinsel motivasyona gereğinden fazla önem verdiğini düşünmektedirler (Rathus,1993,s.29).

2. Öğrenme teorileri

Deneyim nereye kadar cinsel davranış yansıtmaktadır? Aynı toplumda ailevi ve sosyal deneyimler kendine özgü cinsel tutumları ve davranış şekillendirmektedir. Psikanalitik teori bilinç altının derinliklerini incelerken öğrenme teorisyenleri davranış şekillendiren çevresel faktörleri incelemektedirler. Watson ve Skinner gibi davranışçılar öğrenme sürecinde ödüllendirme ve cezalandırmanın üzerinde durmuşlardır. Ailevi ayıplama olmaksızın vücutlarını inceleyebilen çocuklar, neyin iyi hissettirdiğini öğrenirler ve bunu tekrarlama eğilimi gösterirler. Cinsel davranış iyi hissettirdiğinde “masturbasyon gibi” aileler bunu suçluluk duygusu ile ilişkilendirdiklerinden, çocuk çelişki içine düşer ve masturbasyon yapmak ve tövbe etmek arasında tereddütte kalır (Rathus,1993,s.28).

Sosyal öğrenme teorisyenleri de ödül ve ceza kavramlarını kullanırlar. Kognitif aktivite “tahmin, düşünce, plan” ve gözlemle öğrenmenin önemini vurgularlar. Gözlemsel öğrenme başkalarını gözlemleyerek bilgi ve beceri kazanma sürecidir. Bu teoriye göre çocuklar toplumdaki cinsiyet rollerini, cinse uygun davranışın ödüllendirilmesi ve ebeveynlerinin, yaştlarının televizyon, film ve kitaplardaki cinsiyet rol-davranışlarının gözlenmesiyle kazanırlar (Rathus,1993,s.28. Atkinson,1999,s.99).

Ana babalar ve diğer yetişkinler çocuklara cinsiyet kalıplarına göre davrandıklarında çocuklar cinsiyetçi olmaktadır. Özellikle erkek akranlar bu konuda ana babalardan daha etkin ve acımasızdırlar (Atkinson,1999,s.100).

Bem'ler; biyolojik zeminde cinsiyet kimliğini erken yaşta kazanmanın kişiyi erkek ya da kadın olarak daha sağlam bir benlik duygusu edinmeye götürdüğünü ifade etmektedirler. Kişinin cinsiyetini kültürel faktörlerle eşitleyen çocuklar cinsiyet bakımından daha fazla kalıplaşmış olmaktadır. Cinsel organların erillik ve dişillğin başlıca tanımlayıcı olduğunu erken öğrenmenin, kültürlerin cinsiyet kimliği kurallarını tartışmasız benimsemeye karşı bağışıklık kazandırabilmesi söz konusudur. Bu bağlamda erken başlayan cinsel eğitim cinsiyetçiliği önleyici bir uygulama olarak düşünülmektedir (Atkinson,1999,s.107).

Geleneksel baskın rolle sosyalleşen erkekler kadınları seks objesi olarak görmektedirler. Geleneksel cinsiyet rollerini bilinç düzeyinde reddeden insanların da cinsiyet rolleri geleneksel yapıyla uyumlu bulunmuştur (Thio,1991,s.196).

3. Bilişsel gelişim kuramı

Bu kurama göre, çocuklar ilk olarak kendilerini erkek ya da dişi olarak tanımlamayı öğrenirler. Daha sonra cins kategorilerine uygun düşen davranışları kazanmaya yönelirler. Bu süre kendi kendini toplumsallaştırma diye adlandırılır. Bilişsel gelişim kuramına göre, cinsel kimliğin kazanılması üç evrede ortaya çıkmaktadır.

- a- Cinsin özdeşliği: Çocuk üç yaşında kendini doğru olarak etiketleyebilir.
- b- Cinsin kararlılığı: Çocuk dört yaşında cinsin değişmeyeceğine ilişkin kısmi bilinç edinir. Altı yaşa kadar fiziksel cins farklılıklarına dayanan kesin bir cinsel kimlik kavramı gelişmemiştir.

- c- Cinsin tutarlılığı: Bu ilerleme genel bilişsel gelişim örüntüsünü izler ve cinsin değişmezliği nesnenin sürekliliğinin özel bir yönü olabilir (Onur,2000,s.206-207).

Psikolojik teoriler, cinselliğin ödül, ceza, fantazi, düşünce, tutum ve beklenti gibi zihinsel süreçlerden etkilendiğini kabul eder (Rathus,1993,s.28).

Sosyolojik Bakış

Sosyolojik bakış açısından insan cinselliği öğrenilen bir davranıştır. Sosyokültürel bir biçimde sosyalleşmenin sonucu olarak öğrenilir. Seks ile ilgili bir şey öğrenmeden insanlar nasıl sevişeceklerini bilemezler. Sosyoloji insanlarda seks içgüdüsü değil seks dürtüsü olduğunu söyler (Thio,1991,s.209).

Sosyoloji cinsel davranışları dini, etnik, sosyo-ekonomik statü, yaş, eğitim düzeyi, cinsiyet ve toplumsal köken farklılıklarına odaklanarak açıklamaktadır. Sosyolojik bakış açısı, bir kişinin cinselliği ile bir sosyal grubun cinselliği arasındaki ilişkiyi inceler. Sosyologlar cinsel davranış; özel bir sosyal sistemde gözlenen sosyal davranışın bir şekli olarak tanımlarlar. Cinsel davranış aile, din, diğer sosyal çevre ve kurumlardan etkilenir; toplumun değerleri ve toplumda cinsiyet rollerinde gücün dağılımı da etkili faktörlerdir. Sosyologlar; değerlerin, inançların ve belli bir grubun normlarının cinsel davranış nasıl etkilendiğini inceler. Belli bir yere kadar aynı alt yapıdan gelen kişiler “aynı etnik grup gibi” benzer tutum ve davranış sergilerler. Sosyolojik bakış insan cinselliğindeki kişisel farklılıklarla ilgilenmez (Rathus,1993,s.29).

Cinsellik Anlayışlarının Kuramları

Scarpitti ve Andersen toplumlarda cinsellik anlayışına katkıda bulunan unsurları üç kuram halinde incelemektedirler.

1. İşlevsellik Kuramı

2. Uyuşmazlık Kuramı
3. Sembolik Etkileşimler Kuramı

İşlevsellik Kuramı

Bu kuram bazı değerlerin toplumun üyelerinin çoğunluğu tarafından paylaşıldığını söyler. Bu paylaşım normların ve çekirdek kültürün oluşmasını sağlar. Bu kültürü tehdit eden cinsel davranışlar ve değerler sapma olarak değerlendirilir. Örn: işlevsellik bakış açısından fahişelik bir cinsel sapma örneğidir. Çünkü kadın, cinselliği yönünden normatif beklentileri ihlal eder. İşlevsellik bakış açısı, temel sosyal değerlerin benimsenmesini ve onaylanmasını destekleyen sosyal tutumlar ve yapılar tarafından tanımlanmış cinsel davranış gerçeğinin altını çizer. İşlevsel perspektif ayrıca, cinsel sapmanın sosyal bir amacı olduğunu öne sürer ve sosyal düzenin devamını destekler. Bazı grupları ve insanları ayrı tutmak, ana normlara ve değerlere bağlı kalanlar arasında sosyal bir birleştirme işlevine sahiptir. Bir işlevselci, homofobik davranış, “homoseksüellere tahammülsüz saldırganlık” kültürdeki cinsel yönlendirme açısından ele alır. Yalnızca heteroseksüel normların kabul edilmesi gerektiğini isteyenler arasındaki yakınlaşmayı destekler.

Gelenekçiler arasında sosyal dayanışma yaratmanın bedelini sapanlar “ayrı tutulanlar” ödemektedir.

Uyuşmazlık Kuramı

Bu teori sosyal kurumların ve grupların örgütlerindeki güç farklılıklarına işaret etmektedir. Bu farklılık cinsel değerlerin ve davranışların bu kurumların öğeleri tarafından empoze edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Cinsel kodların hazırlanmış ve yerleştirilmiş yasal statüler tarafından empoze edilen dominant gruplarca sosyal denetim yoluyla desteklendiğini öne sürmektedir. Bu durum bir çok yerde kocaların, karılarına tecavüz suçundan yargılanamayacakları gerçeği gibi yasada yer alan bazı istisnaları açıklamaktadır.

Uyuşmazlık yaklaşımında, işlevsellik teorisinin gizli bir eleştirisi göze çarpmaktadır. İşlevsellik cinsel sapmayı, normatif beklentilerin ihlali olarak görürken, uyuşmazlık kuramcısı normların nasıl belirlendiğini sorar. Örneğin: cinsel sapkın olarak kim yargılanacak? Bu soruya uyuşmazlık kuramcısı cinsel sapkın olarak tanımlananlar toplumda daha güçsüz olanlardır şeklinde yanıt verir. Kadınlar tarih boyunca evlilik dışı ilişkilerinden dolayı erkeklere göre daha çok etiketlenmişlerdir. Bu çifte standart şimdi değişiyor olmasına karşın bazı yapılarda hala sürmektedir. Zenci kadınlar ırklarına bağlı ilave zayıflıkları nedeniyle –kadın olmak zaten zayıflık olarak algılanmaktadır- dominant gruplar tarafından cinsel sapkın olarak kolaylıkla damgalanabilirler.

Uyuşmazlık kuramı, cinsel sapmanın tanımlanması sürecinin farklı gruplar arasında bir uyuşmazlık nedeni olabileceğini söylemektedir. Bu süreçte taraflar eşit değildir ve güçlü olan gruplar tanımlamayı yaparlar ve cinsel normları oluşturup yasalaştırırlar.

Özetle, uyuşmazlık yaklaşımı cinsel sapmayı, güçlü grupların diğerlerinin cinsel davranışlarını yönlendirme ve cezalandırma egemenliğine sahip bir toplumsal kontrol süreci içinde ele alır.

Sembolik Etkileşim Kuramı

Cinsel kimliğin gelişiminin doğal bir süreç değil öğrenilen bir süreç olduğunu söylemektedir. Cinsel kimlik edinme sürecinde sembolik jestlerin, dilin, rol üstlenmenin bulunduğunu belirtmektedir. Cinselliğin değişim geçirdiğini, doğumla sabit olmadığını vurgulamaktadır. İnsanların cinsel deneyim kapasitelerinin değiştiğini öne sürmektedir. Sembolik etkileşimcilik ayrıca, bireyler toplumsal nitelendirmelere uygun olarak tanımladığından, insan cinselliği ve cinsel sapmanın, toplumun yapılan davranışa verdiği tepkiler dikkate alınmadığı sürece anlaşılamayacağını öne sürer (Scarpitti, Andersen, 1992,s.139,140).

Güç ve seks:

Sosyologlar güç ve seks arasındaki ilişkiyi de incelerler. Zenginler ekonomik güçlerini fahişelik hizmetinin kalıcılığı için kullanabilmektedir. Tecavüzcüler fiziksel güçlerini kullanmaktadırlar. Bazı erkekler “kadınlar da” iş dünyasındaki pozisyona bağlı güçlerini “öğrenim kurumlarında benzer şekilde” yanlarındakilere taciz olarak kullanmaktadırlar. Güç ve sosyal yapılanmalar bir kişinin cinsel ya da evlilik partnerini seçme olanaklarını kısıtlayabilir (Rathus,1993,s.30).

Cinsiyet rolleri:

Cinsiyet rolleri sosyoloji ve psikoloji bilimlerinin konusu olarak incelenmektedir.

Cinsiyet rolü terimi; eril “masculine” ya da dişil “feminine” olarak etiketlenebilen davranışları, tutumları, değerleri, düşünme biçimlerini, konuşmayı, oturmayı, yürümeyi, giyinmeyi ve kişinin bedenini süslemesini kapsar (Onur,1998,s.296).

Bebeklerin toplumsal cinsiyetlerini öğrenmeleri bilinçsizdir. Çocuklar kendilerini kız ya da erkek olarak adlandırmadan önce bir dizi sözle ifade edilen ve edilmeyen sinyaller alırlar. İki yaş civarında cinsiyetleriyle ilgili bir anlayışları vardır. Beş altı yaşa gelene kadar kızlarla erkeklerin seks farklılıklarının anatomik temelli olduğunu bilmezler (Giddens,2000,s.100).

Doğu ve Batı kültürlerinde, erkeklerin evin geçimini sağlayan kişi olma beklentisi vardır. Kadın ise evde kalıp ev işi yapan ve çocuk yetiştirendir. Geleneksel cinsiyet rolleri cinsel ilişkileri tanımlar. Erkek etkendir, belirleyicidir. Kadın ise buna uyar (Rathus,1993,s.30). Erkekle kadın arasında sosyal eşitsizlikler vardır. Bir erkekle aynı niteliklere sahip kadın, erkekten daha az para kazanabilmektedir (Thio,1991,s.193).

Onur; cinsler arasındaki farklılıkların giderek azaldığını ancak önemlerinin arttığını belirtmektedir. Birbirinden farklı olan cinsel rol ve cinsel kimlik olarak iki kavramın tanımı önemli görülmektedir. Cinsel rol (sex role); toplumun cinsler için önceden belirlediği davranış ve rollerdir. Cinsel kimlik (sex identity); cinsel ya da cinsle bağlı kimlik, bir cinsten ya da öbüründen olmanın farkında olmaya, öz bilince dayanır. Bir cinsel rolün kazanılması süreci bazen cinsiyet tipleşmesi olarak adlandırılır. Cinsiyet tipleşmesi bir cinsel kimliğin kurulmasına tabi olabilir ya da cinsel kimlik kısmen cinsel rol davranışlarının kabul edilmesine dayanabilir (Liebert ve Wick-Nelson'dan aktaran Onur,2000,s.220).

Zastrow ve Kirst-Ashman cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargıyı, bir grubun, o grubun bütün üyelerine uygulanan sabitleşmiş bir zihinsel imgesi olarak tanımlamaktadırlar. Bu tür sabitleşmiş imgeler grup içinde bireysel farklılıklara izin vermezler. Cinsiyet kalıp yargılarının yarattığı temel sorun, bu kalıp yargıların kişilerin seçeneklerini sınırlamasıdır. İnsanların cinsiyete dayalı beklentilere göre davranması yönünde bir baskı vardır ve bu baskı bireylerin ulaşabilecekleri seçenekleri etkilemektedir. Kalıp yargılaştırmanın yayılmacı bir özelliği vardır ve çocuk yetiştirme uygulamalarında, eğitim sisteminde, evlilik ve aile örüntülerinde önemli izleri gözlenebilmektedir (aktaran Onur,2000,s.222).

Ancak kadın-erkek kategorileştirmesi anlamsızlaşmaktadır. Okul eğitiminde cinsiyet rolü eğitimi verilememektedir. Birlikte eğitim prensibi geçerli kılınmıştır (Hesapçıoğlu,1998,s.818).

Günümüzde gelenekler değişmekte ve kadınlar işgücüne sahip erkeklerin eskiden hakim oldukları alanlarda söz sahibi olmaktadır. Bunlara bağlı olarak cinsel uygulamalar da belli çerçevelerde değişmektedir. Kadın da ilişkiyi başlatıp yönlendirmektedir (Rathus ve arkadaşları,1993,s.30). Cinslerden birinin iktidarına bağlı toplumsal yapılanmanın, cinsle özgü davranış kalıplarını öne çıkaracağı, buna karşın eşitlikçi düzenlemelerde her iki cinsin özelliklerinin birleştiği androjenlik diye ifade edilen kavram giderek daha fazla kabul görmektedir (Connell,1998,s.377).

Cinsiyetçilik: Seksizm

Cinsiyetçilik, kadınlara karşı takınılan ön yargı, ayrımcılık demektir. Kadının erkeğe göre daha aşağı olduğu inancından kaynaklanır. Bir çok dinde “Budizm, Konfüçyüz, İslamiyet, Hristiyanlık” bu görülür. Din dışında örneğin psikoloji ve psikiyatride de bu böyledir. Kadın ve erkekler için farklı ruh sağlığı tanımlamaları geliştirilmiştir. Sağlıklı kadın için ; boyun eğen, bağımlı, maceradan kaçan, kolaylıkla etkilenen, ufak sorunlarda hırçınlaşabilen, kırgınlıklara duyarlı, görüntüsü ile çok fazla ilgilenen gibi davranışlar tanımlanmaktadır. Yukarıda sıralanan özellikleri erkekler gösterdiğinde ise sağlıklı ve olgunlaşmamış kabul edilmektedir. Erkekler, bağımsız ve cesur, cinsel baskın, rahat, olarak tanımlanır. Seksist stereotiplere uymayan kadınlar ruhsal rahatsız olarak teşhis edilir (Thio,1991,s.197).

Seksist bakış açısı yalnız erkekte değil kadında da vardır. Kadınların da, aynı işi yapan erkeğe daha yüksek puan verme eğilimi vardır. Ev dışında başarılı olmuş kadınlar seksizm nedeniyle toplumdan sapma olarak görülmüşlerdir. Bu kadınların aşk ve evliliklerindeki başarısızlıklarını dışarıdaki başarılarının bedeli olarak ödemeleri beklenmiştir (Thio,1991,s.197).

Seksizm, insanların işlerinin değerlendirilmesinde bilinçsiz ön yargıya bağlı eşitsizliklere neden olmaktadır. Kadınlar sosyalleşirken daha aşağı olduklarını öğrenirlerse buna bağlı olarak daha az beklenti ve beklentileri gerçekleştirmeyi yaşayacaklardır (Thio,1991,s.198).

Cinsiyetçiliğin Eğitim Kurumlarına Yansıması

Toplumun var oluş ve gelişim sürecinde önemli yeri olan okul sisteminde de, toplumlarda var olan cinsiyetçi bakış açılarının ve uygulamaların devamını ve sonucunu görmek mümkündür. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü’nün 1998 yılı verilerine göre ülkemiz nüfusunun 0-14 yaş grubunun (ilköğretime devam etmesi yasalarımızla zorunlu olan yaş grubunu kapsar) % 30.1’i kız, 32.9’u erkektir. MEB’nın “2001 Yılında Milli Eğitim Verileri”ne göre de 6-14 yaş grubunda

ilköğretime devam eden kız öğrencilerin sayısı 4.769.229 iken erkek öğrencilerin sayısı 5.520.004 tür. Orta öğretimde ara biraz daha açılır. Orta öğretime devam edenlerin sayısı kız öğrenciler için 888.378 erkek öğrenciler için 1.240.579 dur. Yüksek öğretimde kız erkek okuyan öğrenciler arasındaki fark daha da açılır. 20-24 yaş grubunun %9.8'i kız, 8.1'i erkektir. Yüksek öğretime devam eden kız öğrenci sayısı 411.705 iken erkek öğrenci sayısı 592.569 dur. Bu yaş grubundaki erkek nüfusu daha az olmasına karşın daha iyi yaşam olanakları sunacağı kesin olan eğitim fırsatından eşitsiz şekilde fazla yararlanmaktadır. Toplum bu konudaki önceliğini erkeklere tanımaktadır. Uzaktan öğretime devam eden ilk ve orta öğretim öğrencilerinin 173.785'i kız, 332.170'i erkektir.

İlk ve orta öğretim kurumlarında ihtiyacı olan öğrenciler için MEB'nın sağladığı bursdan 40.305 kız, 65.695 erkek öğrenci yararlanmaktadır. Yurt dışında burslu okuyan 1014 öğrencinin 794'ü erkek, 220'si kızdır.

Spor faaliyetlerine katılan öğrenciler arasında da kız ve erkek farkı çok yüksektir. Spor faaliyetine katılan 97.169 kız öğrenciye karşın 229.056 erkek öğrenci vardır. Bu sayılar bize, eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin kız öğrencileri bu konuda desteklemediklerini düşündürmektedir.

Gürkan ve Hazır'ın ilkokul ders kitaplarında yaptıkları tarama sonucuna göre ders kitaplarının resim ve içeriklerinde erkek çocukların resim ve isimlerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Ders kitaplarında kadın ve erkek cinsine ilişkin farklı roller tanımlanmaktadır. Kadınlar; çocuk yapma, ev işleri, alış veriş, gezmeye gitme, örgü örme gibi işlere, meslek olarak da öğretmenlik ve hemşirelik mesleğine uygun görülmektedir. Erkekler için; çocuklarla ilgilenme, alış veriş yapma, spor yapma, gazete-kitap okuma, hasta olma, araştırmacı olma rolleri ve çok çeşitli meslekler uygun görülmektedir. Gürkan ve Hazır çalışmalarında, ders kitaplarının çok fazla, cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılarla dolu olduklarını bulmuşlardır (Gürkan,Hazır,1997,s.25). Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Eğitim materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler (2001) adlı çalışmada da Gürkan ve Hazır'ın bulguları doğrulanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın duyarlılığına rağmen durum

böyledir. Ders kitapları cinsiyetçi kalıplar içermekte, kadını anne ve eş rolüyle sınırlayıp evde görüntüleyip erkeği dış mekanlardaki aktivitelerde öne çıkarmaktadır. Ders kitapları kadınlara en çok öğretmenlik ve hemşirelik mesleğini önermektedir. Yazarların kadın veya erkek olması sonucu çok fazla değiştirmemektedir. Bu kalıp yargılar görsel ve yazılı iletilerde bulunan ders kitaplarında çok sık kullanılarak sürekli çoğaltılmaktadır (Arslan,2000).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2000 verilerine göre 474 018 öğretmenin 209 450'si kadın 264 568'i erkektir. Toplam öğretmenler içinde kadın öğretmenlerin oranı % 44.18'dir. Eğitim hizmetlerini yürütenlerin neredeyse yarısı kadın olmasına rağmen eğitim yönetimi kademelerinde kadınlar aynı oranda temsil edilmemektedirler. Özcan'ın 1999 yılında yaptığı çalışmaya göre Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütündeki 514 yöneticinin yalnızca 93 ü kadındır ve bunların da 74 ü şube müdürü düzeyindedir. Taşra Teşkilatında ise 2602 yöneticinin 68'i şube müdürü olmak üzere 81'i kadındır.

Yönetim basamaklarını tırmanan az sayıdaki kadınlar ailelerinden önemli destek görmüş çoğunluğu da memur çocuklarıdır. Niteliği ve toplumun yaygın değerleri açısından büyük ölçüde kadına uygun bir meslek olarak düşünülen bir meslek dalında dahi kadınlar aleyhine işleyen bir cinsiyete dayalı ayrımcılık olmadığını söylemek mümkün değildir. Kadınlar çok sayıda her dal ve konuda öğretmen olarak Milli Eğitim camiasında vardırılar ama kurum içinde ya da genel olarak karar alıcı ve iktidar konumu olan noktalarda bu sayı oransal olarak çok düşüktür. Bunun temel nedenlerinden biri şu olabilir: öğretmenler mesleki iddialarını ikinci plana almayı daha meslek seçiminde kararlaştırmış, meslekle geleneksel aile rollerini bağdaştırma baskısına daha baştan teslim olmuş olabilirler. Ancak bu teslimiyet kişisel tercihlerle ortaya çıkmayıp ayrımcılık kültürünün toplumdaki pek çok kurum ya da ortamda yeniden üretilmesi ile olmaktadır. Bunu yeniden üreten değerler sistemidir. Eğitim kurumları da böylesi bir kurumdur. Öğretmenler cinsiyete dayalı rol davranışlarını öğrencilerine de aktarmaktadırlar. Cinsiyete dayalı ayrımcılığın en yüksek olarak üretildiği eğitim kurumları İmam hatip okullarıdır. Buralarda ayrımcılık ideolojik olarak savunulup kurumsal düzenlemelerle sürdürülmektedir (B.KSSGM,1999,s.132-135). Özellikle

eğitim işinde liderlik nitelikleri olan profesyoneller cinsiyetleri gözetilmeksizin yönetim görevlerinde değerlendirilmelidirler (Weiler,1998,s.6-8'den aktaran Ensari,1991,s.109).

Çoklu Bakış

İnsan cinselliğinin, karmaşık yapısı nedeniyle tek bir bakış açısı ile açıklanamayıp çoklu bakış ile düşünülmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. İnsan cinselliği biyolojik, sosyal, kültürel, sosyolojik ve psikolojik faktörlerin bir kombinasyonudur ve bu faktörler karmaşık şekilde etkileşim halindedir. Cinsel davranışın evrensel bir modeli yoktur (Rathus ve ark.,1993,s.31).

Cinselliğin Tarihi

Bronislaw Malinowski, Yeni Gine Trobriand Adaları'nda altı yılı aşkın süreyle yaptığı araştırmada, ilkel toplumların cinsel davranışlarının kısıtlanmış olmadığını, küçük çocukların beş yaşından itibaren aileden ayrı hareket edebildiklerini ve yaşlıların, çocukların cinsel yaşamlarına hiçbir şekilde karışmadıklarını aktarmaktadır (Malinowski,1992,s.57-63).

İÖ. dönemlerde tıp, hazların kullanımında ısrarla ihtiyat ve tasarruf öğütleri vermekle birlikte cinsel eyleme olumlu anlamlar yüklemiştir (Foucault,1988,c.2,s.20).

Antik çağda Yunanlıların cinsel davranış üzerine ahlaksal düşünceleri, yasakları doğrulamaya değil, bir özgürlüğü biçemleştirmeye çalışmıştır. Kadınlar sıkı yasaklara uymak zorunda bırakılmışlardır. Ahlakın muhatabı erkektir. Burada tamamen özgür erkek düşünülmüştür. Kadınların, erkeklerin kendi iktidarlari altında oldukları durumlarda biçimlendirilmesi, eğitilmesi, gözetilmesi, başka bir erkeğin iktidari altındaysalar da (baba, koca, veli), korunması gereken birer nesne ya da en iyi koşulda birer partner olarak belirdikleri erkeksi bir ahlak söz konusudur (Foucault,1988,c.2,s.29). Evli bir erkeğin, cinsel hazlarını evlilik dışında aramasını tamamen kabullenmişler ama ahlakçıları kocanın yalnız öz karısıyla ilişki kuracağı bir

evlilik yaşamının ilkesini getirmiştir. Cinsel hazı bir kötülük olarak düşünmemiş ama sağlıklı ilişkisinden kaygılanmışlardır (Foucault,1988,c.2,s109,110). Erkeğin evliliği onu cinsel olarak bağlamaz. Ancak kadın kocasına aittir (Foucault,1988,c.2,s.158,159). Evlilik ve çocuklar sitenin yararı içindir (Foucault,1988,c.2,s.180). Karı-koca arasındaki ilişkinin biçimi eşitsizlikçidir (Foucault,1988,c.2,s.191). Buna karşılık yasalar, çocukların cinsel kötü kullanımı için engeldir (Foucault,1988,c.2,s.233).

Batı'da 17.yüzyılın başına kadar cinsel davranışlarda gizlilik yoktur (Foucault,1993,c.1,s.9). 18.ve 19.yy.da cinsellik büyük bir tutkuyla ve hınçla baskı altına alınmış, türeme işlevi dışında reddedilmiş, cinsellikle günah bir tutulmuştur (Foucault,1993,c.1,s.14,15).

Hristiyan öğretisi, cinselliğe ilişkin her şeyi kelamın sonsuz süzgecinden geçirme çabasını temel görev addetmiştir. Cinselliği kötülükle, günahla, düşüşle, ölümle özdeşleştirmiştir (Foucault,1988,c.2,s.20). Cinsel davranış kurallarının, yaşa, cinsiyete, kişilerin durumuna göre değişmesi ve zorunluluklarla yasaklamaların herkese aynı biçimde dayatılmaması kuşkusuz pek çok toplumda ortak olarak bulunan bir özelliktir. Hristiyan ahlakı cinsel davranış kurallarının bütünü kapsayıcı genel ilkelerine göre cinsel eylemin değerini ortaya koymaktadır (Foucault,1988,c.2,s.68).

18.yüzyılda hükümetler, doğum, ölüm, yaşam süresi, doğurganlık, sağlık durumu, hastalıkların sıklığı, beslenme ve konut biçimi gibi özel değişkenlerin farkına varmış, cinsellikle çözümleyici bir şekilde ilgilenmeye başlamışlardır. Öğrenim kurumları ve sınıfların düzeni gençlerin cinselliği göz önünde bulundurularak planlanmıştır. Doktorlar, kurum müdürleri ve öğretmenlere öğütlerde bulunmuşlar, öğretmenler öğrencilere ahlaksal ya da tıbbi örneklerle donatılmış özendirici kitaplar yazmışlardır. Lise öğrencisi ve cinselliğini çepeçevre saran kurallar, fikirler, tıbbi öğütler, klinik olaylar, reform şemaları ile ideal kurum planlarından oluşan bir literatür ortaya çıkmıştır (Foucault,1993,c.1,s.34,35). 18.ve 19.yy boyunca eğitimciler ve doktorlar, çocukların masturbasyon alışkanlığıyla kökü kurutulmak istenen bir salgın hastalıkmişçasına mücadele etmişlerdir (Foucault,1993,c.1,s.48). 19.yy tıbbı, çocukların kötü alışkanlıklarından büyüklerin veremine, yaşlıların felcinden sinir hastalıklarına ve

ırkın bozulmasına değin her şeyin çevresinde bir cinsel nedensellik ağı örmüştür (Foucault,1993,c.1,s.72).

19.yüzyılda o zamana kadar, zengin ve güçlü olmak isteyen bir ülkenin nüfusunun çok olması gerektiği olumlanırken ekonomik ve siyasal nüfus sorununun merkezinde cinsellik olduğu fark edilmeye başlanır ve doğum oranını, evlenme yaşını, meşru ve gayri meşru doğumları, cinsel ilişkilerin başlama yaşını ve sıklığını, bu ilişkileri doğurgan ya da kısır kılmanın yolunu, bekarlığın ya da konulan yasakların etkisini, gebeliği önleyici uygulamaları çözümlemek gerektiğini fark ederler. Bir toplumun geleceğinin ve zenginliğinin yalnızca yurttaşlarının sayı ve erdemlerine, evlenme kuralları ve ailelerin örgütlenmesine değil, aynı zamanda da her birinin cinselliğini kullanma yöntemine bağlı olduğu düşünülerek toplumun cinsel tutumunun aynı zamanda hem çözümleme konusu, hem de müdahale hedefi olarak ele alındığı bir söyleme geçilir (Foucault,1993,c.1,s.32,33).

19. ve 20.yüzyılda devletle kişi arasında cinsellik, kamuyu ilgilendiren bir hedefe dönüşmüştür. Söylemler, bilmeler, çözümlemeler ve buyruklardan oluşan koca bir düzen cinselliği kuşatmıştır (Foucault,1993,c.1,s.32,33).

Eski Yahudilerde evlilikteki seks çoğalmayı sağlayan ilahi bir deneyim olarak kabul edilmiştir. Cinselliğin üreme üzerinde durması bazı sosyal adetlere neden olmuştur. Çocuksuz olmak ya da bazı anormallikler nadiren boşanma nedeni olmuştur. Homoseksüellik cezalandırılmış ve aile düzenine tehdit olarak algılanmıştır. Zina özellikle kadınlar için yasaklanmıştır. Genel olarak monogami geçerli olmuştur (Rathus,1993,s.9).

İslam'da içgüdü'nün algılanış biçimi Hristiyanlığa göre farklı olup, Freud'un libido kavramına daha yakındır. İslam içgüdüleri enerji olarak kabul eder. İçgüdülerin doğurduğu enerji iyi veya kötü ile ilişkilendirilmez. İyi ve kötü, insanın sosyal düzeni göz önünde bulundurulduğunda söz konusu olur. Herhangi bir sosyal düzende bir dizi yasalar vardır. İslam düzeninde insanın içgüdülerini görmezden gelip hiçe sayması

gerekmez ya da içgüdülerini salt kontrol etmek için kontrol altına alması zorunlu değildir. Ancak kişi içgüdülerini dini yasaların gereklerine uygun kullanmalıdır.

Öfke ve arzu doğru yönlendirildiğinde İslam düzenine hizmet eder; eğer bastırılırsa ya da yanlış kullanılırsa düzeni yıkar. Dürtülerin bireyi kontrol altına aldığı, Allah korkusu tarafından kontrol edilemediği durumlarda insan yıkıcı davranışlar sergiler. Oysa söz konusu dürtüler Allah'ın isteklerine uygun kullanıldığında hem bireye hem de Allah'a hizmet edecektir (İlkkaracan,2000, s.19,20).

Doğu ve Batı uygarlıkları cinselliği farklı yaşamışlardır. Doğu uygarlıkları cinsellikle ilgili erotik sanatı yaratmıştır. Batı uygarlığı ise cinsel bilimi uygulayan uygarlık olmuştur (Foucault,1993,c.1,s.63,64). Cinsel bilim erotik sanatın karşısında yer alır (Foucault,1993,c.1,s.77).

Üç yüzyıldır cinsellik üzerine yoğunlaşan tartışmalar, nüfusu sağlamak, işgücünü yeniden üretmek, toplumsal ilişkiler biçimini sürdürmek, kısacası ekonomik olarak yararlı, siyasal olarak muhafazakar bir cinsellik düzeni kurmakla bağıntılıdır (Foucault,1993,c.1,s.42).

Toplumsal Değişim Sürecinde Cinsellik

Tarım toplumunda tek insan gücü güvencesi ailedir ve aile dışındaki herkes yabancıdır. Sıkı aile bağlarının temeli, ekonomik zorunluluklar ve biçimlenmelerdir. Bu biçimlenmenin ürünü olan aile kurumunda, bireylerin isteği, kararı, kişiliği değil ailenin geleceği önemli olduğundan bireyin taşıdığı değer, ailenin sahip olduğu emek mülkiyetinin bir parçası olmaktan ibarettir. Bu yapı içinde cinselliğin değeri üretimin önemli bir parçası olmasıyla ölçülür. Bu da aileye yeni erkek çocukların katılması anlamındadır. Erkeğin kol gücü ve evlenip yeni erkek çocukların aileye katılması emek mülkiyetinde önemlidir. Kız çocuklar büyüyene kadar ailenin, sonra evlenip başka bir ailenin emek mülkiyetine geçeceği için sürekli bir değer katkısı yoktur. Değerler sistemi manevi değil maddidir. Davranışlar ailenin çıkarları doğrultusunda biçimlenir. Bireylerin cinsel istek, davranış ve kararlarına yer yoktur (Atabek,1998,s.37-41).

Tarım toplumunda, aile bireylerinin rolleri kesin ve açıktır. Herkesçe bilinen kurallarla işleyen bir sosyal doku egemendir. Ancak tarım toplumları değişmeye başlamıştır. Bu durum da sosyal rollerin yeniden tanımlanması gereğini doğurmuş, belirlilik yerini endüstri toplumundaki belirsizliğe bırakmıştır (Atabek,1998,s.44). Toplumsal yapıdaki bu değişimle ailenin eğiticilik rolü ortadan kalkmış, yerini sistemli eğitim kurumları almıştır (Kağıtçıbaşı,1998,s.144). Eğitim sürecinde ailesi tarafından desteklenen birey bu sürecin sonunda kendi hayatını kurar. Birey kendi haklarına sahiptir. Kendi cinselliğini denetleyeceği ve yöneteceği bir süreçtir bu. Onun için bireyler cinsellik konusunda eğitilir ve ondan sonra da kararlarını kendi vereceği kabul edilir. Sadece, kendileri ve toplum açısından tehlikeli olan durumlara karşı uyarılır. Bu davranış, özünde birey hakları kültürünün bir parçasıdır (Atabek,1998,s.53).

İç yapılarında bireyin olmadığı ailelerde kadının namusundan aile bireyleri sorumlu olduğu için belirlenmiş kuralların dışına çıkmak töre cinayetlerine neden olmaktadır. Ülkemizde töre cinayetlerine kurban giden kadın sayısını tespit etmek olanaksızdır. Sorunun temel çözümlerinden biri eğitim yoluyla yeni bireyler yaratmak olarak görülmektedir (Soyarslan,1999.s.31-32. Sarıhan,1999,s.60-64. Tezcan,1999, s.22).

BÖLÜM 3

CİNSEL EĞİTİM

Okul, hemen bütün gençlerin içinde yer aldıkları sosyal bir kurumdur. Gençlerin zamanının önemli kısmı okulda geçer. Okul ergenin sosyalleşmesinde çok etkili olan bir hareketliliği resmi ve gayri resmi yollardan sağlar. Resmi olan, müfredatın içerdiği bilgilerdir. Gayri resmi olan ise okulun fiziksel durumu, komşuluk, sınıf arkadaşlığı ve yaşıt gruplarının davranışı ile ilgilidir (Dusek, 1987,s.214).

Cinsel eğitim, gençleri sorumlu davranışa yönlendirmek onların gereksinimini karşılayacak uygun bilgilerle donatmaktır. Karşılaştıkları cinsel, psikolojik ve duygusal değişimleri anlamalarına yardımcı olmaktır(Mouchiroud,2000). Cinsel eğitimin püf noktası kendi sorumluluklarını yüklenmeyi öğrenmektir (Ekşi,1995,s.51).

Cinsel eğitimin, biyolojik, ahlaki, sosyal, tıbbi ve psikolojik yanı vardır. Ebeveynlerin cinsel eğitimi yapabiliyor olması gerekirken yapamamaktadırlar. Ancak çocuklar ebeveynleriyle cinsel konularda konuşmaya isteklidirler (Gale,1991,s.4). Çocuk üç yaşından itibaren varoluşu ile ilgili olarak nereden ve nasıl geldiğini sormaya başlar. Soruların biri diğerini izler (Özgüven,1997,s.29. Mangır,Çalış,1997,s.100). Bu dönemde çocuğun sorularına doğru ve anlayabileceği yanıtları vermek gerekir. Her yanıt çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalıdır (Ziglar,1999,s.33). Çocuğun ilk soruları üremeye ilgilidir. Cinsel duyguların anlatılması ile ilgili değildir (Salk,1993,s.100).

Kulaksızoğlu cinsel eğitimi, *çocukların ve gençlerin kendilerini tanımaları için, bütünüyle kendileri hakkında çok yönlü bilgi sahibi olabilmeleri için verilmesi gereken eğitim* olarak tanımlamaktadır. Çocuğun cinsiyetinin farkında oluşuyla başlayan sorulara verilen yanıtlar aslında cinsel eğitimin ailedeki başlangıcıdır (Kulaksızoğlu,1995,s.19). Buluş çağına girmeden önce çocukların kendi vücutlarına olan ilgileri artış gösterir (Kulaksızoğlu,2000,s.54). Cinsellik hakkında konuşmak ebeveynler ve çocuklar için de zordur. Anne babalar konuşmayı yapamamaktadırlar. Anlatmayı, konuşmayı istedikleri halde, kendilerini rahatsız hissetmeleri ve yeterince bilgi sahibi edilmedikleri için bunu yapamamaktadırlar (Mangır,Çalış,1997,s.99. Perusse,1988,s.5). Cinsel eğitimin nasıl verileceğini bilememektedirler. Ebeveynler, cinsel gelişim açısından normal kabul edilen şeyleri suç ve problem olarak görebilmektedirler. Ebeveynlerin de bu konuda cinsel eğitime ihtiyaçları vardır (Tuzcuoğlu,Tuzcuoğlu,1996,s.262). Bununla birlikte ergenler cinsellik doludurlar ve bilgilenmedikleri için cinselliklerini ertelemeyiz. Ergenlerin cinsellikle ilgili doğru bilgilere ihtiyaçları vardır. İlk cinsel ilişkiye kendilerini hazır hissettiklerinde bu bilgilerin kullanılır olması gerekir (Gale,1991,s.5).

Cinsel eğitim bir kez de başarılamayıp sürekliliği olan bir konudur. Çocuklar ailenin davranışlarından, kullandığı sözcüklerden, söylediklerinden ve söylemediklerinden, yaşamın içinde öğrenirler. Çocuğun eğitime ne zaman hazır olduğunu bilmek imkansızdır. Yaş ve fiziksel olgunluk güvenilir göstergeler değildir (Gale,1991,s.18,19). Günümüz gençleri daha erken olgunlaşmaya başlamaktadır. Menarş yaşı düşüş göstermektedir. Fiziksel olgunlukla duygusal olgunluk birlikte gelişmeyebilmektedir (Hayran,Mocan,1990,s.61).

Sağlıklı cinsel gelişim, kişinin mutluluğunun ve başarısının temeli olarak görülmektedir. Bireyin, yaşamı boyunca karşılaştığı cinsel engellenmeler ve sorunlar, çevreye uyumunda olumsuz sonuçlara neden olur. Bireyin duygusal gelişiminin en önemli kaynağı, cinsel gelişiminde ve işlevlerinde karşılaştığı sorunlardır (Mangır,Çalış,1997,s.99).

Cinsel Eğitimin Tarihi

Batı'da en erken cinsel eğitim 18.yüzyılın sonlarında, İsveç'te insan cinselliği adıyla tıp öğrencilerine verilmiştir. 1942'de isteğe bağlı, 1956'da her seviyede zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Eğitimin kapsamında korunma 'hamile kalmama-bırakmama' bilgileri de bulunmaktaydı (Boetheus,1984'den aktaran Schwartz,s.156).

İngiltere'de cinsel eğitimin eğitim programlarına dahil edilmesi, eğitimde yeniden yapılanma programı içinde 1940'lı yılların ortalarında olmuştur. Eğitimin içeriği basit bir tıbbi modele oturtulmuş ve kişisel hijyen konuları ile sınırlı tutulmuştur. 60'lı yılların sosyal ve politik gelişimleriyle birlikte içerik yeniden ele alınıp, hastalıklardan korunma, üreme gibi sağlık eğitimi konuları eklenmiştir. 60-70'lerin başında içerik, bireysel gelişim ve kişisel karar verme etrafında odaklanmıştır. 70'lerin başından itibaren gelenekçi ve yenilikçiler arasında cinsel eğitim için politik tartışmalar yapılmaya başlanmıştır. Yenilikçiler; cinsel eğitimin, okulda öğretmenler tarafından ve ilgili uzman kuruluşların desteği ile yapılması gerektiğini savunmuşlardır. Öğrenciler ve özellikle kız öğrenciler üreme ve aile planlaması ile ilgili bilgileri almalı ve kendi

bireysel statülerini, kariyerlerini ve bağımsızlıklarını yükseltmelidirler. Yenilikçiler, cinsel azınlıkları da kabul etmişlerdir. Öğretmenlerin cinselliğe daha açık ve olumlu yaklaşması gerektiğini savunmuşlardır. Gelenekçiler; kimileri cinsel eğitim adına bile karşı çıkmışlardır. Öğretmenlerin uygun eğitimi veremeyeceğini savunmuşlardır. 1988'deki eğitim reformu antlaşması ile okullara müfredat oluşturma sorumluluğu verilmiştir (Harrison,2000,s.6-12).

Ergenlik 20.yüzyılın başlarında psikolog Stanley Hall'un uzun çalışmaları ile tanımlanmıştır. Bu dönem özel değişimlerin ve durumların gözlemlendiği bir dönemdir (Moran, 2000, s.1-3). Ergenlik, ergen olma durumu, ergen ise, döl bakımından verimli, üretici döneme giren, çocukluk çağını geçen demektir. Tanım özellikle cinselliğe ve üretici olmaya vurgu yapmaktadır (Parman,2000,s.17-18).

20. yüzyılın başında cinsel eğitim doktorlar tarafından yönlendirilen bir harekettir ve daha çok sifiliz ve gonoreenin sonuçları ve toplum sağlığının korunması için gerekli tıbbi önlemleri içeren sosyal hijyenle ilgilenmiştir. Sosyal hijyenistler toplumu cinsel yolla bulaşan hastalıkların tehlikeleri ve fahişeliğe ilgili bilgilendirmişlerdir. 1907'den sonra okullarda verilmesi fikri yaygınlaşmıştır (Moran, 2000,s.36). 1912'lerden sonra pozitif cinsel eğitim gündeme gelmiştir. Uzmanlar cinsel yolla bulaşan hastalıkları ve ahlaksızlıkla uğraşmayı bırakıp dikkatlerini cinselliğin diğer yönlerine yöneltmişlerdir. O dönemin uzmanları ergenler için cinsel eğitimin geniş bir insan ilişkileri eğitimi programı çerçevesinde verilmesini doğru bulmuşlardır (Maurice Bigelow önderliğinde). Ancak sosyal hijyen akımının etkisinden kurtulmak kolay olmamıştır (Moran, 2000,s.98-99).

Cinsel eğitimcilerin uzun çalışmalarına rağmen 1920'leri izleyen yıllarda ergen cinselliği hala bir sapma ve ahlaki bozukluk olarak tanımlanıyordu (ergen cinsel aktivitesinde gözlenen artışa rağmen). Genel anlamda öğretmenlerde bir isteksizlik söz konusudur. Onların da öğrencilerin ebeveynlerinden ya da genel toplumdan farkları yoktur. Aynı baskılar ve önyargılara sahiplerdir ve bunu sınıfa taşımaktadırlar. Ayrıca yeniliklere kapalılık söz konusudur. Bu dönemde öğretmenler yenilikçi olmak yerine aşırı tutucu davranışlar sergilemekle eleştirilmişlerdir. (Moran, 2000,s.100-110).

Ayrıcalıklı bir durum güneydeki Afrikalı Amerikalılar arasında yaşanmıştır. Buradaki cinsel eğitim, hastalık odağından uzaklaşarak insan ilişkileri gibi sosyal bir çerçevede ele alınmıştır (Moran, 2000,s.114) .

Amerika’da II. Dünya Savaşının patlak vermesinden sonra beklenenin aksine daha kapsamlı bir cinsel eğitim yaklaşımı kuvvetlenmiştir. Kısa dönemde sosyal hijyencilerin görüşü ön plana çıkıyor görünse de savaş zamanının sosyal sıkıntıları- rasgele cinsel ilişki, suç işleme ve parçalanmış aileler- cinsel eğitimin daha özgür ve farklı yapılması gereğini doğurmuştur. Bu eğitimin en başarılı uygulayıcısı o dönemde ordu olmuştur. Savaş sonrasında aile ön plana çıkmıştır ve cinsel eğitim aile hayatı eğitimi şeklinde adlandırılan yeni programın bir parçası olmuştur, (FLE: Family Life Education). Amaç ev hayatı standartlarını yükseltmek ve her yaştan insanın daha olumlu yaşamasını sağlamak olmuştur. Ancak tüm eğitimciler bu yaklaşımı benimsememiştir. Çeşitli cinsel eğitim programları devam etmiştir. FLE daha çok cinsiyet rolleri ile ilgilenmiştir (Moran, 2000,s.115-116) .

1938’de İndiana Üniversitesi Alfred Kinsey’e aile hayatı-evlilik- üzerine ders vermesini teklif ettiğinde, Kinsey cinsellik alanında yapılmış bilimsel bir çalışma olmadığını görmüştür. Derslerini verirken bir yandan da ilkönce öğrencilerinde olmak üzere topluma genellenebilecek –toplam 11.240, 5300 erkek, 5940 kadın- bir araştırma başlatmıştır. 1948’de erkek cinsel davranışı, 1953 yılında da kadın cinsel davranışı üzerine araştırmasını yayınlamıştır. İnsan cinsel davranışı üzerine bulgular, o güne kadar tanımlanan toplumsal kabulleri alt üst etmiş ve Kinsey ahlaksızlık, aile kurumuna karşı olmakla suçlanmıştır. Kinsey araştırmalarını Masters ve Johnson’ın laboratuvar araştırmaları izlemiştir. Bu araştırmaların sonuçları marjinalerin mücadelesini yükselterek cinsel devrime zemin hazırlamıştır (King,1999,s.16-17).

1950’lerde FLE’den sonra sifiliz gibi hastalıkların azalmasıyla birçok eğitimci FLE’nin cinsel eğitim bileşenini ihmal edilebilir olarak yorumlamışlardır. Ancak cinsel devrimin gündeme gelmesiyle ve Kinsey raporunun yayınlanmasından sonra FLE görüşü değişmeye başlamıştır. Kirkendall adlı bir araştırmacı evlilik öncesi ve evlilik

dışı cinsel ilişkiyi reddettiği halde seksüel alışverişin psikolojik anlamı üzerinde durmuştur. Cinsel alışverişin, üreme, fiziksel tatmin ve iletişim aracı olması olarak üç fonksiyonu olduğunu savunmuştur Moran, 2000, s.120-140).

1963 yılında SIECUS “Sexualty Information and Education Council of the United States” kurulmuş ve sonrasında cinsellikle ilgili konular halk önünde daha rahat konuşulur ve yayınlanabilir olmuştur. Yasal olarak cinsel materyalin açıkça dağıtımındaki sınırlamalar kalkmıştır. Koitus, penis, vajina, ereksiyon, ejakülasyon gibi kelimeler rahatlıkla kullanılabilir olmuştur. 1960’ların sonunda homoseksüellik, mastürbasyon, kontrasepsiyon ve kürtaj gibi tabu olan konular açikoturumlarda, gazete ve dergilerde tartışılabilir hale gelmeye başlamıştır. Aileler serbestleşme karşısında gençlerin ahlak değerlerini kaybetmelerine yönelik en etkin önlemin iyi bir cinsel eğitimin olacağına inanmaya başlamışlardır(Moran, 2000, s.168-170).

1974’den sonra SIECUS cinsel liberalizmin daha geniş alana yayılmasını savunmaya başlamıştır. “insan davranışında önemli bir bileşen olan cinselliğin akılcı olarak kabul edilmediği bir toplumda cinsel eğitim etkin olamaz” görüşünü öne sürerek çalışmalarına devam etmiştir. 1970’li yıllarda ergen cinselliğinin desteklenmesinin, cinsel eğitim hareketinin uygulanmaya başlaması üzerine belirgin etkisi olmuştur (Moran, 2000, s.200). Ergen hamilelikleri bir salgın olarak değerlendirilmiştir ve bu salgının tedavisinde eğitimin önemi üzerinde durulmuştur (Moran, 2000, s. 202). 1980’li yıllarda AIDS’in patlak vermesiyle cinsel eğitimin politizasyonu derinleşmiştir. Ancak cinsel ve ergen cinselliği, hastalıkların ve tehlikenin baskınlığı ile sınırlanmıştır (Moran, 2000,s.205). AIDS eğitim adımı alır hale gelmiştir. 1990 yılında 41 eyalet cinsel eğitimi desteklemiştir. 1970’lerde cinsel serbestleşme nedeniyle cinsel eğitimin erişkinler tarafından desteklenmesinden sonra (%56’dan %82’ye) 1990’lı yıllarda bu erişkin desteği AIDS’in yarattığı kaygıyla %88’lere yükselmiştir. AIDS ile A.B.D’de cinsel eğitimin şekli değişmiştir (Moran, 2000,s.208). Tutucu çevrelerde cinsel eğitim olsun mu olmasın mı sorgulanırken, AIDS’ten sonra nasıl bir cinsel eğitimin verileceği sorgulanır olmuştur (Moran, 2000,s.213).

Sosyolog, psikolog ve eğitimcilerin yaptığı araştırma sonuçlarına göre cinsel eğitimin, ilişki sayısı, korunma yöntemlerinin kullanımı ve istenmeyen gebelik ve doğum oranları üzerine herhangi bir yönde belirgin etkisinin olmadığı anlaşılmıştır. Tutucu çevrenin savunduğunun aksine cinsel eğitim, ergenlerin cinsel ilişkiye daha fazla girmelerine de neden olmamıştır. Buna karşın cinsel eğitimi bir sosyal reform aracı olarak görenler de yanılmıştır; ergenlerin daha az cinsel ilişkiye girmelerine ya da daha fazla sorumluluk duygusuyla korunmalı ilişkiye girmelerine de neden olmamıştır (Moran, 2000,s.219).

Sosyal reform oluşamamasındaki başarısızlık nedenleri çeşitli şekilde yorumlanmıştır; bu eğitimi destekleyenler yeterince cinsel eğitim verilmediğini ‘zaman olarak’ savunmuşlardır. Kısa sürede davranış değişikliğinin olamayacağını ifade etmişlerdir.

Geride bırakılan yüzyılda yaşanan “ama”lar sonucu anlaşılan, ergen cinsel davranışının erişkin cinsel davranışından farklı olmadığıdır. Günümüzde, okullarda gençlerin işin duygusal yönünün de eğitimini almaları, hayal kırıklıklarının ve kendilerini iyi ifade edememelerinin üstesinden gelmeyi öğrenmeleri gerektiği savunulmaktadır: cinsel eğitim farklı yerlerde ve yaşlarda hissedilen arzu çeşitliliğini inceleyen sosyal çalışmalar, tarihin ve insanla ilgili bilimlerin bir parçası olmalıdır. Genel anlamda eğitim sisteminin duyguları ve yaratıcılığı öldürmesine karşı konulmalıdır (Moran, 2000,s.233).

Cinsel Eğitim İle İlgili Tartışmalar

İnsanların cinselliği nasıl ve ne kadar öğreneceği hakkında toplumun çok büyük etkisi vardır. Öğrenme aile ve kültür tarafından etkilenir. Gençlerin cinsellik konusunda farklı görüşlere saygı duymayı öğrenmeleri için anne-baba desteğine, kendi düşünce, inanış ve değerlerini oluşturabilmeleri için de rehberliğe ihtiyaçları vardır (İKGV,2000,s.15). İnsanlar cinsel eğitimden neyi anlıyorlarsa ona göre reaksiyon vermektedirler (Taşçı,2001,s.27).

Okul cinsel eğitimi üzerine yapılan tartışmalar dört ana başlık altında toplanabilmektedir.

1. Cinsellik Şiddettir: Küçük bir grubun bakış açısını yansıtır. Bu grup cinsel eğitimin aileler tarafından yapılmasını ve böylece ergen cinsel davranışında düşüş olacağını kabul eder.
2. Cinsellik mağduriyettir: Bunu söyleyen ikinci grup, erkekleri potansiyel sömürücü, kadınları da kurbanlar olarak tanımlar. Cinsel ilişkinin negatif sonuçlarından ve risklerinden korunmak için “hayır demek” mesajlı okul cinsel eğitimi desteklerler.
3. Cinsellik bireysel ahlakın içindedir: Cinselliği bireysel ahlakın içinde görenler okul cinsel eğitiminin cinsel kısıtlamayı öğretmesi gerektiğini ve cinsel aktivitelerin evlilikle mümkün olacağının öğretilmesini zorlarlar .
4. Özgür cinsellik: Cinselliği arzu olarak tanır ve ergenleri kendi deneyimleri, ihtiyaçları ve sınırları temelinde cinsel hazzı araştırmaya davet eder (Fine1988’den aktaran Trudell, 1993,s.6). İsveç’te başlayıp Danimarka ve iskandinav ülkelerinde verilen cinsel eğitim 8 yaştan itibaren başlar ve entegre dersler halinde verilir. Çocuklar, cinselliğin keyif veren yanları hakkında da bilgilenmektedirler. Amerikan cinsel eğitim programlarından çok daha üst düzey bilgileri içermektedir. Bu ülkelerdeki rast gele cinsel ilişki ve ergen gebeliği oranları Amerika ile karşılaştırılamayacak düzeyde düşüktür (King,1999,s.22).

Bugün sınıf içi cinsel eğitimde iki yaklaşım hakim olmuştur.

1. Perhize dayalı cinsel eğitim
2. Perhiz tabanlı cinsel eğitim

Aralarında farklılık olmasına rağmen ortak yanları şudur. Cinsel ilişkiyi baskılama, cinsel doyumunu erteleme. Cinsel eğitimin başarı kriteri olarak da bu alınmaktadır. Okullardaki cinsel eğitim, perhiz tabanlı “merkezli” cinsel eğitimidir. Ergenleri “cinsel deneyimi olmuş ya da olmamış” gebeliğe ve cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı koruyan bir eğitimidir. Cinsellik erişkinler için önerilmektedir (Trudell, 1993,s.6).

3. Özgür cinsel eğitim

Cinselliğin bedensel, duygusal ve sosyal yönleriyle ele alındığı eğitimidir (King,1999,s.22).

Cinsel Eğitim Gerekçeleri

Cinsellik eğitiminin bir çok ülkede kabul edilebilir olmasına HIV/AIDS salgını neden olmuştur. Hastalığın yaygınlaşmasıyla birlikte toplum cinsel konuların müfredatlarda yer almasına hoşgörüyle bakmaya başlamıştır (İKGV,2000,s.3). Cinsel eğitim gerekçeleri şöyle özetlenebilir.

- İnsanların yaşamlarını bilinçli bir şekilde düzenlemeleri, kendilerine ve başkalarına zarar vermemeyi öğrenmeleri gerekir.
- Herkes için cinsellik insan yaşamının her döneminde çok önemlidir.
- Sorumlu cinsel davranış için cinsel bilgilere ihtiyaç vardır.
- Toplumlar cinsellik konusunda kapalıdır ve çifte standartlıdır. Bu durum çocukların aklını karıştırabilir. Çocukların doğru bilgiye uygun yollarla erişebilmeleri gerekir.
- Çocukların arkadaşlarından ve medyadan öğrendikleri yanlış bilgiler olabilmektedir. Yanlış bilgi ve inançlar insanın sıkıntılı anlar yaşamasına neden olmaktadır. Doğru bilgiler zararlı etkileri önler. Kaygıyı azaltır.
- Eğitim cinselliğin gerçek değerinin algılanmasını sağlar. Pornografiyle cinsel duygular sömürülmektedir.
- Kızlar ilk adetlerinde, erkekler ilk ıslak rüya gördüklerinde bir yetişkinin onlara vücutlarındaki değişiklikleri ve kız erkek ilişkilerini anlatması, onların yeni hissetmeye başladıkları cinsel dürtülerle başa çıkmalarını sağlar ve güven duygularını geliştirir.
- Çocukların cinsel taciz konusunda bilgilенmeleri ve korunmaları gereklidir.
- Gençlerin, yetiştirecekleri çocukların sorumluluğunu alabilmeleri için aile planlaması yöntemlerini bilmeleri gerekir. Sorularına doğru yanıt alan çocuklar olumlu tutum geliştirirler.
- Kendi cinsel kimliklerinden hoşnut, bedenlerinin ve duygularının bilincinde olan gençlerin kendine güvenleri ve yeterlilikleri daha yüksek olur (İKGV,2000,s.3).

Cinsel Eğitimin Amacı ve Hedefleri

Cinsellik eğitiminin anlamının açıklığa kavuşması ancak amaç ve hedeflerinin tanımlanabilmesi ve eğitimi alanların neleri algılayıp hissedeceklerinin açığa çıkması ile mümkün olur. Cinsel eğitimde amaç: insanların cinselliğin olumlu yönlerini tanımalarına, cinsel sağlıklarını korumaları için bilgi ve becerilerle donatılmalarına ve cinsel konularda seçim yapabilme becerisi edinmelerine yardımcı olmaktır (İKGV,2000,S.8). Dilys Went'in belirlediği kapsamlı hedefler ise şunlardır.

- cehaletle mücadele ve anlayış geliştirme
- suç ve korkuyu azaltma
- daha sorumlu davranış geliştirme
- istismar ile mücadele
- bilinçli karar verme yeteneğini geliştirme
- cinsel konularda iletişimi yaygın hale getirme
- ebeveyn ve çocukla ilgilenenlerin eğitimi geliştirme
- kendine ve diğerlerine saygıyı geliştirme (DSÖ,1992).

Cinsel Eğitim Verilirken Yaşanan Korkular

Ebeveyn ya da değil cinsel eğitimi verenlerin yaşadığı korkular şöyle sıralanabilir.

- erken uyarılma korkusu
- yeterli bilgiye sahip olmama korkusu
- tekrarlayıcı olma
- utanma duygusu
- çocuğun bilgileri almaya hazır olmadığı korkusu (Gale,1991,s.8-12).

Gelişmiş Ülkelerde Cinsel Eğitim Programları

Farklı kültürlerin cinselliğe bakışları farklı olmaktadır. Cinselliği bastıran, kısıtlayan, izin veren ve destekleyen kültürler vardır. Ülkelerin program içerikleri kendi ihtiyaç ve kültürel özelliklerine göre şekillenmektedir. İran eğitim programındaki eğitim üreme sağlığı temel alınırken Amerikan eğitim programları perhiz merkezli HIV/AIDS'den korunma eğitimi durumundadır. Bu alanda gençlerin aralarından seçilen öğretmenler de işlev görmekte ve eğitim programları üreme sağlığı hizmeti sunan birimlerle desteklenmektedir (İKGV,2000,s.2).

Dünya nüfus sorunlarının tartışıldığı 1994 yılı Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programında, 1995 Pekin Kadın Konferansı Sonuç Bildirgesinde “ergenlerin cinsellik ve üreme sağlığı konusunda bilgilenme ve hizmetlere ulaşma hakkının korunması ve desteklenmesi” kararlaştırılmış ve ülkemizin de içinde bulunduğu 180’den fazla ülke temsilcisi bu konuda uzlaşmaya varmıştır (İKGV,2000).

Japonya’da cinsel eğitim için yönetimin tutumu "uyuyan çocuğu uyandırmamak gerekir" temeline dayanmaktadır. Okul yöneticileri çok tutucu bir bakış açısına sahiptirler. Cinsel eğitimin müfredata konması ve öğretmenlerin gerekli ve yeterli eğitimi almaları gerektiği yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Japonya’da cinsel eğitim üreme sisteminin biyolojisi üzerine odaklanmıştır. Erkek ve kız öğrenciler ayrı sınıflarda bu dersi almaktadır. Erkek öğrencilerin bazı derslere katılma zorunluluğu yoktur. Medyanın ise yanlış yönlendiren bilgiler vermekte olduğu bildirilmektedir. Ebeveynlerin de gençlerin cinsel eğitimlerine katılımları açısından onlara hakları ve sorumlulukları ile ilgili doğru bilgileri verebilmeleri için eğitim almaları gerektiği savunulmaktadır.

1995 yılında yapılan bir çalışmada ergen gebeliklerinde kürtaj oranı resmi olarak 26 117 olarak saptanmıştır. Ancak gerçek sayının 37 000 civarı olduğu düşünülmektedir.

www.jca.ax.apc.org/

Danimarka'da cinsellik yaşamın doğal bir bileşeni olarak kabul edilmektedir. Cinsel davranışın, evli olan ve olmayan çiftler, aynı cinsten çiftler için keyifli bir süreç olduğunu gösteren videolar 5 yaşından itibaren öğrencilere eğitimin bir parçası olarak gösterilmektedir. Korunmalı ilişki için kontraseptif kullanımı herkes için desteklenmektedir ve serbesttir. Kürtaj oranı çok düşüktür. Bunun cinsel eğitime bağlı olduğu düşünülmektedir.

İsveç'te ise cinsel ilişki için yasal yaş sınırı 15' tir. Cinsel eğitim aileler ve okul yöneticileri tarafından desteklenmektedir ve 1942 yılından beri yasal olarak müfredata konmuştur. Sağlıklı cinsel davranış için destekleyici kampanyalarda cinsel yolla bulaşan hastalıkların ve hamileliğin önlenmesi ile ilgili bilgileri içeren kitapçıklar, afişler hazırlanır. Bunlar ayrıca cinselliğin duygusal yönünü içeren mesajları da kapsamaktadır.

Hollanda dünya üzerinde en düşük ergen hamileliği ve kürtaj oranına sahip ülkedir. ABD'deki oranın yedide biri kadardır. Bunun nedeni cinselliğin yaşamın bir yönü olarak kabul edilmesidir. Cinsellikle ve cinsel eğitimle ilgili yasaklamalar ve tabular ergen hamileliğinin ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların ve de kürtajların asıl nedeni olarak kabul edilmektedir. Eşcinsellik olumlu veya olumsuz olarak yorumlanmamaktadır. Cinsel eğitimde cinsel açıklık ön planda tutulmaktadır.

Belçika'da yönetim cinsel eğitimi resmen desteklememektedir. Ancak yine de ABD'ye oranla çok daha rahat olduğu bildirilmektedir. Cinsellik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve hamileliğin önlenmesi ile ilgili eğitim verilmektedir. Bu ülkelerdeki örnekler cinsel açıklığın ve cinsel eğitimin ergen hamileliği ve cinsel yolla bulaşan hastalık oranının daha düşük olmasına neden olduğunu kanıtı sayılmaktadır. Cinsellikle ilgili ne kadar net konuşulur ve eğitim verilirse insanlar daha sorumlu davranış içerisinde olurlar denilmektedir. www.uweb.ucsb.edu/

İskoçya'da cinsel eğitimin okullarda verilmesi 1974 yılında müfredata alınmıştır. Burada cinsel eğitimin sadece anatomi ve fizyolojiyi içermemesi ayrıca çiftler arasındaki güvenli tutumları ve duygusal yönlerini de kapsaması gerektiği vurgulanmıştır. 1990'lardan sonra müfredat geliştirilmiştir. İskoçya'da yapılan bir

çalışmada öğretmenlerin kendilerini bu eğitimin verilmesinde en uygun kaynak olarak gördükleri ve kendilerine güvendikleri gözlenmiştir. Bu güvenin kalıcılığı açısından da hizmet içi eğitimin gerekliliği üzerinde durulmuştur. Cinsel eğitim programlarıyla ilk ilişki yaşının yükseldiği ve cinsel ilişkide kondom veya diğer korunma yöntemlerinin kullanımının arttığı belirlenmiştir. Cinsel eğitimin cinsel etkinliği ve hamilelik oranını arttırdığını gösterir hiçbir bulgu elde edilmemiştir. www.scotland.gov.uk/library2

Almanya ve Fransa'da yönetim sorumlu cinsel eğitimi desteklemekte ve eğitim müfredatta bulunmaktadır. Bu ülkelerde sorumsuz ergen cinsel davranışı ABD'ye göre oldukça düşüktür. Avrupa ülkelerinde medya cinsel eğitime büyük katkı sağlamaktadır. Yönetimler ise korunma yöntemlerini tanıtan büyük medya kampanyalarına destek vermektedirler. www.advocatesforyouth.org/sexeducation.htm

Cinsel eğitim programlarını içerikleri bakımından dört grupta toplamak olanaklıdır.

1. Aile yaşamı eğitimi: içeriklerinde üreme sağlığı konuları vardır. Nüfus artışı, bedensel sağlık ve beslenme, yaşamı planlama, cinsel perhizi destekleme, bilinçli karar verme ve karşı cinse saygı ele alınır.
2. Nüfus eğitimi: aile yaşamı eğitim programına nüfus dinamikleri ve aile planlaması konuları ilave olunmuş programdır. Değişen ihtiyaçlarla içeriğe HUV/AIDS ve cinsler arası eşitlik konuları ilave olunmuştur.
3. HIV/AIDS eğitimi: kimi ülkelerde aile yaşamı eğitim programlarına HIV/AIDS eğitimi ve korunma yolları eklenmiştir.
4. Cinsellik eğitimi: bu program bireyi merkez alır. Bireysel cinsel etkinlik, cinsel yönelim, CYBH ve cinsel tutum ve davranışlara odaklıdır (İKGV,2000,S.3).

Okullarda Cinsel -Sağlık- Eğitimi Kim Vermelidir?

1992 yılında Avrupa Konseyi ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından Sağlığı Geliştiren Okullar Ağı'nın Oluşturulmasıyla sağlığın desteklenmesi amacıyla yapısal

değişiklikler ve yöntemler geliştirilmeye başlanmıştır. Bu program ülkemizde de Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlığı tarafından desteklenmektedir (İKGV,2000,s.3).

Okullarda cinsel –sağlık- eğitimi öğretmenlerin vermesi gerektiği yaygın kabul görmüş bir uygulamadır. Gelişmekte olan ülkelerde (çoğunluk dünya) programın başlatıcıları, üreme sağlığı alanında çalışan toplum eğitimi merkezli eğiticilerdir (İKGV,2000,s.2).

Avrupa’da okullarda sağlık eğitimi ile ilgili konuları sağlık öğretmenleri vermektedir. İngiltere, İspanya, Norveç ve İtalya’da üniversite diplomalı sağlık eğitimcileri, eski Yugoslavya ve İspanya’da görevleri tanımlanmış sağlık öğretmenleri, Almanya, Arnavutluk, Avusturya, Belçika, Finlandiya, Portekiz, İrlanda, Polonya, Romanya, Fransa, Danimarka, İzlanda ve Lüksemburg gibi ülkelerde yetiştirilmiş öğretmenler, diğer sağlık personeli ve okul sağlığı ile ilgilenen diğer kamu kurumları sağlık eğitimi çalışmaları yapmaktadırlar (AFSEM,1980,s.5-320).

Ülkemizde yapılan cinsel sağlık araştırmalarına bakıldığında, araştırmaya katılanlar eğitim alma isteklerini –cinsel sağlık eğitimi kimden almak istersiniz?- araştırmayı yapan hangi meslek grubundaydı o yönlü belirtmişlerdir. Cinsel eğitim konuları içerik olarak ve nihai amaçta kazandırılmak istenen sorumlu davranış, hastalıklardan korunma ve sağlıklı bireyler olduğu için sağlık eğitimi içinde yer almaktadır. Bizim okullarımız da eğitimi şimdilik formatör öğretmenlerle çözmektedirler. Gelecekte olası eğitim programlarını öğretmenlerin yürüteceği düşünülerek İKGV eğitim fakültelerine odaklı eğitimi desteklemekte ve uygulamaktadır.

Türkiye’de Cinsellik Araştırmaları

Ülkemizde cinsellik ve cinsel eğitimle ilgili yapılan araştırmalar daha çok sosyoloji, psikoloji ve sağlık alanında yapılmıştır. Sosyoloji alanındaki çalışmalar cinslerin toplum içindeki ilişkilerine ve bu ilişkilerden doğan sorunlara yönelmiştir. Psikoloji, cinsiyet rolleri ve cinslerin gelişim dönemi özelliklerine göre ortaya çıkan

sorunlara kapsamlı çalışmalarla bakmaktadır. Sağlık alanında yapılan çalışmalar koruyucu tıp alanında toplanmaktadır. Her üç alanda da yapılan çalışmaların sonucunda çocuklara, gençlere ve ebeveynlere cinsel eğitim ihtiyacı olduğu saptanmaktadır. Eğitime ilişkin olarak kapsamlı çalışmalar üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalında ve Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalında yapılmaktadır.

Üniversitelerde okuyan erkek öğrencilerin 3/4'ünün ve kız öğrencilerin 1/4'ünün aktif cinsel yaşamları bulunmaktadır. İlk cinsel ilişki yaşı ortancası erkek öğrencilerin 17, kız öğrencilerin 19 olarak bulunmuştur (Özcebe.Akın,1999). İstanbul Mülkiyeliler Vakfı'nın Gençlik 98 araştırmasında evlilik öncesi cinsel ilişkiyi reddedenlerin oranı kızlarda %68,3, erkeklerde ise %54,1'dir. Bu oranlar kırdan kente ve eğitim düzeyinin yükselmesi ile doğru orantılı artmaktadır (KAV,1998,s.54). Kız öğrenciler ilişkilerinin %94'ünü arkadaşlarıyla yaşarken, erkek öğrencilerde bu oran %64 düzeyindedir (Özcebe.Akın,1999). Öğrencilerin ancak %6'sı cinsel bilgilerini öğretmenlerinden aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %21,6'sı cinsel bilgilerini yeterli olarak görürken %84,3'ü yetersiz diye nitilemektedir. Bunlardan %79,4'ü cinsel bilgilere ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir (Polat.Aytaç vd.2000). Gençler, cinsel bilgileri en çok (%52,2) arkadaşlarından ve medyadan almaktadır. Aksayan'ın yaptığı çalışmada gençlerin cinsel bilgiyi alırken aslında yalnız kaldıkları görülmektedir. Çünkü cinsel konuların evlerde konuşulma oranları da %5,1 ile çok düşük bulunmuştur. Aksayan'ın çalışmasında, gençlerin cinsellikle ilgili bilgi istekleri Polat'ın çalışmasıyla örtüşmektedir. Ancak gençler, cinselliğin yalnızca fizyolojik kısmını değil duygusal ve toplumsal yanını da öğrenmek, bu konularda konuşmak istemektedir (Aksayan vd.1990,s.176-180. Tapan,1995,s.75.Özeruz,1999,s.iv) .

Özgüven'in lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmaların sonuçları çarpıcıdır. Toplumumuzda yaşanan cinselliğin yönünü göstermektedir. Lise öğrencilerinin %33'ü cinsel yaşantı geçirmiştir. Üniversite öğrencilerinin %61'inin evlilikte bekaret aramadığı görülmektedir. Gençlerin %25'i 15 yaştan önce, %58'i ise 16-19 yaş arasında flört etmeye başlamaktadır. Lise öğrencilerinin %53'ü cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda kısmen ya da tamamen bilgisiz olduklarını belirtmektedirler (Özgüven,1997,s.1-13. 1998,s.1-16). Öğrencilerin %98'i

öğretmenlerden ya da uzmanlardan aile planlaması, gebelik ve doğum ile ilgili bilgi almak istediklerini belirtmektedirler (Bostancı,1984).

Gerek Özgüven'in yaptığı çalışmalarda gerekse diğer araştırmacıların çalışmalarında görülmektedir ki ülkemizde ve dünyada gençler, cinsellik konusundaki bilgilerini en çok medyadan ve arkadaş gruplarından almaktadırlar.

Cinsel sağlığın mesleki ilgi alanlarına girmesi nedeniyle hemşirelerin ve halk sağlığı uzmanlarının cinsel sağlıkla ilgili yaptıkları araştırmalar bu konuda ciddi bilgi eksikliği olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencileri ve öğretmenler dahil olmak üzere cinsel yolla bulaşan hastalıklar, üreme fizyolojisi ve aile planlaması yöntemleri konusunda toplumun yeterli bilgisi yoktur. Cinsellik konusu tabu bir alan olarak algılandığı için de uzmanlara başvuru ya çok gecikilerek ya da hiç yapılmamaktadır. Bu da cinsel yolla bulaşan hastalıkların yayılmasında önüne geçilemeyen bir neden olarak durmakta ve hangi dünya görüşünü savunursa savunsun herkes bu konuda eğitim verilmesi hususunda birleşmektedir. Sağlık personeli de bu tabu alandan nasibini almıştır. Özellikle AIDS konusunda yapılan çalışmalarda onların da bilgi eksikliği olduğu ortaya çıkmaktadır (Kılınçer ve ark.,1998,s.379. Karaoğlu,Pehlivan,1998,s.340. Bayık,Bulut.1998, s.84. Eryılmaz, Çalı.1998,s.350. Şahin ve ark.1999,s.73. Ok ve ark.1999,s.54. Kocatürk ve ark.1999,s.16. Tanır ve ark.,1999,s.15. Genç ve ark.1999,s.11).

Ülkemizde ve hemen tüm toplumlarda sorun olan çocukların cinsel istismarının engellenmesi de cinsel eğitim içinde değerlendirilmektedir. Ebeveynler bu konuda kız çocuklarına gösterdikleri hassasiyeti erkek çocuklarına göstermemektedirler. Oysa istismar güçlü olanın zayıf olana uyguladığı bir tacizdir. Görak ve arkadaşlarının üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada çocukların cinsel istismar sıklığı yaklaşık olarak %21 ve karşılaşma yaşı ağırlıklı olarak 10-14 olarak bulunmuştur. Cinsel istismara uğrayanların temel duyguları utanma ve saklamadır. İstismarla ilgili çalışan uzmanlar cinsel eğitimle desteklenen bireylerin mağduriyet yaşadıklarında bunu saklamayıp ilgili kişi ve kuruluşlarla paylaşabileceklerini ifade etmektedirler (Polat,1997. Görak ve ark.1999,s.401).

Ülkemizde sorun olarak algılanmasına rağmen üzerinde yeterli çalışmanın yapılmadığı, sayı ve oranlarının bilinmediği konulardan biri de adolesan gebeliğidir. Erken evlilikte olan gebelikler de ergen gebeliği olarak değerlendirilmektedir. Bunlar yasal olması nedeniyle yalnızca tıbbi sonuçları bakımından değerlendirilmişlerdir. Adolesanların yasal olmayan gebelikleri ile ilgili bulgular araştırmaya açık bir alandır.

Ateşli 1999 yılında yaptığı çalışmasında erken yaştaki evlilik ve gebelikleri önemli bir sorun olarak tanımlamaktadır. Bu dönemdeki gebeliklerin anne ve tüm toplum üzerinde kötü etkilerine işaret etmektedir. Adolesanların yaşadıkları ilk cinsel ilişkiyle doğum kontrol yöntemi uygulama arasında 6-12 aylık bir süre bulunmaktadır. Bu dönemde fiziksel gelişme tamamlandığında her zaman duygusal olgunlaşma tamamlanmaz. Bir kız gebe kalıp doğum yapabileceğini düşünmezse doğum kontrol yöntemlerini uygulamaz. Cinsel ilişkileri seyrek ve düzensiz olduğu için de risklerinin düşük olduğuna inanırlar. Düzenli ilişkiyle kontrol uygulama arasında doğrusal bir ilişki saptanmıştır. Araştırmacı sorunun çözümü olarak genel eğitim düzeyinin yükseltilmesini, okullarda cinsel eğitim verilmesini ve doğum öncesi izlemlerin artırılmasının adolesanları yüksek sağlık risklerinden koruyacağını bildirmektedir (Ateşli,1999,s.43-44).

Üyesi bulunduğumuz (DSÖ) Dünya Sağlık Örgütü 1999 yılında yayımladığı bildirgesinde ulusal politikaların belirlenmesinde bakılması gereken alanları sıralarken, geç evlilik, bebek sahibi olma gibi konulara dikkat çekmiştir. Ulusal politikaların ergenlerin kendi cinsel sağlıklarını korumalarına, hizmet almalarına ve sorumluluk almalarını sağlayıcı olmalıdır denilmektedir. DSÖ tüm çocuklara cinsel aktif yaşa gelmeden korunmasız cinselliğin risklerinin, güvensiz cinsel ilişki risklerinin öğretilmesi, cinsel ilişkiden korunma yeteneklerinin geliştirilmesine yardımcı olunması gereğine işaret etmektedir (WHO,1999).

Kulaksızoğlu, insanların gençlik dönemlerinde yaşadıkları önemli sıkıntılara dikkati çekmektedir. Bu sıkıntılar gencin fiziksel, seksüel, duygu ve heyecan, sosyal ve kişilik gelişimine bağlı sıkıntılardır. Gençler vücut gelişimine paralel olarak yaşadıkları

seksüel gelişimlerinde kaygı düzeyleri özellikle yükselir. Dikkatini bedensel gelişimine yönelten genç, üreme organlarındaki gelişimden, yapısından, seksüel gelişiminin seyrinden, karşı cinsle kuracağı arkadaşlıktan, neleri konuşacağı/konuşmayacağından, gelecekte kuracağı yuva biçiminden, cinsel sapmalardan, hastalıklardan vb. bir dolu kaygı yaşar ve bilgilenmek ister. Arayış içindedir. Çelişkili olan değer hükümlerini uzlaştırmak ister. Hayatın gerçeklerini yakalamak isterken de farklı çevrelerin propagandalarına kanabilir. Bu nedenle gençler gerek fiziksel gerek duygusal gelişimleri ile ilgili olarak okullarda yeteri kadar bilgilenmelidirler (Kulaksızoğlu,1990,s.133-134).

Açıkgöz, okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara cinsel eğitim vermenin, onların gelişiminde fark yarattığını gözlemiştir. Bu nedenle okul öncesi öğretmenliğinde eğitim alan öğrencilerin cinsel eğitim konusunda bilgilenmeleri ve bunu okullarda uygulamaları gerektiğini bildirmektedir (Açıkgöz,1999,s.145-150).

Türkiye’de Cinsel Eğitim Çalışmaları

Okul öncesinden lise son sınıfa kadar eğitim programı konuları tarandığında şunlar görülmektedir.

- Okul öncesi eğitimde cinsellikle ilgili bir bölüm yoktur.
- İlköğretim birinci kademedede fen bilgisi konularında sistemler önemli yer tutarken üro-genital sistem hiç yer almamaktadır.
- İlköğretim ikinci kademe fen bilgisi konuları içinde yer alan büyüme gelişme, üreme çoğalma konuları daha çok bitkilerdeki tozlaşma, üreme biçimleri (eşeyli-eşeysiz) anlatılarak geçilmektedir.
- Lise 1. sınıf sağlık bilgisi konuları içinde kendisine en önemli yeri bulmuş olan cinsel organların anatomi ve fizyolojileri, hastalıklardan korunma gibi konular sırasıyla biyoloji, fen bilgisi, beden eğitimi, din bilgisi öğretmeni gibi branş dışı öğretmenlerce verilmektedir. Öğretmenlerle yapılan ön görüşmelerde kendi konuları olmadığı için cinsel konulara pek de girmedikleri ifade edilmektedir.

- Lise üçüncü sınıf biyoloji dersinde cinsellikle ilgili sistem ve korunma konularını yalnızca fen bölümü öğrencileri almaktadır. Üniversiteye hazırlık, artık ihtiyaç kalmadı gibi gerekçelerle dersler verimli işlenememektedir.

Sözü edilen nedenlerle Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda eksikliği fark edip iyi bir planlamayla önce İstanbul'da -pilot bölge seçilmesi nedeniyle- cinsel sağlık eğitimine bir defalık bile olsa başlamıştır. Bu amaçla eğitimciler ön eğitimden geçirilmiştir. Özel firmaların sponsorluğu da alınarak ilköğretim okullarında 55'er dakikalık sunumlar şeklinde başlatılmıştır. ERDEP (Ergenlik Dönemi Değişim Projesi) ergenlik dönemi özellikleri, kadın ve erkek üreme sistemleri, cinsel kimlik gelişimi ve bozuklukları, cinsellik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar, madde bağımlılığı ve zararlı alışkanlıklar başlıkları ile 1999 yılında öğrencilere anlatılmaya başlandı. Halen 19 il kapsamında eğitim seminerleri devam etmektedir. Seminerler kız ve erkek öğrencilere toplu halde ve ayrı ayrı verilmektedir. 1999-2000 yılında öğrencilerden çok fazla soru gelmesi ve yanıtların standardize edilememesi nedeniyle bu yıl ki uygulamada soru alınmaması uygulamasına gidilmiştir.

Öğretmenlerin eğitimdeki önemi ve birincil görevliler olmaları nedeniyle de İnsan Kaynaklarını Geliştirme Vakfı 1997 yılında uzman eğitimcileri toplayarak eğitim içerik çalışmalarını başlatmıştır. Üniversitelerin ilgili birimlerinden öğretim elemanları, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'ndan uzman eğitimcilerin çalışmaları sonucunda eğitimcilerin eğitimi gerçekleşmiş ardından da Marmara, Dokuz Eylül, Buca Eğitim Fakültelerinde öğretmen olacak öğrencilerin eğitimlerine başlanmıştır (İKGV,2000). Eğitim, üniversitelerde başarıyla devam etmekte, eğitilmiş eğitimciler farklı bölümlerden gelen eğitim isteklerini karşılayamamaktadırlar.

Nasıl Bir Eğitim?

Eğitim genel anlamda, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Formal anlamda ise eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında sosyal yeterlik ve optimum gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir (Fidan, Erden,1988,12,18).

Bireyler varlığını, duygularını , beklentilerini, umutlarını eğitimde bulabilmeli, eğitimin bir parçası olabilmelidirler (Kale,1996,s.328). Eğitim biliminin çalışma düzlemini, “insanı etkileyen etmenlerle insan arasındaki aktif ilişkiyi bulmak” oluşturur. Bir yandan eğitim olguları incelenip ilkelere ulaşılmaya çalışılırken diğer yandan bu olguların içinde bulunduğu kültür ortamı ile toplumsal yaşam ile ilişkileri dikkate alınmakta, ilkelerin insana uygulanma yolları ve uygulanabilirliği araştırılmaktadır. Eğitim kavramının kullanımlarından biri de bireyin toplumsallaştırılma “sosyal işlev” sürecidir. Eğitim toplumsallaşma süreci olarak ele alındığında önemli bir sorunla karşı karşıya kalınmaktadır. Eğitim inançların ve değerlerin kazanılmasıyla bir tutulunca, eğitilenler pasif ‘edilgen’ kalmakta, toplumca arzu edilen eğilimlerin geliştirilmesi eğitimi sınırlamaktadır. Eğitim, özerk ‘otonom’ bireyi ortaya çıkarmalıdır. Her bireyde mümkün olduğunca kendi kendine bilim, felsefe, sanat, tarih, etik üzerinde düşünme, yargılama, eyleme yetisini geliştirmelidir (Büyükdüvenci,1991,s.38-41).

Globalleşmenin ve bilgi toplumu olmanın getirdiği değişimler, eğitim kurumlarını amaç, yapı ve işleme tarzlarını yetersiz hale getirmekte çevrenin değişen şartlarına uyum sağlamaya zorlamaktadır. Eğitim kurumlarının toleranslı, esnek düşünebilen bilimsel düşünme yeteneğine sahip sağlıklı kişilik ve sosyal gelişimini tamamlamış bireyler yetiştirme görevi vardır (Üstüner, Ardahan, 1997, s. 135-136).

Toplunun eğitim kavramı ve hizmeti ile özdeşleştirdiği kurum, okuldur. Okul yöresel bir kurumdur ve çevresinden etkilenmektedir. Eğitimin politikalarını, planlarını belirleyenler, bunları yorumlayanlar eğitim yöneticileridir (Açıkalın,1998,s.2,3). Eğitim yöneticilerinin liderleri olduğu kurumlarının kültüründe etkileri bulunmaktadır.

Cinsel Eğitimde Bir Faktör Olarak Okul Kültürü

Çocuklar zamanlarının çoğunu okulda geçirmektedirler. Özellikle orta öğretimde öğrenme ortamının önemi; çocukların yaşlıları ile olan ilişkilerinin geliştirilmesinde okul iklimi önemli bir faktör olarak önümüze çıkmaktadır. Okul iklimi çocuk ve gençlerin akademik başarılarını, duygusal ve fiziksel sağlıklarını da etkilemektedir.

Aileye- okula ait olma duygusu gençlerdeki sağlık risk davranışlarına karşı başlıca koruyucu faktör olarak görülmektedir. Bu aidiyet duygusunu destekleyen okul kültürünün özellikleri arasında gençleri önemseyen ve destekleyen öğretmenler, okul hayatına katılımı sağlayacak fırsatlar, güvende olma duygusu, içten ve pozitif ilişkiler sayılabilir. Ergenler okul ortamının önemini şöyle tanımlamaktadırlar. Kendilerine dürüst davranıldığını hissettikleri, kendilerini diğerlerine yakın hissettikleri ve kendilerini merkezde hissettikleri bir biçim (www.copas.net.au).

Etkin öğrenme ortamının oluşturulması çalışmaları eğitimde kültürü gündeme getirmiştir (www.ed.gov/databases/ERIC-Digests). Örgüt kültürünün popülerlik kazanması 1980 yılından sonradır. Antropologların çalıştığı alanlarla ilgili olan kültür, organizasyonların da olduğu ve sahip olduğu bir şeydir. Yumuşak ve değişimi zor kurallardır. Kùltürler kendini ritüel, sembol, kahramanlarla gösteren uygulamalar seviyesindeki farklılıklardır (www.ils.unc.edu). *Bir örgütün kültürü o örgütün işgörenleri tarafından kazanılan yetenek ve alışkanlıkların bütününden oluşur. Bu bütün kavramsal düzeyde anlamlar, ideolojiler, gelenekselleşmiş algı sistemleri ve bilişsel ve bilinç altı yapılarından, uygulama düzeyinde ise normlar, kurallar, davranış standartları, sosyal ilişkiler ve artifaklardan oluşur* (Terzi,2000:41). Bir örgütün kültürü o örgütün kişiliğidir (Balcı,2000:73). Kùltür organizasyonun ideolojisi olarak da kabul edilir ve bir dizi normu temsil eder. Organizasyonun asıl olacağı, otoritenin nasıl uygulanacağı, kişilerin nasıl ödüllendirileceği, kişilerin nasıl kontrol edileceğine dair yerleşmiş inançlar vardır. Kùltür binalara, ofislere yansır. Kariyere yansır. Harrison organizasyon için dört farklı kültür tanımlamıştır. Bunlar,

1. güç kültürü
2. rol kültürü
3. iş yapma kültürü
4. kişi kültürüdür (www.ils.unc.edu).

Moos, okul iklimini şöyle tanımlamaktadır. *Öğrencilerin farklı deneyimler yaşadıkları, deneyimlerin öğretmenin yarattığı farklılıklara göre oluştuğunu* söylemektedir. Moos'a göre okul iklimini oluşturan sosyal çevre şunlardır:

1. ilişkiler: sınıf içinde diğerleriyle etkileşim, onun içine katılma ve öğretmen desteği
2. kişisel gelişim: hedef oryantasyonu, kişisel gelişim ve kendilerini motive etmeleri

3. sistemin korunması ve sistemin değişimi: ortamın düzeninden oluşmaktadır. Okul kültürü ve okul iklimi bir okulun başarısını etkileyen anahtar bileşenlerdir.

Pozitif bir okul ikliminin oluşması öğrencinin merkeze alınmasıyla mümkündür. Bunun için okul yönetiminin liderlik görevi vardır. Pozitif okul iklimi öğrencilerde ve okul personelinde pozitif benlik ve özgüven duygularını destekleyen bir okul ruhunu içermelidir. Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, aileler ve toplum arasında karşılıklı saygı ve işbirliği söz konusudur. Okul kültürünün okul toplumu üzerinde güçlü bir etkisi vardır. Okuldaki kişilere neyin önemli olduğunu ve nasıl davranılması gerektiğini söyler. Pozitif okul kültürünün bazı özellikleri:

1. personelin pozitif tutumu ve yüksek moral
2. ekip çalışması ve sorumlulukların paylaşılması
3. sağlıklı ve güvenilir fiziksel ortam
4. öğrencinin katılımını söz hakkını, sorumluluklarını ve başarı için fırsatların yaratılması
5. öğrenci ve öğretmenler için yüksek beklenti
6. açık ve etkin iletişim
7. kişisel kimliğin geliştirilmesi
8. cesaretlendirme ve başarının takdiri
9. ortak etkinlikler ve toplum etkileşimi için fırsatlar yaratılması
10. ailelerin katılımı
11. risk almanın desteklenmesi
12. hataların öğrenmenin bir parçası olarak kabul edilmesi

Öğrenci hak ve sorumlulukları pozitif okul kültürü sayesinde korunup geliştirilebilmektedir (www.edu.gov.nf.ca). Eğitim kurumlarındaki kültür, demokratik özellikler, cinsiyet, yaş, çalışma ve örgütteki hizmet süresi gibi çeşitli değişkenlerle farklılık göstermektedir. Eğitim kurumlarında olumlu değerlerin az olması eğitimde yaşanan sorunların çözülmemesine bağlanmaktadır (Ölçüm,1996:179).

BÖLÜM 4

HİZMET İÇİ EĞİTİM

Öğretmenin Hizmet İçi Eğitimi

İstenen kültürü koruma ve sürdürme amacına; insan kaynaklarını eğitime programları ile ulaşılabilir (Heilriegel, 1986, s . 340' aktaran Çelik, 1995,s.348).

Günümüzde öğrencilere kazandırılması gereken bilgi ve becerilerin yoğunluğu ve çeşitliliğinde azımsanmayacak düzeyde artış olmuştur. Çağın gerektirdiği insan modelinin yetiştirilmesi, bireylerin yaşadıkları toplumsal gerçeğe uyumlu kılınması, öğretmen eğitimi ile yakından ilişkilidir. Öğretmen eğitimi, öğretmen adaylarının mesleğe hazırlanmasından daha geniş bir konjonktürde ele alınmalı, mesleğe adım atan bireylerin emekliliklerine kadar *yaşam boyu öğrenme süreci* olarak algılanmalıdır. Etkili bir mesleki eğitim, okul temelli olup; öğretmenlerin deneyim ve gereksinimleri üzerine temellendirilmelidir (Gürşimşek,1998,s.25). Yaşam boyu eğitim, eğitimin süreklilik ve çok boyutluluk özelliklerinin bileşiminden ortaya çıkmıştır (Taymaz,1997,s.4) . Öğretmenler için yüksek öğrenimlerini tamamlamak yetiştirme sürecinin sonu olarak görülmemektedir. Öğretmenler meslek yaşamları boyunca geçirdikleri farklı evrelerde farklı gelişimler gösterirler (Bakioğlu,1996,s.19).

Hizmet içi eğitim, kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin arttırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir (TDK,1974,S.84'den aktaran Taymaz,1997,s.4).

Çağdaş eğitim yaklaşımında eğitim ortamı kurumları aşarak genişlemiş ve eğitimin yaşam boyu özelliği daha belirgin olarak ortaya çıkmıştır. Kalite anlayışının eğitime uygulanmaya başlandığı günümüzde insana değer verme sürekli değişme ve yenilenme her durumda çevreyi, ortamı ve kendi özelliklerini dikkate alarak yaşayan,

kendini ve çevresini değiştiren insanı yetiştirme çabasına dönüşmüştür (Paykoç,1995,s.583).

Okul yöneticilerinin, öğretmenlerin eğitiminin kalitesini arttırabilmelerinin yolu hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime bağlıdır. Eğitim sistemindeki anlamlı bir değişme de bu yolla mümkün olabilir (Bakioğlu,1998,s.17).

Milli Eğitim Bakanlığı'nda Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Milli Eğitim Bakanlığı'nda hizmet içi eğitim faaliyetleri Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından yürütölmektedir. Hizmet içi Eğitim Dairesi Her yıl yaklaşık 100 000 kişiyi hizmet içi eğitime almakta ve 5 yılda bir tüm personeli eğitimden geçirmeyi hedeflemektedir. 1993 yılından günümüze adı geçen daire yetkilerinin bir kısmını taşra teşkilatına devretmiş ve mahalli hizmet içi faaliyetlerine de başlanmıştır. 1994 yılında yürürlüğe giren Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği ile il Milli Eğitim Müdürlükleri mahalli hizmet içi eğitim ihtiyacını belirleyip eğitim planını valilik onayı ile yürürlüğe koyabilmektedir (Şahin,1999,s.221-223). Eğitim yöneticileri, öğretim elemanlarının gelişmesinden, öğretme öğrenme süreçlerinden sorumludur (Aydın,1994,s.193). Okul yöneticileri, öğretim lideri olmaları gereğiyle zamanlarının çoğunu eğitim ve öğretim işleriyle geçirmeli, öğretmenlerin kazandıkları yeni bilgi ve becerileri uygulamaya yansıtmaları için olanak sağlamak durumundadırlar (Şişman, 1997,s.173-185).

Daha İyi İçin Öğretmenlerin Motivasyonu

Hizmet içi eğitim, öğretmenleri motive eden unsurlarından biridir. Yapılan çalışmalarda öğretmenlerin daha çok içsel ödüllendirmeden motive oldukları gözlenmiştir. Pastor ve Erlandson (1982) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin gereksinimlerini ayımsayabildiklerini ve mesleki tatmini ; karar verme sürecine dahil olarak, yeteneklerini kullanarak, özgür ve bağımsız olarak yaratıcılıklarını ifade ederek ve yeniliklere açık olarak, elde ettikleri öğrenme ve öğretme fırsatlarıyla ölçtüklerini belirlemişlerdir.

Öğretmenler için özsaygı, sorumluluk ve bir işi tamamlama duygusu gibi içsel unsurlar motivasyonda büyük önem taşır. Buna bağlı olarak okul yöneticileri öğretmenlerin yönetime katılımlarını sağlayarak, hizmet içi eğitim vererek ve sistematik ve destekleyici değerlendirmelerle onların moralini destekleyebilir ve motive edebilirler.

Brodinsky ve Neill'in (1983) yürüttüğü bir çalışmada okul yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu birlikte çalıştığı ekibin moralini yükselten ve motive eden üç faktörü şu şekilde sıralamıştır:

- Yönetime katılım,
- Hizmet içi eğitim
- Sistematik, destekleyici değerlendirme.

Yönetime katılım öğretmenlerin mesleki statülerini arttırmakta ve okulun, eğitimin planlanmasında ve uygulanmasında bir söz sahibi olma duygusu sağlamaktadır. Okul performanslarını arttırmakta ve öğretmen ve yöneticiler arasında uyum ve güveni desteklemektedir.

Resmi veya gayrı resmi hizmet içi eğitim, öğretmenler arasında düşüncelerin paylaşılmasını sağlar, işbirliğini temellendirir. Kaynak paylaşımı ve mesleki konularla ilgili tartışmalar gayrı resmi hizmet içi eğitimidir. Resmi hizmet içi eğitim workshopları ve seminerleri kapsar. Her iki hizmet içi eğitim şekli de öğretim yöntemlerini geliştirmeye ve mesleki açıdan gelişime ve kendinden haberdar olmaya katkı sağlar.

İyi tasarlanmış bir değerlendirme sistemi ise öğretmenlere gerekli olan ve kendi gelişimlerini belirlemeye yarayan geribildirim sağlar. Yöneticiler, öğretmenlerin uygulamaya yönelik araştırmaya dayalı bir değerlendirme sisteminin tasarımına ve uygulamasına katılımlarını desteklemelidir. www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed259449.html

Öğretmen Hizmet İçi Eğitiminde Ortaya Çıkan Eğilimler

- Hizmet içi programlar araştırmaya dayalı olmalı ve okulların iyileşme çabalarına temel olacak reform eğilimini yansıtmalıdır.
- Hizmet içi eğitim programları öğretmenleri kendi uygulamalarını gözlemlmelerine ve belirlemeye hazırlamalıdır. Araştırmacı ve bunları uygulayan uygulayıcıları yetiştirmelidir.
- Hizmet içi eğitim programları işbirliği üzerinde yoğunlaşır. Öğretmenlerin soyutlanması okullardaki amaca yönelik değişimi bozan en önemli etkidir. Sınıfın yapısı, öğretim dışı etkinlikler için sınırlı zaman faktörü ve hiyerarşik karar verme süreci öğretmenlerin diğer öğretmen ve okul çalışanlarıyla işbirliği içinde çalışmasını engellemektedir.
- Hizmet içi eğitim okulla ilgili birçok konuda öğretmenleri karar verme sürecine katılmaya hazırlamalıdır.
- Geleneksel yapılanmada deneyimli öğretmenlerden yararlanılmaz. Böyle bir zihniyet çerçevesinde öğretmen kendi konusu dışındaki konularda hiç bir katkıda bulunamaz. Hiyerarşi hakimdir. Hizmet içi çabalar bu yaklaşımı değiştirmeye yönelik olmalıdır. Karar verme sürecinde öğretmenlerin deneyiminden yararlanmanın okul ortamının demokratikleşmesine katkısı yanında başka yönleri de bulunmaktadır. Öğretmenlerin otonomi, sağduyu sahibi olmalarına katkısı da olmalıdır.
- Hizmet içi eğitim öğretmenlerin farklılaşmış ve özelleşmiş programlarla mesleki ilerlemelerini sağlamalıdır. Bu eğitimle öğretmenler yeni roller ve görevler üstlenebilmelidirler. (www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed322147.html)

Hizmet İçi Eğitimde On İlke

Aşağıda sözü geçen ilkeler hizmet içi eğitimin, eğitim yöntemlerinin öğretildiği eğitimlerden ve çeşitli durumlara uygun, birbirinden ilintisiz workshoplardan farklı bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Hizmet içi eğitim öğretmenlerin düşünerek (yansıtıcı reflective) gerçekleştirdikleri uygulamalarla kendilerini geliştirdikleri uzun dönemli bir süreçtir. Diğer meslek gruplarında olduğu gibi öğretmenler de deneyimlerle, okuma, tartışma ve etkileşim yoluyla yeni bilgiler elde eder ve var olan birikimlerini gözden geçirirler. Sözü geçen ilkeler hizmet içi eğitimin nasıl olması gerektiğine dair öğretmen ve yöneticiler için bir kılavuz gibi görülebilir.

1.İlke: Yansıtıcı uygulama (Reflective practice)

Öğrenme daha iyi öğretmenin anahtarıdır. Mesleki bir toplulukta bilinçli ve paylaşılan bir düşünce öğretmenin aktif olarak sorgulama, belirleme ve yeniden gözden geçirme süreçleri için zorunlu olan zemini oluşturur. İnançlar ve uygulama arasındaki bağlantı; öğrenmenin meydana geldiği ortam; özel öğretme uygulamalarının etkileri ve geniş seçenekleri olan alternatif uygulamalar, yansıtma ve düşünme yolu ile kazanılan bilgi, öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreçlerinde entegre teoriler ve yaklaşımlar kazanmalarını sağlar.

Öğretmenler çalıştıkları kurum ile ilgili sınırlamaları ve kendilerine sunulan olanakları daha iyi kavrayıp ayımsadıklarında bu kısıtlamaları kenetleyen bağları kırabilir, olasılıkları da gerçeklere dönüştürebilirler.

2.İlke: Sahiplik

Değişim zorlanarak gerçekleşemez. Öğretmenlerin, hizmet içi eğitimde gördüklerinin ışığında uygulamalarını değiştirme veya değiştirmeme hakları, ayrıcalıkları vardır. Gerçek ve samimi bir değişim; öğretmenler kendileri için ulaşılabilir ve olası hissettiklerinde gerçekleşir. Hizmet içi eğitim; riskin göz önüne alındığı bir ortamda, yeterli bir zaman diliminde ve destek vererek; öğrenme ve öğretim

için alternatif yollar deneme; bu deneyimleri ölçüp, biçme; neye kalkıştıklarını, ne elde ettiklerini ve ne öğrendiklerini bilinçli olarak inceleme; olup biteni değerlendirme; inanç ve uygulamalarını inceleme ve bunları değiştirip değiştirmeme ile ilgili deneyimler kazandırmalıdır.

3.İlke: Teorik uygulama

Pratiğe yönelik hizmet içi eğitim için gelen talep pedagojinin teorik temelini göz ardı etmemektedir. Hizmet içi eğitim öğretmenlerin uygulamalarına önem verirken, bunların altında yatan teorik varsayımları da meydana çıkarır. Öğretmenler, araştırmacıların ve teorisyenlerin öğrenme ve öğretme konuları ile ilgili araştırmaları nasıl tanımladıkları ve nasıl gerçekleştirdikleri hakkında fikir sahibi olmalıdır. Bunu değerlendirebilen bir öğretmen bu araştırmaların uygulamalara nasıl entegre edilebileceğini ve sonuçta bunların kendi uygulamalarının etkinlik değerlendirmesinde nasıl kullanılacağını da değerlendirebilir. Hizmet içi eğitim öğretmenlerin bilimsel araştırma sürecine katılımlarına ve uygulamaları üzerine etkilerini değerlendirmelerine yardımcı olur.

4.İlke: İşbirliği

Karar verme, tartışma ve kaynakların paylaşımı konularında işbirliği içinde olmak öğretme ve öğrenme süreçlerinde genel bir görüş oluşturur. Hizmet içi eğitim üçüncü kişiler tarafından seçilen bilgilerin sunumu ya da bir dizi değişimin tablet şeklinde sunulması değildir. Bunun aksine öyle bir ortam yaratıp bunun devamı sağlanmalıdır ki söz konusu konuları araştıran ve yanıt bulmaya çalışan herkesin eş zamanlı olarak çalışması sağlanmalıdır.

5.İlke: Kurum (ajans/aracı)

İşbirlikçi hizmet içi eğitim bir otorite kavramını ortaya çıkarmaktadır. Hizmet içi eğitimden sorumlu olan, zamanını ve içeriğini belirleyecek kimdir soruları gündeme gelir. Öğretmenlerin kendi öğrenme süreçleriyle ilgili sorumlulukları alma, mesleki

açından gelişmek için neyin gerekli olduğunu araştırmalı ve bu araştırmaları yönetme konularında karar verme sürecinde aktif olarak görev almalıdırlar. Kendi aralarında, okulların hangi konuda hizmet içi eğitim vermesi gerektiği noktasında tartışmalı, karar birliğine varmalı ve bu programı geliştirmek, tasarlamak için tartışmalıdırlar.

6.İlke: Yeterli zaman

Her bir birey için öğrenme zaman isteyen bir süreçtir. Değişim bir olay değil bir süreçtir. Eğitim kısa sürede verilebilir. Ancak gerçek anlamda bir öğrenme hemen kazanılmaz. Tekrarlanan bir süreçtir. Hizmet içi eğitim zaman içinde tekrarlanabilir, gelişime açık bir süreç olarak planlanmalıdır.

7.İlke: İdari işbirliği

Yapıcı bir sınıf ortamında öğrenci ve öğretmenler bir arada öğrenenler topluluğunu oluştururlar. Yapıcı bir çalışma ortamında öğretmenler ve idareciler eğitim profesyonelleri topluluğunu oluştururlar. Hizmet içi eğitim çerçevesinde idareciler daha etkin liderler olabilir çünkü onlar hem öğrenenler hem de risk alan taraftır. Öğretmen ve idareciler eğitim ile ilgili konuları ve mesleki yayınları tartışabilirler. Bir arada öğretim ve kurumla ilgili konuları araştırabilirler. Öğretmen ve idareciler bir arada çalışarak ortak hedefler ve görüşler oluşturabilirler.

8.İlke: Okul-toplum ortaklığı

Öğretmenler, ebeveynler, okul personeli arasında ortaklığı kabul eden , destekleyen hizmet içi eğitim okul, fakülte ve toplumun diğer kurumları arasındaki bağları kuvvetlendirir. Çocuklarının eğitim ile ilgili ebeveynlerin farklı konulardaki ilgilerini onaylayan etkinlikler (öğretmenler tarafından) ailenin eğitime katılımını ve ilgisini tetikler.

9.İlke: Çoğulculuk ve demokrasi

Hizmet içi eğitim okuldaki topluluğun kültürel çeşitliliğine saygı duyar ve bu kültürlerle dahil olan bireylerin gereksinim ve ilgilerini göz önünde bulundurmalıdır. Bu şekilde hizmet içi eğitim öğretmenlerin farklı kültürlerden gelen öğrencilerle sınıfta ve toplumda demokratik bir ortamda etkin olarak nasıl çalışılacağı üzerinde durur. Odak noktası ne olursa olsun, bu temel üzerine oturtulan hizmet içi eğitim zaman içinde gözden geçirilmeli, eleştirilere açık olmalıdır. Bu süreçte öğretmenlerin bu demokratik ortamı nasıl koruyabilecekleri ve bunu öğrencilere nasıl yansıtacakları tartışılmalıdır.

10.İlke: Açık ve somut destek

Hizmet içi eğitime katılım okullara ve öğretmenlere bir profesyonel hizmet olduğu için, yönetimler öğretmenlerin bu girişimlerini desteklemelidir. Hizmet içi eğitim ile öğretmenler kendilerini mesleki açıdan geliştirdikleri için bu girişimler desteklenmelidir. Somut destek ise öğretim sorumluluğu azaltılarak, mesleki derneklere üyelikler için fon oluşturularak, öğretmenlerin eğitimle ilgili yol masrafları karşılanarak verilmelidir. www.ncte.org/ncte.old/idea/professional/inservice.html

Öğretmen Hizmet İçi Eğitiminin Değerlendirilmesi

Öğretmen hizmet içi eğitiminin doğru değerlendirilmesi için; bir standart olmalı, başka bir hizmet içi eğitim ile karşılaştırılabilmesini sağlamalıdır. Değerlendirme, mesleki deneyimler açısından öğretmenin gereksinimlerine yönelik verilen hizmet için eğitimin etkilerini nitelendirmelidir. Uygulamaların değiştirilmesine yönelik çabalar açısından öğretmenler ve bölgeler arasında çıkabilecek farklılıkları normal kabul etmeli ve göz önünde bulundurmalıdır. Hizmet içi eğitim sonucunda ortaya çıkan sonuçlardan daha kapsamlı bir perspektif içinde değişim değerlendirilmelidir. Hizmet içi eğitim deneyiminin ötesinde, değerlendirme sonuçlarının ilgili birimlere dağılması sağlanmalıdır (Mathison S., 1992,s.255-261).

BÖLÜM 5

BULGULAR ve YORUM

ARAŞTIRMAYA KATILAN BAĞIMSIZ GRUPLARIN ÖZELLİKLERİ

ÖĞRETMEN GRUBUNUN ÖZELLİKLERİ

Tablo: 1 Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde %
Erkek	101	33,2
Kadın	203	66,8
Toplam	304	100

Tablo 1’de, 304 öğretmenin 101’inin erkek 203’ünün kadın olduğu görülmektedir.

Tablo: 2 Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Sayı	Yüzde (%)
21-25	16	5,3
26-30	126	41,4
31-35	39	12,8
36-40	51	16,8
41-45	55	18,1
46-50	17	5,6
Toplam	304	100

Tablo 2’de öğretmenlerin ağırlıklı olarak (126) 26-30 yaş grubu ile temsil edildikleri görülmektedir. Bunu 41-45 yaş grubu (55) takip etmektedir. 21-25 yaş grubu 16, 31-35 yaş grubu 39, 36-40 yaş grubu 51, 46-50 yaş grubu ise 17 öğretmen ile temsil edilmektedir.

Tablo: 3 Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Durum	Sayı	Yüzde %
Evli	245	80,6
Bekar	59	19,4
Toplam	304	100

Tablo 3’de 245 öğretmenin evli 59 öğretmenin bekar olduğu görülmektedir.

Tablo: 4 Öğretmenlerin Çocukları Olup Olmamasına Göre Dağılımı

Çocuk Durumu	Sayı	Yüzde %
Var	215	70,7
Yok	89	29,3
Toplam	304	100

Tablo 4’de 215 öğretmenin çocuk sahibi olduğu ve 89 öğretmenin çocuk sahibi olmadığı görülmektedir.

Tablo: 5 Öğretmenlerin Branşlarına Göre Dağılımı

Branş	Sayı	Yüzde %
Sınıf Öğretmenliği	190	62,5
Fen Bilgisi Öğretmenliği	60	19,7
Biyoloji Öğretmenliği	54	17,8
Toplam	304	100

Tablo 5’de Sınıf öğretmenlerinin 190 kişi ile, fen bilgisi öğretmenlerinin 60 kişi ile ve biyoloji öğretmenlerinin 54 kişi ile temsil edildikleri görülmektedir.

Tablo: 6 Öğretmenlerin Kıdem Yıllarına Göre Dağılımı

Kıdem Yılı	Sayı	Yüzde (%)
0-5	72	23,7
6-10	68	22,4
11-15	35	11,5
16-20	23	7,6
21 ve üzeri	106	34,9
Toplam	304	100

Tablo 6’da 0-5 kıdem yılında 72, 6-10 kıdem yılında 68, 11-15 kıdem yılında 35, 16-20 kıdem yılında 23, 21 ve üzeri kıdemde ise 106 öğretmen olduğu görülmektedir.

Tablo: 7 Öğretmenlerin Sağlık Eğitimi İle İlgili HİE Alıp Almadıkları Dağılımı

Sağlık Eğitimi Konusunda HİE	Sayı	Yüzde %
Aldı	52	17,1
Almadı	252	82,9
Toplam	304	100

Tablo 7’de, 304 öğretmenin 52’sinin sağlık eğitimi ile ilgili bir hizmet içi eğitim aldıkları 252 öğretmenin ise bu konuda hizmet içi eğitim almadığı görülmektedir.

Tablo: 8 Öğretmenlerin Cinsel Sağlıkla İlgili HİE Alıp Almadıkları Dağılımı

Cinsel Sağ. Eğ. Konusunda HİE	Sayı	Yüzde %
Aldı	36	11,8
Almadı	268	88,2
Toplam	304	100

Tablo 8’de, 304 öğretmenin 36’sının cinsel sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim aldığı 268’nin almadığı görülmektedir.

Tablo: 9 Sağlık Eğitimi Alan Öğretmenlerin Eğitim Konuları

Eğitim Konusu	Sayı
AIDS	14
Diş sağlığı+ilk yardım+büyüme gelişme	21
Ergenlik ve özellikleri	17
Toplam	52

Tablo 9’da sağlık eğitimi alan öğretmenlerin 14’ü AIDS hakkında, 21’i diş sağlığı, ilk yardım, büyüme gelişme gibi konularda, 17’si ise ergenlik dönemi özellikleri hakkındadır. AIDS, büyüme gelişme ve ergenlik dönemi özellikleri ile ilgili eğitim alanlar cinsel sağlık eğitimi aldı kabul edilmiştir. Sıralanan konularda 36 öğretmen eğitim almıştır.

Tablo: 10 Öğretmenlerin Ders Yaptıkları Sınıfların Mevcudu

Sınıfların Mevcudu	Sayı	Yüzde %
20-30	18	5,9
31-40	105	34,5
41-50	127	41,8
51-60	46	15,1
61 ve üzeri	8	2,6
Toplam	304	100

Tablo 10’da 18 öğretmenin 20-30 kişilik sınıflarda ders yaptığı, 105 öğretmenin 31-40 kişilik sınıflarda, 127 öğretmenin 41-50 kişilik sınıflarda, 46 öğretmenin 51-60 kişilik sınıflarda ve 8 öğretmenin 60’dan daha fazla kişilik sınıflarda ders yaptıkları görülmektedir.

YÖNETİCİ GRUBUNUN ÖZELLİKLERİ

Tablo : 11 Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde %
Erkek	79	79,8
Kadın	20	20,2
Toplam	99	100

Tablo 11’de 99 okul yöneticisinin 79’unun erkek, 20’sinin kadın olduğu görülmektedir.

Tablo: 12 Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Sayı	Yüzde %
35 ve altı	11	11,1
36-40	13	13,1
41-45	29	29,3
46-50	31	31,3
51 ve üstü	15	15,2
Toplam	99	100

Tablo 12’de 11 yöneticinin 35 yaşın altında olduğu, 13 yöneticinin 36-40 yaşlarında olduğu, 29 yöneticinin 41-45 yaşlarında olduğu, 31 yöneticinin 46-50 yaşlarında olduğu ve 15 yöneticinin 51 yaşından büyük olduğu görülmektedir.

Tablo: 13 Kaç Yıllık Okul Yöneticisi Olduklarına Dair Dağılım

Yöneticinin Kıdem Yılı	Sayı	Yüzde %
0-5	25	25,3
6-10	23	23,2
11-15	23	23,2
16-20	12	12,1
21 ve üstü	16	16,2
Toplam	99	100

Tablo 13’de 0-5 yıl kıdemli 25 yöneticinin, 6-10 yılında 23 yöneticinin, 11-15 yılında 23 yöneticinin, 16-20 yılında 12 yöneticinin olduğu, 21 yılın üzerinde yöneticilik yapan 16 kişi bulunmaktadır.

Tablo: 14 Yöneticilerin Okul Yönetimi Konusunda HİE Alıp Almadıkları

Okul yönetimi konusunda hizmet içi eğitim	Sayı	Yüzde %
Aldı	51	51,5
Almadı	48	48,5
Toplam	99	100

Tablo 14’de okul yöneticilerinden 51 kişinin işi ile ilgili hizmet içi eğitim aldığı ve 48’inin almadığı görülmektedir.

ÖĞRETMENLERE İLİŞKİN İSTATİSTİK BULGULAR

ÖĞRETMENLERİN CİNSİYETLERİNE İLİŞKİN KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Tablo: 15 Öğretmenin, Çocukların Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Sorularla Karşılaşma Durumları

Cinsiyet	Soru 1									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	26	25,7	44	43,6	9	8,9	22	21,8	101	100,0
Kadın	82	40,4	91	44,8	10	4,9	20	9,9	203	100,0
Toplam	108	35,5	135	44,4	19	6,3	42	13,8	304	100,0

$$\chi^2 = 12,761 \quad sd = 3 \quad p = ,005$$

Tablo 15’de, katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri beklenen değerlerin 5’in altında olması nedeniyle birleştirilmiştir. Öğretmenlerin, çocukların dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin sorularla karşılaşma durumları cinsiyetleri bağlamında istatistiksel olarak ileri derecede anlamlı bulunmuştur($p < ,05$). 203 kadın öğretmenin yalnızca %9,9’u cinsel içerikli sorularla karşılaşmadığını belirtirken bu oran erkek öğretmenlerde %21,8’dir. Öğrencilerin cinsel içerikli soruları ile kadın öğretmenlerin daha çok karşılaştıkları söylenebilir.

Tablo: 16 Öğretmenlerin, Çocukların Cinsel İçerikli Sorularını Yanıtlarken Latince ya da Arapça Sözcükleri Kolaylık Olarak Kullanma Durumları

Cinsiyet	Soru 3											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	4	4,0	24	23,8	13	12,9	29	28,7	31	30,7	101	100,0
Kadın	12	5,9	24	11,8	22	10,8	85	41,9	60	29,6	203	100,0
Toplam	16	5,3	48	15,8	35	11,5	114	37,5	91	29,9	304	100,0

$$\chi^2 = 9,963 \quad sd = 4 \quad p = ,041$$

Tablo 16’ öğretmenlerin cinsel içerikli soruları yanıtlarken Latince ve Arapça gibi sözcükleri kullanma durumları cinsiyet bağlamında manidar bulunmuştur($p < ,05$). Erkek öğretmenlerin %27,8’i yabancı sözcükleri kullandığını belirtirken bu oran kadın öğretmenlerde %17,7 olarak bulunmuştur. Kadın öğretmenlerin yabancı sözcüklerden daha az yarar umdukları söylenebilir.

Tablo: 17 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Çocukların Çevreleri İle Paylaşacağı Endişesi İle Anlatmama Durumları

Cinsiyet	Soru 5									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	25	24,8	6	5,9	46	45,5	24	23,8	101	100,0
Kadın	17	8,4	18	8,9	107	52,7	61	30,0	203	100,0
Toplam	42	13,8	24	7,9	153	50,3	85	28,0	304	100,0

$$\chi^2 = 15,468 \quad sd=3 \quad p=,001$$

Tablo 17’de tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri beklenen değerin 5’in altında olması nedeni ile katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsel konuları çocukların çevrelerindeki ile paylaşabileceği endişesini taşıdıkları ve bu nedenle konuşmadıkları cinsiyetleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Erkek öğretmenlerin %24,8’i bu kaygıyı taşıırken, kadın öğretmenlerin yalnızca %8,4’ü çocukların çevrelerindeki insanlarla cinsel bilgileri paylaşacağından endişe duyarak konuşmamaktadır.

Tablo: 18 Öğretmenlerin Kız Öğrencilerin Vücutlarının Gelişmeye Başlaması İle Kendilerini Rahatsız Hissedip Vücutlarını Sakladıklarına İlişkin Görüşleri

Cinsiyet	Soru 17									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	21	20,8	39	38,6	16	15,8	25	24,8	101	100,0
Kadın	60	29,6	100	49,3	20	9,9	23	11,3	203	100,0
Toplam	81	26,6	139	45,7	36	11,8	48	15,8	304	100,0

$$\chi^2 = 13,355 \quad sd=3 \quad p=,004$$

Tablo 18’de katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri beklenen değerin 5’in altında olması nedeni ile katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin kız öğrencilerin vücutlarının gelişmeye başlaması ile kendilerini rahatsız hissedip vücutlarını sakladıklarına ilişkin görüşleri cinsiyetleri bağlamında manidar bulunmuştur($p<,05$). Erkek öğretmenlerin % 59,4’ü kız öğrencilerin vücutlarını sakladıklarını gözlerken kadın öğretmenlerin %78,9’u aynı durumu gözlediğini belirtmektedir. Erkek öğretmenlerin kararsızlık oranları da daha yüksek bulunmuştur (%15,8).

Tablo: 19 Öğretmenlerin Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Endişeleri

Cinsiyet	Soru 18											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	19	18,8	42	41,6	12	11,9	21	20,8	7	6,9	101	100,0
Kadın	16	7,9	76	37,4	51	25,1	52	25,6	8	3,9	203	100,0
Toplam	35	11,5	118	38,8	63	20,7	73	24,0	15	4,9	304	100,0

$$\chi^2 = 14,879 \quad sd = 4 \quad p = ,005$$

Tablo 19’da öğretmenlerin, cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönündeki endişeleri cinsiyetleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Erkek öğretmenlerin %60,4’ü bu endişeyi taşıırken kadın öğretmenlerin %45,3’ünün taşıdığı görülmektedir. Kadın öğretmenlerin %25,1’inin kararsız kaldığı bulgusu dikkat çekici görülmektedir. Erkek öğretmenlerin cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönünde daha çok endişelendikleri söylenebilir.

Tablo: 20 Öğretmenlerin Cinsel Konularda Kız Erkek Birlikte Eğitimeleri Konusunda Görüşleri

Cinsiyet	Soru 23									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	29	28,7	30	29,7	20	19,8	11	10,9	11	10,9
Kadın	40	19,7	76	37,4	34	16,7	41	20,2	12	5,9
Toplam	69	22,7	106	34,9	54	17,8	52	17,1	23	7,6
									304	100,0

$$\chi^2 = 9,548 \quad sd = 4 \quad p = ,049$$

Tablo 20’de öğretmenlerin cinsel konularda kız erkek öğrenci birlikte eğitimeleri hakkında düşünceleri cinsiyetleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Ancak manidarlık düzeyinin düşük olduğu ve yüzde oranlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Ayrımın daha çok katılmama düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo: 21 Öğretmenlerin Eğitimde Yönetim Sisteminin Kadınlara Erkeklerle Eşit Olanaklar Sunduğuna Dair Görüşleri

Cinsiyet	Soru 61									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Erkek	34	33,7	40	39,6	7	6,9	11	10,9	9	8,9
Kadın	47	23,2	77	37,9	33	16,3	34	16,7	12	5,9
Toplam	81	26,6	117	38,5	40	13,2	45	14,8	21	6,9
									304	100,0

$$\chi^2 = 9,745 \quad sd = 4 \quad p = ,045$$

Öğretmenlerin eğitimde yönetim sisteminin kadınlara erkeklerle eşit olanaklar sunduğuna dair görüşleri cinsiyetleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Erkek öğretmenlerin eğitim sisteminin kadın meslektaşlarına kendileri ile eşit olanaklar sunduğu konusundaki görüşlerinin daha belirgin olduğu söylenebilir.

ÖĞRETMENLERİN MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Tablo: 22 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Vermekle Çocukların Cinsel İlişki Kurma Cesareti Kazanacaklarına Dair Görüşleri

Medeni Durum	Soru 12									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	24	9,8	58	23,7	54	22,0	74	30,2	35	14,3
Bekar	10	16,9	6	10,2	18	30,5	12	20,3	13	22,0
Toplam	34	11,2	64	21,1	72	23,7	86	28,3	48	15,8

$$\chi^2 = 11,177 \quad sd = 4 \quad p = ,025$$

Tablo 22'de öğretmenlerin cinsel eğitim vermekle çocukların cinsel ilişki kurma cesareti kazanacaklarına dair görüşleri medeni durumları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Evli öğretmenlerin %33,2'si cinsel eğitimin cinsel ilişkiye özendirilebileceğini düşünürken bu oran bekar öğretmenlerde %27,1'dir. Medeni durumun cinsel bilgileri almanın cinsel ilişkiye özendirilebileceği düşüncesi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo: 23 Öğretmenlerin Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Endişeleri

Medeni Durum	Soru 18									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	21	8,6	95	38,8	54	22,0	75	30,6	245	100,0
Bekar	14	23,7	23	39,0	9	15,3	13	22,0	59	100,0
Toplam	35	11,5	118	38,8	63	20,7	88	28,9	304	100,0

$$\chi^2 = 11,755 \quad sd = 3 \quad p = ,008$$

Tablo 23'de katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri beklenen değerin 5'in altında olması nedeni ile katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin okulda cinsel konuların konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri endişeleri medeni durum bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Veli düşüncesinden kaygı duyan evli öğretmen oranı %47,4 iken bekar öğretmenlerin oranı %62,7 olarak bulunmuştur. Bekar öğretmenlerin cinsel konularla ilgili konuşurken velilerin düşüncelerinin olumsuz olabileceğini daha fazla düşündükleri söylenebilir.

Tablo: 24 Öğretmenlerin Üreme Sisteminin Sağlığının Korunması Hakkında Biyoloji Kitabının Gerekli Bilgileri Taşıdığı Hakkında Görüşleri

Medeni Durum	Soru 29							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	48	19,6	87	35,5	110	44,9	245	100,0
Bekar	9	15,3	11	18,6	39	66,1	59	100,0
Toplam	57	18,8	98	32,2	149	49,0	304	100,0

$$\chi^2 = 9,035 \quad sd = 2 \quad p = ,011$$

Tablo 24'de tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri katılıyor, katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri beklenen değerin 5'in altında olması nedeni ile katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin üreme sisteminin sağlığının korunması hakkında biyoloji kitabının gerekli bilgileri taşıdığı hakkında görüşleri medeni durum bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Evli öğretmenlerin %44,9'u biyoloji kitabındaki cinsellik bilgilerini yetersiz bulurken bekar öğretmenlerin %66,1'i bilgileri yetersiz olarak nitelirmektedir. Medeni durumun müfredat bilgisinin yeterliliği ile ilgili görüşü etkilediği söylenebilir.

Tablo: 25 Öğretmenlerin Üreme Büyüme Gelişme Konularını Kendi Hazırladıkları Görsel materyalle İşleme Durumları

Medeni Durum	Soru 33									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	5	2,0	47	19,2	68	27,8	104	42,4	21	8,6
Bekar	6	10,2	8	13,6	15	25,4	19	32,2	11	18,6
Toplam	11	3,6	55	18,1	83	27,3	123	40,5	32	10,5

$$\chi^2 = 15,426 \quad sd=4 \quad p=,004$$

Tablo 25’de öğretmenlerin üreme, büyüme-gelişme konularını kendi hazırladıkları görsel materyalle işleme durumları medeni durum bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Evli öğretmenlerin materyal hazırlama oranları %21,2 iken bekar öğretmenlerde aynı oran %23.8 olarak bulunmuştur. Bekar öğretmenlerin daha çok ders materyali hazırladığı söylenebilir.

Tablo: 26 Öğretmenlerin Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Bilgi Verme Durumları

Medeni Durum	Soru 50									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	53	21,6	24	9,8	110	44,9	58	23,7	245	100,0
Bekar	10	16,9	18	30,5	16	27,1	15	25,4	59	100,0
Toplam	63	20,7	42	13,8	126	41,4	73	24,0	304	100,0

$$\chi^2 = 18,955 \quad sd= 3 \quad p=,000$$

Tablo 26’da , Ki-kare (χ^2) değerini bulabilmek için tamamen katılıyor ve katılmıyor seçenekleri birleştirilerek işlem yapılmıştır. Öğretmenlerin çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin bilgi verme durumları medeni durum bağlamında ileri derecede manidar bulunmuştur ($p<,05$). Evli öğretmenlerin %21,6’sı çocuklara bu konuda bilgi vermediğini belirtirken bu oran bekar öğretmenlerde %16,9 olarak bulunmuştur. Bekar öğretmenlerin kararsızlık oranı yüksek (%30,5) bulunmuştur. Evli öğretmenlerin çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin daha çok (%68,6) bilgi verdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin %20,7’sinin çocuklarla dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin konuşmadıkları görülmektedir.

ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Öğretmenlerin yaş değişkenine göre Ki-kare işlemi yapılırken yaş ve cevap kategorilerinde indirgeme yapılmıştır. Yaş, beşer yıllık altı kategoriden iki kategoriye, fikirler ise beş kategoriden üç kategoriye indirilerek anlamlı işlem sonucu alınmıştır.

Tablo: 27 Öğretmenlerin Cinsel Eğitimin 6. Sınıftan İtibaren Verilmesi Yönündeki Görüşleri

Yaş	Soru 11							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	99	67,3	20	13,6	28	19,0	147	100,0
≥36	129	82,2	8	5,1	20	12,7	157	100,0
Toplam	228	75,0	28	9,2	48	15,8	304	100,0

$$\chi^2 = 10,106 \quad sd = 2 \quad p = ,006$$

Tablo 27’de öğretmenlerin cinsel eğitimin altıncı sınıftan itibaren ergenliğe hazırlamak amacıyla verilmesi yönündeki görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Yaşı 35’den küçük olan öğretmenlerin %67,3’ü cinsel eğitimin 6. sınıftan itibaren verilmesi gerektiğini düşünürken 36’nın üstü olan öğretmenlerin %82’si bu düşünceye katılmaktadır. Otuz altı yaş üstündeki öğretmenlerin çocuklar ergenliğe girmeden önce cinsel eğitim verilmesi gerektiği yönünde düşünce beyan ettikleri söylenebilir.

Tablo: 28 Öğretmenlerin Cinsel Konuların Sağlık Bilgisi İçinde Verilmesi Gerektiği Yönündeki Düşünceleri

Yaş	Soru 14							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	109	74,1	14	9,5	24	16,3	147	100,0
≥36	133	84,7	15	9,6	9	5,7	157	100,0
Toplam	242	79,6	29	9,5	33	10,9	304	100,0

$$\chi^2 = 8,914 \quad sd = 2 \quad p = ,012$$

Tablo 28’de cinsel konuların sağlık bilgisinin içinde değerlendirilip bu derste verilmesinin mümkün olabileceği yönündeki öğretmen görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Cinsel konuları sağlık bilgisi içinde değerlendiren %79,6 oranındaki öğretmenin % 74,1’i otuz beş yaşın altında, %84,7’si 36 yaşın üstünde bulunmuştur. Yaşı otuz beşin altındaki öğretmenlerin cinsel konuları sağlık bilgisinin bir konusu olarak daha az değerlendirdikleri söylenebilir.

Tablo: 29 Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirecekleri Yönünde Öğretmen Endişeleri

Yaş	Soru 18							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	82	55,8	34	23,1	31	21,1	147	100,0
≥36	73	46,5	30	19,1	54	34,4	157	100,0
Toplam	155	51,0	64	21,1	85	28,0	304	100,0

$$\chi^2 = 6,674 \quad sd = 2 \quad p = ,036$$

Tablo 29'da cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönündeki endişeleri öğretmenlerin yaşları bağlamında manidar bulunmuştur($p < ,05$). 304 öğretmenin 155'i (%51,0) velilerin olumsuz düşünebileceklerinden endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Bunların %55,8'i otuz beş yaş altındaki öğretmenlerdir. Cinsel eğitimle ilgili veli düşüncesinin olumsuz olabileceği endişesinin daha çok otuz beş yaş altı öğretmenlerde olduğu söylenebilir.

Tablo: 30 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Konusunda Gençlerin Kız-Erkek Birlikte Eğitimeleri Yönündeki Düşünceleri

Yaş	Soru 23							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	70	47,6	28	19,0	49	33,3	147	100,0
≥36	106	67,5	23	14,6	28	17,8	157	100,0
Toplam	176	57,9	51	16,8	77	25,3	304	100,0

$$\chi^2 = 13,267 \quad sd = 2 \quad p = ,001$$

Tablo 30'da öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda gençlerin kız-erkek birlikte eğitimeleri yönündeki düşünceleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur($p < ,05$). Yaşı otuz beşin altında olan öğretmenlerin gençlerin birlikte eğitimeleri yönünde daha az görüş bildirdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin yarısından fazlasının çocukların birlikte eğitim alması gerektiği yönünde görüş bildirmeleri dikkate değer bir bulgu olarak yorumlanabilir.

Tablo: 31 Cinsel Eğitim Konularını Sınıfta İşlerken Öğrencilerin Dikkatlerinin Arttığına İlişkin Öğretmenlerin Gözlemleri

Yaş	Soru 26							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	106	72,1	24	16,3	17	11,6	147	100,0
≥36	136	86,6	16	10,2	5	3,2	157	100,0
Toplam	242	79,6	40	13,2	22	7,2	304	100,0

$$\chi^2 = 11,548 \quad sd = 2 \quad p = ,003$$

Tablo 31’de öğretmenlerin cinsel eğitim konularını sınıfta işlerken öğrencilerinin dikkatlerinin arttığına ilişkin gözlemleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). 304 öğretmenin %79,6’sı öğrenci dikkatinin arttığı yönünde görüş bildirmiştir. Otuz beş yaşın altındaki öğretmenlerden %72,1’i dikkat artışı belirtirken, otuz altı yaş üzerindeki %86,6 öğretmen dikkat artışı bildirmiştir. Otuz altı yaşın üzerindeki öğretmenlerin öğrencilerde cinsel eğitimle ilgili dikkatin yüksekliğine ilişkin daha çok gözlemi olduğu söylenebilir.

Tablo: 32 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmediklerine Dair Öğretmen Görüşleri

Yaş	Soru 35							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	51	34,7	33	22,4	63	42,9	147	100,0
≥36	91	58,0	35	22,3	31	19,7	157	100,0
Toplam	142	46,7	68	22,4	94	30,9	304	100,0

$$\chi^2 = 21,915 \quad sd = 2 \quad p = ,000$$

Tablo 32’de erkek çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerine dair öğretmen görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin yalnızca %30,9’u bu fikre katılmazken otuz altı yaş üstü öğretmenlerin %58’i çocukların neden sünnet olduğunu bilmediğini düşünmektedir. Otuz beş yaş altındaki öğretmenlerin bu

konu üzerinde düşünmemiş ve sünnet hakkında çocukların yeterli bilgisinin bulunduğunu daha çok düşündükleri söylenebilir.

Tablo: 33 Öğretmenlerde Cinsellikle İlgili Konuların Sınıf Ortamında Konuşulmasının Ahlaki İnanç Ve Değerleri İle Çelişmesi Durumu

Yaş	Soru 36							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	6	4,1	13	8,8	128	87,1	147	100,0
≥36	19	12,1	11	7,0	127	80,9	157	100,0
Toplam	25	8,2	24	7,9	255	83,9	304	100,0

$$\chi^2 = 6,609 \quad sd = 2 \quad p = ,037$$

Tablo 33’de öğretmenlerde cinsellikle ilgili konuların sınıf ortamında konuşulmasının ahlaki inanç ve değerleri ile çelişmesi durumu yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %84’ü sınıfta cinselliği konuşabileceklerini bunun inançları ile çelişmeyeceğini belirtirken otuz altı yaş üstündeki %12,1 oranında öğretmenin daha dikkat çekici biçimde ahlaki değerlerini ve inançlarını vurguladığını söyleyebiliriz.

Tablo: 34 Öğretmenlerin Yaşlarının İlerlemesi İle Birlikte Cinsel Konuları Anlatmanın Daha Kolay Geldiği Hakkında Görüşleri

Yaş	Soru 43							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	64	43,5	38	25,9	45	30,6	147	100,0
≥36	99	63,1	25	15,9	33	21,0	157	100,0
Toplam	163	53,6	63	20,7	78	25,7	304	100,0

$$\chi^2 = 11,728 \quad sd = 2 \quad p = ,003$$

Tablo 34’de öğretmenlerin yaşlarının ilerlemesi ile birlikte cinsel konuları anlatmanın daha kolay geldiği hakkında görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Toplam öğretmenlerin %53,6’sı bu fikirde bulunurken yaşı otuz beşin altındaki %30,6 öğretmen yaşının ilerlemesi ile cinsel konuları anlatmanın farklılaşmadığını ifade etmektedir. Otuz altı yaş üstündeki öğretmenlerin daha vurgulu olarak yaşlarının

ilerlemesi ile birlikte cinsel konuları anlatmanın kolaylaştığını ifade ettiklerini söyleyebiliriz.

Tablo: 35 Cinsel Eğitimin Toplumun Sosyal Değerlerine Temellenmesi Gerektiği Yönündeki Öğretmen Görüşleri

Yaş	Soru 58							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	88	59,9	30	20,4	29	19,7	147	100,0
≥36	117	74,5	24	15,3	16	10,2	157	100,0
Toplam	205	67,4	54	17,8	45	14,8	304	100,0

$$\chi^2 = 8,205 \quad sd = 2 \quad p = ,017$$

Tablo 35’de cinsel eğitimin toplumun sosyal değerlerine temellenmesi gerektiği yönündeki öğretmen görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Yaşı 36’dan büyük öğretmenlerin daha vurgulu olarak (%74,5) cinsel eğitimin toplumun sosyal değerlerine temellenmesi gerektiği yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo: 36 İnsanın Cinsel Kimliğinin Doğumla Sabit Olmayıp Tamamen Yetişilen Ortamla Şekillendiğine Dair Öğretmenlerin Görüşleri

Yaş	Soru 62							
	Katılıyor ve		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
≤35	98	70,5	17	12,2	24	17,3	139	100,0
≥36	91	55,2	34	20,6	40	24,2	165	100,0
Toplam	189	62,2	51	16,8	64	21,1	304	100,0

$$\chi^2 = 7,759 \quad sd = 2 \quad p = ,021$$

Tablo 36’da insanın cinsel kimliğinin doğumla sabit olmayıp tamamen yetişilen ortamla şekillendiğine dair öğretmenlerin görüşleri yaşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Yetişme ortamının cinsel kimlik üzerinde kesin etkisi olduğunu belirten öğretmenlerin %70,5’i otuz beş yaşın altında olan öğretmenlerdir. Otuz altı yaşın üstündeki öğretmenlerin yetişilen ortamın bireyin cinsel kimliğinin belirleyiciliğine yaptığı etkiye daha az vurgu yaptıkları söylenebilir.

ÖĞRETMENLERİN ÇOCUK DEĞİŞKENİNE GÖRE KI-KARE (χ^2) DEĞERLERİ

Tablo: 37 Öğretmenlerin TV. Ve Medyada Çıkan Aşırı Sayılabilecek Cinsel İçerikli Mesajları Çocuklara Açıklamakta Zorlanma Durumları

Çocuk Durumu	Soru 2											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	32	14,9	107	49,8	23	10,7	46	21,4	7	3,3	215	100,0
Yok	19	21,3	25	28,1	13	14,6	24	27,0	8	9,0	89	100,0
Toplam	51	16,8	132	43,4	36	11,8	70	23,0	15	4,9	304	100,0

$$\chi^2 = 14,233 \quad sd = 4 \quad p = ,007$$

Tablo 37’de öğretmenlerin TV. ve medyada çıkan aşırı cinsel mesajları açıklayabilme durumları çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuk sahibi olan öğretmenlerin % 64,7’si cinsel mesajları açıklamakta zorlandığını belirtirken çocuksuz öğretmenlerin %48,4’ü aynı mesajları açıklamakta zorlanma belirtmektedir. Çocuğu olan öğretmenlerin aşırı sayılabilecek cinsel mesajları açıklamakta zorlandıklarını daha çok ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo: 38 Cinsel Konuların Konuşulmasının Öğretmenlerin Ahlaki Değerleri İle Çelişmesi Durumu

Çocuk Durumu	Soru 7									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	26	12,1	12	5,6	108	50,2	69	32,1	215	100,0
Yok	6	6,7	8	9,0	33	37,1	42	47,2	89	100,0
Toplam	32	10,5	20	6,6	141	46,4	111	36,5	304	100,0

$$\chi^2 = 9,101 \quad sd = 3 \quad p = ,028$$

Tablo 38’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılma ve tamamen katılma seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Cinsel konular hakkında konuşulmasının öğretmenlerin ahlaki değerleri ile çelişmesi durumu çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuk sahibi olan ve olmayan öğretmenlerin cinsellik

hakkında konuşmada çelişme yaşamadığını söyleyenlerin oranı bir birine çok yakın iken ahlaki değerleri ile çeliştğini söyleyenlerin daha çoğu çocuklu öğretmenlerdir.

Tablo: 39 Cinsel Konuların Okulda Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirecekleri Yönünde Öğretmen Endişeleri

Çocuk Durumu	Soru 18											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	17	7,9	82	38,1	46	21,4	60	27,9	10	4,7	215	100,0
Yok	18	20,2	36	40,4	17	19,1	13	14,6	5	5,6	89	100,0
Toplam	35	11,5	118	38,8	63	20,7	73	24,0	15	4,9	304	100,0

$$\chi^2 = 13,298 \quad sd = 4 \quad p = ,010$$

Tablo 39’da cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönünde öğretmen endişeleri çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Velilerin okulda cinsel konularda konuşulmasını olumsuz değerlendirme olasılığından çocuğu olmayan öğretmenlerin çocuğu olan öğretmenlerden daha çok endişe duyduğu söylenebilir.

Tablo: 40 Öğretmenlerin Üreme Sisteminin Sağlığının Korunması Hakkında Biyoloji Kitabının Gerekli Bilgileri İçerdiği İle İlgili Görüşleri

Çocuk Durumu	Soru 29									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	43	20,0	78	36,3	83	38,6	11	5,1	215	100,0
Yok	14	15,7	20	22,5	44	49,4	11	12,4	89	100,0
Toplam	57	18,8	98	32,2	127	41,8	22	7,2	304	100,0

$$\chi^2 = 10,666 \quad sd = 3 \quad p = ,014$$

Tablo 40’da Ki-kare işlemi yapabilmek için katılma ve tamamen katılma seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin üreme sisteminin sağlığının korunması hakkında biyoloji kitabının gerekli bilgileri içerdiği ile ilgili görüşleri çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Kararsız öğretmenlerin oranının yüksek olması (%32,2) çalışmamıza katılan sınıf öğretmenlerinin sayısının

yüksek oluşu ve bu soru ile ilgili fikirlerinin bulunmaması nedeni ile açıklanabilir. Çocuğu olmayan öğretmenlerin ağırlıklı olarak biyoloji kitabındaki cinsel bilgilerin yetersiz olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Tablo: 41 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmediklerine Dair Öğretmen Görüşleri

Çocuk Durumu	Soru 35											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	33	15,3	84	39,1	43	20,0	46	21,4	9	4,2	215	100,0
Yok	9	10,1	22	24,7	28	31,5	24	27,0	6	6,7	89	100,0
Toplam	42	13,8	106	34,9	71	23,4	70	23,0	15	4,9	304	100,0

$$\chi^2 = 10,188 \quad sd = 4 \quad p = ,037$$

Tablo 41’de erkek çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerine dair öğretmen görüşleri çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuğu olan öğretmenlerin %54,4’ü, çocuğu olmayanların ise %34,8’i çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerini düşünmektedir. Çocuklu öğretmenlerin daha çok çocukların sünnet ile ilgili bilgisizliklerine dikkat çektikleri söylenebilir.

Tablo: 42 Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Öğretmenlerin Bilgi Verme Durumları

Çocuk Durumu	Soru 50											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	18	8,4	27	12,6	16	7,4	98	45,6	56	26,0	215	100,0
Yok	3	3,4	15	16,9	26	29,2	28	31,5	17	19,1	89	100,0
Toplam	21	6,9	42	13,8	42	13,8	126	41,4	73	24,0	305	100,0

$$\chi^2 = 29,008 \quad sd = 4 \quad p = ,000$$

Tablo 42’de çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin öğretmenlerin bilgi verme durumları çocuk sahibi olmaları bağlamında ileri derecede manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuğu olan öğretmenlerden %71,6’sı çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin bilgi verirken çocuksuz öğretmenlerdeki bu oran %50,6’dır. Çocuğu olan 215

öğretmenin % 21'inin en azından kendi çocukları ile doğumu konuşmamış olmaları dikkat çekici bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Çocuğu olan öğretmenlerin onlarla cinsellikleri hakkında daha çok konuştukları söylenebilir.

Tablo: 43 Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Doğum Olayını Anlatırken Çocuğun Doğduğu Organın İsmi Telaffuz Etme Durumları

Çocuk Durumu	Soru 55											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	24	11,2	63	29,3	59	27,4	53	24,7	16	7,4	215	100,0
Yok	9	10,1	29	32,6	14	15,7	21	23,6	16	18,0	89	100,0
Toplam	33	10,9	92	30,3	73	24,0	74	24,3	32	10,5	304	100,0

$$\chi^2 = 10,550 \quad sd = 4 \quad p = ,032$$

Tablo 43'de öğretmenlerin sınıf ortamında doğum olayını anlatırken çocuğun doğduğu organın ismini telaffuz etme durumları çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuğu olan öğretmenlerin %32,1'i çocuğun doğduğu organın adını öğrencilerine söylerken çocuksuz öğretmenlerde bu oran % 41,6'dır. Çocuksuz olmanın cinsel organ isimlerini telaffuzda kolaylaştırıcı unsur olduğu söylenebilir.

Tablo: 44 Cinsiyet Özelliklerinin Hak Edilen Mevkiye Gelmekte Engel Olmadığına Dair Öğretmen Görüşleri

Çocuk Durumu	Soru 60									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Var	82	38,1	90	41,9	30	14,0	13	6,0	215	100,0
Yok	45	50,6	23	25,8	11	12,4	10	11,2	89	100,0
Toplam	127	41,8	113	37,2	41	13,5	23	7,6	304	100,0

$$\chi^2 = 9,029 \quad sd = 3 \quad p = ,029$$

Tablo 44'de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmama ve hiç katılmama seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Cinsiyet özelliklerinin hak edilen mevkiye gelmekte engel olmadığına dair öğretmen görüşleri çocuk sahibi olmaları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocuğu olan öğretmenlerin %6'sı cinsiyeti bir engel

olarak değerlendirmeyen, çocuksuz öğretmenlerin %11,2'si cinsiyet özelliklerini hak edilen mevkiye gelmekte bir engel olarak değerlendirmektedir. Çocuksuz öğretmenlerin cinsiyetçiliğe karşı daha çok vurgu yaptıkları söylenebilir.

ÖĞRETMENLERİN BRANŞ DEĞİŞKENLERİNE GÖRE KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Tablo: 45 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Meslekleri Gereği Her Düzeyde Rahat Konuşabilecekleri Düşünceleri

Brans	Soru 8									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	32	16,8	55	28,9	40	21,1	63	33,2	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	20	33,3	16	26,7	14	23,3	10	16,7	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	15	27,8	20	37,0	11	20,4	8	14,8	54	100,0
Toplam	67	22,0	91	29,9	65	21,4	81	26,6	304	100,0

$$\chi^2 = 16,039 \quad sd = 6 \quad p = ,014$$

Tablo 45'de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmama ve hiç katılmama seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsel konuları meslekleri gereği her düzeyde rahat konuşabilecekleri düşünceleri branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Tamamen katılma ve katılma sütunlarındaki yüzde oranları toplanıp incelenecek olursa insan vücudu ile ilgili daha kapsamlı eğitim alan öğretmenlik branşlarında cinsel konuları konuşmayı meslekleri gereği görüp rahat konuştuklarını ifade etme oranlarının arttığı görülmektedir. Sıralama azdan çoğa doğru sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği ve biyoloji öğretmenliği şeklindedir.

Tablo: 46 Doğum Olayını Anlatırken Bebeğin Anne Karnından Yarılarak Çıkarıldığını Söyleyen Öğretmenlerin Durumu

Brans	Soru 9									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	53	27,9	27	14,2	64	33,7	46	24,2	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	11	18,3	2	3,3	23	38,3	24	40,0	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	3	5,6	3	5,6	24	44,4	24	44,4	54	100,0
Toplam	67	22,0	32	10,5	111	36,5	94	30,9	304	100,0

$$\chi^2 = 25,615 \quad sd = 6 \quad p = ,000$$

Tablo: 50 Öğretmenlerin, Hormonların Üreme Organı Üzerine Etkilerini Anlatılırken Ergenlik Döneminin Psikolojik Ve Fiziksel Özelliklerini Anlatma Durumları

Branş	Soru 30									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	22	11,6	65	34,2	74	38,9	29	15,3	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	19	31,7	28	46,7	8	13,3	5	8,3	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	19	35,2	27	50,0	4	7,4	4	7,4	54	100,0
Toplam	60	19,7	120	39,5	86	28,3	38	12,5	304	100,0

$$\chi^2 = 44,709 \quad sd = 6 \quad p = ,000$$

Tablo 50’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin hormonların üreme organı üzerindeki etkileri anlatılırken ergenlik döneminin psikolojik ve fiziksel özelliklerini anlatma durumları branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin genel olarak %59,2’si müfredatta olmadığı halde ergenlik dönemi özelliklerini de anlattıklarını belirtmişlerdir. Fen bilgisi ve biyoloji öğretmenlerinin daha çok ergenlik dönemi özellikleri üzerinde durduklarını söyleyebiliriz.

Tablo: 51 Öğretmenlerin Öğrencilerine Tacizden Nasıl Korunacaklarını Anlatma Durumları

Branş	Soru 31									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğ.	29	15,3	79	41,6	52	7,4	30	15,8	190	100,0
Fen Bil.Öğ	10	16,7	18	30,0	18	30,0	14	23,3	60	100,0
Biyoloji Öğ	6	1,1	18	33,3	8	14,8	22	40,7	54	100,0
Toplam	45	14,8	115	37,8	78	25,7	66	21,7	304	100,0

$$\chi^2 = 17,913 \quad sd = 6 \quad p = ,006$$

Tablo 51’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerine tacizden nasıl korunacaklarını anlatma durumları branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %52,6’sı tacizden nasıl korunacaklarını öğrencilerine

anlattıklarını söylerken en çok sınıf öğretmenleri ve en az da biyoloji öğretmenleri tacizden korunmayı anlattığını bildirmiştir. Tacize en duyarlı grup sınıf öğretmenleri olarak görülürken bu durum cevapların samimiyeti ile ilgili olabilir. Sınıf öğretmenleri en çok eğitim ihtiyacı belirten gruptur.

Tablo: 52 Sınıfta Üreme Büyüme Gelişme Konularını İşlerken Kendi Hazırladığı Görsel Materyali Kullanan Öğretmenlerin Durumu

Branş	Soru 33							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	34	17,9	65	34,2	91	47,9	190	100,0
Fen Bilgisi Öğretmenliği	16	26,7	10	16,7	34	56,7	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	16	29,6	8	14,8	30	55,6	54	100,0
Toplam	66	21,7	83	27,3	155	51,0	304	100,0

$$\chi^2 = 13,361 \quad sd = 4 \quad p = ,010$$

Tablo 52’de Ki-kare işlemi yapabilmek için tamamen katılıyor ve katılıyor tek sütunda katılıyor olarak, katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri ise katılmıyor olarak birleştirilerek işlem yapılmıştır. Sınıfta üreme büyüme gelişme konularını işlerken kendi hazırladığı görsel materyali kullanan öğretmenlerin durumu branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Biyoloji öğretmenlerinin %29,6’sı kendilerinin eğitim materyali hazırladığını belirtirken fen bilgisi öğretmenlerinde oran %27,9’dur. Sınıf öğretmenlerinde kararsız kalanların oranının yüksekliği düşündürücü bulunmuştur. En çok biyoloji öğretmenlerinin cinsellikle ilgili görsel eğitim materyali hazırladığı söylenebilir.

Tablo: 53 Öğretmenlerin Üreme, Büyüme-Gelişme Konularını Anlatırken Zorlanma Durumları

Branş	Soru 34									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	47	24,7	76	40,0	56	29,5	11	5,8	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	11	18,3	15	25,0	29	48,3	5	8,3	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	7	13,0	7	13,0	27	50,0	13	24,1	54	100,0
Toplam	65	21,4	98	32,2	112	36,8	29	9,5	304	100,0

$$\chi^2 = 36,139 \quad sd = 6 \quad p = ,000$$

Tablo 53’de Ki-kare işlemi yapabilmek için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin Üreme, büyüme-gelişme konularını anlatırken bilgi yönünden zorlanma durumları branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Bilgi yönünden en çok zorlanan grubun sınıf öğretmenleri, en az zorlanmanın ise biyoloji öğretmenlerinde olduğu söylenebilir. Bu sorunun kontrolü için tersten tekrar sorulan 45. sorumuz aynı derecede anlamlı bulunmuştur.

Tablo: 54 Erkek Çocukların Neden Sünnet Olduklarını Bilmedikleri Hususunda Öğretmenlerin Görüşleri

Branş	Soru 35									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	30	15,8	78	41,1	44	23,2	38	20,0	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	5	8,3	20	33,3	12	20,0	23	38,3	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	7	13,0	8	14,8	15	27,8	24	44,4	54	100,0
Toplam	42	13,8	106	34,9	71	23,4	85	28,0	304	100,0

$$\chi^2 = 22,829 \quad sd = 6 \quad p = ,001$$

Tablo 54’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin genelinin %48,7’si çocukların neden sünnet olduğunu bilmedikleri fikrine katılmakta %28’i ise katılmamaktadır. Çocukların neden sünnet olduğunu bilmedikleri fikrine katılmayanların en az sınıf öğretmenleri ve en çok biyoloji öğretmenleri olduğu söylenebilir.

Tablo: 55 Öğretmenlerin Çocuklardan Gelen Cinsel İçerikli Soruları Yaşlarının Üzerinde Buldukları Düşünceleri

Branş	Soru38									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	43	22,6	57	30,0	71	37,4	19	10,0	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	16	26,7	8	13,3	25	41,7	11	18,3	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	8	14,8	8	14,8	28	51,9	10	18,5	54	100,0
Toplam	67	22,0	73	24,0	124	40,8	40	13,2	304	100,0

$$\chi^2 = 15,498 \quad sd = 6 \quad p = ,017$$

Tablo 55’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için katılıyor ve tamamen katılıyor seçenekleri katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin çocuklardan gelen cinsel içerikli soruları yaşlarının üzerinde buldukları düşünceleri branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Genel olarak öğretmenlerin %54’ü çocukların sorularını yaşlarının gereği olarak düşünmektedirler. En çok fen bilgisi öğretmenlerinin ve en az da biyoloji öğretmenlerinin çocukların sorularını yaşlarının üzerinde bulduklarını söyleyebiliriz.

Tablo: 56 Öğretmenlerin Kendi Eğitim Süreçlerinde İnsan Vücudunu Tanıtan Dersleri Yeterince Almış Olmayı İsteme Durumları

Branş	Soru 39									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	47	24,7	81	42,6	25	13,2	37	19,5	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	18	30,0	23	38,3	7	11,7	12	20,0	60	100,0
Biyoloji Öğretmeliği	15	27,8	9	16,7	5	9,3	25	46,3	54	100,0
Toplam	80	26,3	113	37,2	37	12,2	74	24,3	304	100,0

$$\chi^2 = 21,735 \quad sd = 6 \quad p = ,001$$

Tablo 56’da Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin kendi eğitim süreçlerinde insan vücudunu tanıtan dersleri yeterince almış olmayı isteme durumları branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin genel içindeki bu istekleri %63,5’dir. Biyoloji öğretmenlerinin %46,3’ünün insan vücudunu yeterince tanıdıklarını ve böyle bir eğitim ihtiyacını en çok sınıf öğretmenlerinin sonra fen bilgisi öğretmenlerinin ihtiyacı olarak ifade edildiğini söyleyebiliriz.

Tablo: 57 Öğretmenlerin Sınıfların Kalabalık Oluşunu Cinsellik Konularını Anlatırken Engelleyici Unsurlar Olarak Değerlendirme Durumları

Branş	Soru 42									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	22	11,6	47	24,7	61	32,1	60	31,6	190	100,0
Fen Bil. Öğretmenliği	8	13,3	17	28,3	5	8,3	30	50,0	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	12	22,2	16	29,6	3	5,6	23	42,6	54	100,0
Toplam	42	13,8	80	26,3	69	37,2	113	37,2	304	100,0

$$\chi^2 = 28,495 \quad sd = 6 \quad p = ,000$$

Tablo 57’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin sınıfların kalabalık oluşunu cinsellik konularını anlatırken engelleyici unsur olarak değerlendirme durumları branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin %40,1’i sınıfların kalabalık oluşunu cinsellik konularını anlatırken engelleyici unsur olarak değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeyi en çok biyoloji öğretmenlerinin en az ise sınıf öğretmenlerinin destekledikleri söylenebilir.

Tablo: 58 Öğretmenlerin İlerleyen Yaşları İle Birlikte Cinsel Konuları Daha Kolay Anlattıkları Görüşü

Branş	Soru 43									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	17	8,9	86	45,3	50	26,3	37	19,5	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	12	20,0	23	38,3	4	6,7	21	35,0	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	11	20,4	20	37,0	4	7,4	19	35,2	54	100,0
Toplam	40	13,2	129	42,4	58	19,1	77	25,3	304	100,0

$$\chi^2 = 28,571 \quad sd = 6 \quad p = ,000$$

Tablo 58’de Ki-kare işlemi yapabilmek için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin ilerleyen yaşları ile birlikte cinsel konuları daha kolay anlattıkları görüşü branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin %55,6’sı ilerleyen yaşları ile birlikte cinsel konuları daha kolay anlattıkları görüşünü desteklemektedir. Bu görüşü en çok biyoloji öğretmenleri en az ise sınıf öğretmenlerinin desteklediği söylenebilir.

Tablo: 59 Sınıfların Kalabalık Oluşunun Cinsel Konuları Konuşurken Gülüşmeler Ve Esprilere Neden Oluşu İle İlgili Öğretmenlerin Görüşleri

Branş	Soru 47									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sınıf Öğretmenliği	80	42,1	49	25,8	45	23,7	16	8,4	190	100,0
Fen Bil.Öğretmenliği	28	46,7	7	11,7	19	31,7	6	10,0	60	100,0
Biyoloji Öğretmenliği	27	50,0	2	3,7	15	27,8	10	18,5	54	100,0
Toplam	135	44,4	58	19,1	79	26,0	32	10,5	304	100,0

$$\chi^2 = 18,871 \quad sd = 6 \quad p = ,004$$

Tablo 59’da Ki-kare işlemi yapılabilmesi için katılıyor ve tamamen katılıyor seçenekleri katılıyor olarak birleştirilmiştir. Sınıfların kalabalık oluşunun cinsel konuları konuşurken gülüşmeler ve esprilere neden oluşu ile ilgili öğretmenlerin görüşleri branşları bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin % 36,5’i bu görüşe katılmazken %44,4’ü sınıfların kontrolünde güçlük yaşadığını ifade etmektedir. Kalabalık sınıflarda cinsel bilgileri aktarırken öğrencilerin esprileri nedeniyle sorun yaşadığını en çok biyoloji öğretmenleri en az ise sınıf öğretmenlerinin ifade ettikleri söylenebilir.

ÖĞRETMENLERİN KIDEM DEĞİŞKENLERİNE GÖRE KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Öğretmenlerin kıdem yıllarına göre istatistik işlemler yapılırken anket formumuzda beşer yıl aralıklarla sınıfladığımız kıdem yılı bilgileri beklenen değerlerin beşin altında çıkması nedeni ile yıl aralıkları onar, katılma dereceleri ise üçlü “katılıyor, kararsız, katılmıyor” olarak indirgenmiş ve anlamlı sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo: 60 Öğretmenlerin Çocukların Cinsel İçerikli Sorularını Yanıtlarken Kendini Rahatsız Hissedip Geçistirme Durumları

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 4							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	30	21,4	14	10,0	96	68,6	140	100,0
11-20	11	19,0	2	3,4	45	77,6	58	100,0
21 ve Üstü	36	34,0	14	13,2	56	52,8	106	100,0
Toplam	77	25,3	30	9,9	197	64,8	304	100,0

$$\chi^2 = 12,624 \quad sd = 4 \quad p = ,013$$

Öğretmenlerin çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken kendini rahatsız hissedip geçistirme durumları kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p<,05$). Mesleğe yeni başlayan öğretmenler ile yirmi yılını dolduran öğretmenlerin, öğrencilerin sorularından daha fazla rahatsızlık duyup geçistirme eğilimleri olduğu söylenebilir. 11-20 kıdem yılı olan öğretmenlerin katılmama oranları oldukça yüksek (%77,6) bulunmuştur.

Tablo: 61 Çocukların Cinsel Bilgileri Çevrelerindekiyle Paylaşmasından Endişe Duyan Öğretmenlerin Bilgi Aktarmama Durumları

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 5							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	14	10,0	13	9,3	113	80,7	140	100,0
11-20	4	6,9	3	5,2	51	87,9	58	100,0
21 ve Üstü	24	22,6	8	7,5	74	69,8	106	100,0
Toplam	42	13,8	24	7,9	238	78,3	304	100,0

$$\chi^2 = 12,132 \quad sd = 4 \quad p = ,016$$

Tablo 61'de çocukların cinsel bilgileri çevrelerindekiyle paylaşmasından endişe duyan öğretmenlerin bilgi aktarmama durumları kıdem yılları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %78,3'ünün çocukların cinsel bilgileri çevreleri ile paylaşmasında sakınca görmediği görülmektedir. Çocukların cinsel bilgileri çevreleri ile paylaşmasında sakınca görmeyen öğretmenlerin en çok yirmi kıdem yılının üzerinde ve 0-10 kıdem yılı aralığındaki öğretmenler olduğu genel oranlarının %13,8 olduğu söylenebilir.

Tablo: 62 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Ahlaki Değerleri İle Çeliştiği İçin Konuşmama Durumları

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 7							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	10	7,1	14	10,0	116	82,9	140	100,0
11-20	4	6,9	1	1,7	53	91,4	58	100,0
21 ve Üstü	18	17,0	5	4,7	83	78,3	106	100,0
Toplam	32	10,5	20	6,6	252	82,9	304	100,0

$$\chi^2 = 12,345 \quad sd = 4 \quad p = ,015$$

Tablo 62'de öğretmenlerin cinsel konuları ahlaki değerleri ile çeliştiği için konuşmama durumları kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %82,9'unun cinsel konuları konuşurken ahlaki değerleri ile çelişkiye düşmediği, ahlaki değerleri ile cinsel konuları konuşmayı uygun bulmayan öğretmenlerin (%10,5)

çoğunluğunun (%17,0) mesleğinde yirmi yılını doldurmuş olanlarının oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Tablo: 63 Öğretmenlerin Çocukların Cinsel İçerikli Sorularına Kitapların Yardımı İle Yanıt Verme Durumları

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 10							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	92	65,7	25	17,9	23	16,4	140	100,0
11-20	36	62,1	5	8,9	17	29,3	58	100,0
21 ve Üstü	68	64,2	8	7,5	30	28,3	106	100,0
Toplam	196	64,5	38	12,5	70	23,0	304	100,0

$$\chi^2 = 11,002 \quad sd = 4 \quad p = ,027$$

Tablo 63’de öğretmenlerin çocukların cinsel içerikli sorularına kitapların yardımı ile yanıt verme durumları kıdem yılları bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Kitaplara en çok ihtiyaç ve kullanım bildiren 0-10 yıl kıdemli öğretmenler aynı zamanda en yüksek kararsızlık bildiren (%17,9) grup olarak değerlendirilebilir. Kitap kullandığını bildiren öğretmen oranı %64,5 olarak bulunmuştur.

Tablo: 64 Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Yönündeki Öğretmen Endişeleri

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 18							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	77	55,0	34	24,3	29	20,7	140	100,0
11-20	24	41,4	15	25,9	19	32,8	58	100,0
21 ve Üstü	52	49,1	14	13,2	40	37,7	106	100,0
Toplam	153	50,3	63	20,7	88	28,9	304	100,0

$$\chi^2 = 12,447 \quad sd = 4 \quad p = ,014$$

Tablo 64’de okulda cinsel konuların konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönündeki öğretmen endişeleri kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin yarısı (%50,3) cinsel konuların okulda konuşulmasından veli baskısı olabileceği nedeniyle endişe duyduğunu bildirmektedir.

Bu endişeyi en çok yaşayanlar 0-10 yıl kıdemli olan ve yirmi yılını dolduran öğretmenlerin olduğu söylenebilir.

Tablo: 65 Cinsel Eğitimi Öğrencilere Kız Erkek Birlikte Verme Yönünde Öğretmen Görüşleri

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 23							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	61	43,6	33	23,6	46	32,9	140	100,0
11-20	36	62,1	9	15,5	13	22,4	58	100,0
21 ve Üstü	78	73,6	12	11,3	16	15,1	106	100,0
Toplam	175	57,6	54	17,8	75	24,7	304	100,0

$$\chi^2 = 22,856 \quad sd = 4 \quad p = ,000$$

Tablo 65’de cinsel eğitimi öğrencilere kız erkek birlikte verme yönündeki öğretmen görüşleri kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin kıdem yılları arttıkça eğitimin birlikte verilmesi yönündeki görüşlerinin artmakta olduğu görülmektedir. Birlikte ve bir arada cinsel eğitim fikrinin öğretmenlerin kıdem yılından etkilendiği söylenebilir.

Tablo: 66 Öğretmenlerin Aynı Cinslerin Birbirine İlgi Duymasını Sapıklık Olarak Değerlendirmeleri Durumu

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 24							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	70	50,0	18	12,9	52	37,1	140	100,0
11-20	21	36,2	17	29,3	20	34,5	58	100,0
21 ve Üstü	36	34,0	21	19,8	49	46,2	106	100,0
Toplam	127	41,8	56	18,4	121	39,8	304	100,0

$$\chi^2 = 12,204 \quad sd = 4 \quad p = ,016$$

Tablo 66’da öğretmenlerin aynı cinslerin birbirine ilgi duymasını sapıklık olarak değerlendirmeleri durumu kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Aynı cinslerin birbirine ilgi duymasına (homoseksüellik) öğretmen yaklaşımının kıdem yıllarının artışından etkilendiği söylenebilir. 0-10 kıdem yılındaki öğretmenlerin

yarısının homoseksüelliği sapıklık olarak nitelerken kıdem yılları ilerledikçe bu yaklaşımın azaldığı gözlenmektedir.

Tablo: 67 Erkek Çocukların Sünnet Olma Nedenlerini Bilmediklerine İlişkin Öğretmen Görüşü

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 35							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	56	40,0	34	24,3	50	35,7	140	100,0
11-20	26	44,8	14	24,1	18	31,0	58	100,0
21 ve Üstü	66	62,3	23	21,7	17	16,0	106	100,0
Toplam	148	48,7	71	23,4	85	28,0	304	100,0

$$\chi^2 = 15,148 \quad sd = 4 \quad p = ,004$$

Tablo 67’de erkek çocukların sünnet olma nedenlerini bilmediklerine ilişkin öğretmenlerin görüşü kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Çocukların sünnet olma nedenlerini bilmediklerine ilişkin öğretmen görüşünün kıdem yıllarının artışından etkilendiği söylenebilir. Yirmi kıdem yılın üzerindeki öğretmenlerin yalnızca %16’sı çocukların sünnet operasyonu ile ilgili bilgilerinin olduğunu düşünmektedir.

Tablo: 68 Öğretmenlerin Programdaki Cinsel Eğitim Konusunun Yeterliliğine İlişkin Düşünceleri

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 44							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	44	31,4	51	36,4	45	32,1	140	100,0
11-20	20	34,5	15	25,9	23	39,7	58	100,0
21 ve Üstü	32	30,2	22	20,8	52	49,1	106	100,0
Toplam	96	31,6	88	28,9	120	39,5	304	100,0

$$\chi^2 = 9,949 \quad sd = 4 \quad p = ,041$$

Tablo 68’de öğretmenlerin programdaki cinsel eğitim konusunun yeterliliğine ilişkin düşünceleri kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %28,9’unun konu ile ilgili fikrinin bulunmadığı, %31,6’sının konuları yeterli bulduğu

ve en çok (%49,1) yirmi kıdem yılının üzerindeki öğretmenlerde olmak üzere %39,5'inin programdaki cinsel eğitim konularını yetersiz ifade ettikleri söylenebilir.

Tablo: 69 Öğretmenlerin, Dünyaya Nasıl Geldiklerine İlişkin Çocuklara Bilgi Vermeme Durumları

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 50							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	28	20,0	26	18,6	86	61,4	140	100,0
11-20	6	10,3	5	8,6	47	81,0	58	100,0
21 ve Üstü	29	27,4	11	10,4	66	62,3	106	100,0
Toplam	63	20,7	42	13,8	199	65,5	304	100,0

$$\chi^2 = 12,296 \quad sd = 4 \quad p = ,015$$

Tablo 69'da öğretmenlerin, dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin çocuklara bilgi vermeme durumları kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Öğretmenlerin %65'inin çocuklara dünyaya nasıl geldiklerini anlattıklarını, bu türlü bilgileri en çok 11-20 kıdem yılındaki öğretmenlerin verdiği söylenebilir.

Tablo: 70 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Anlatırken Yöntem Bilgisine İhtiyaçları Olduğu Düşünceleri

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 54							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	115	82,1	18	12,9	7	5,0	140	100,0
11-20	48	82,8	3	5,2	7	12,1	58	100,0
21 ve Üstü	93	87,7	4	3,8	9	8,5	106	100,0
Toplam	256	84,2	25	8,2	23	7,6	304	100,0

$$\chi^2 = 9,999 \quad sd = 4 \quad p = ,040$$

Tablo 70'de öğretmenlerin cinsel konuları anlatırken yöntem bilgisine ihtiyaçları olduğu düşünceleri kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Cinsel eğitim yöntem bilgisine en çok ihtiyaç bildirmeyen grubun 11-20 kıdem yılındaki öğretmenler olduğu ve genel olarak öğretmenlerin %84,2'sinin cinsel eğitim yöntem bilgisine ihtiyaç konusuna dikkat çektiklerini söyleyebiliriz.

Tablo: 71 Öğretmenlerin Doğum Olayını Anlatırken Çocuğun Doğduğu Organın İsmi Telaffuz Etmeme İfadeleri

Öğretmenin Kıdem Yılı	Soru 55							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
0-10	46	32,9	39	27,9	55	39,3	140	100,0
11-20	21	36,2	14	24,1	23	39,7	58	100,0
21 ve Üstü	58	54,7	20	18,9	28	26,4	106	100,0
Toplam	125	41,1	73	24,0	106	34,9	304	100,0

$$\chi^2 = 12,798 \quad sd = 4 \quad p = ,012$$

Tablo 71’de öğretmenlerin doğum olayını anlatırken çocuğun doğduğu organın ismini telaffuz etmeme ifadeleri kıdemleri bağlamında manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Kıdem yılı en az olan öğretmenler (0-10 yıl) cinsel organ isimlerini en kolay telaffuz ederken kıdem artışı ile telaffuzun zorlaştığı söylenebilir.

SAĞLIK EĞİTİMİ İLE İLGİLİ HİZMET İÇİ EĞİTİM ALAN ÖĞRETMENLERİN KI-KARE SONUÇLARI

Tablo: 72 Öğretmenlerin Çocukların Tacizini Bilip İzleme Durumları

Sağlık Eğitimi İle İlgili Hizmet İçi Eğitim	Soru 32									
	Tamamen katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Alanlar	9	17,3	12	23,1	13	25,0	18	34,6	52	100,0
Almayanlar	14	5,6	51	20,2	73	29,0	114	45,2	252	100,0
Toplam	23	7,6	63	20,7	86	28,3	132	43,4	304	100,0

$$\chi^2 = 9,397 \quad sd = 3 \quad p = ,024$$

Tablo 72’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin çocuk tacizini izleme durumları sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Sağlık eğitimi konusunda hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin çocukların yakınları ve tanıdıkları tarafından tacize uğrayabileceğini düşünüp daha çok izledikleri söylenebilir.

Tablo: 73 Öğretmenlerin Genç Olmayı Cinsel Konular Hakkında Konuşmada Bir Engel Olarak Değerlendirme Durumları

Sağlık Eğitimi İle İlgili Hizmet İçi Eğitim	Soru 41									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Alanlar	12	23,1	8	15,4	26	50,0	6	11,5	52	100,0
Almayanlar	93	36,9	53	21,0	70	27,8	36	14,3	252	100,0
Toplam	105	34,5	61	20,1	96	31,6	42	13,8	304	100,0

$$\chi^2 = 10,048 \quad sd = 3 \quad p = ,018$$

Tablo 73'de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin genç olmalarını cinsel konuları sınıf ortamında konuşmalarında engel olarak görüp konuşmamaları sağlık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Sağlık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin cinsel konuları sınıf ortamında konuşmada gençliklerini bir engel olarak daha az değerlendirdikleri söylenebilir.

Tablo: 74 Öğretmenlerin, Cinsel Eğitimin Toplumun Sosyal Değerlerine Temel Alması Gerektiği Görüşü

Sağlık Eğitimi İle İlgili Hizmet İçi Eğitimi	Soru 58							
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Alanlar	34	65,4	16	30,8	2	3,8	52	100,0
Almayanlar	174	69,0	41	16,3	37	14,7	252	100,0
Toplam	208	68,4	57	18,8	39	12,8	304	100,0

$$\chi^2 = 8,863 \quad sd = 2 \quad p = ,012$$

Tablo 74'de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak, katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri ise katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsel eğitimin toplumun sosyal değerlerine temellenmesi gerektiği görüşü sağlık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak manidar bulunmuştur ($p < ,05$). Sağlık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler içinde eğitim almanın kafa karışıklığı yarattığı ve

aynı zamanda toplum değerlerine uygun cinsel eğitim hazırlanması gerektiği görüşünün belirginlik kazandığı söylenebilir.

DERS YAPILAN SINIF MEVCUDUNA GÖRE Kİ-KARE SONUÇLARI

Tablo: 75 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Başkaları İle Paylaşır Diye Çocuklara Anlatmama Durumları

Sınıf Mevcudu	Soru 5									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20-40	15	12,2	8	6,5	54	43,9	46	37,4	123	100,0
40 ve Üstü	27	14,9	16	8,8	99	54,7	39	21,5	181	100,0
Toplam	42	13,8	24	7,9	153	50,3	85	28,0	304	100,0

$$\chi^2=9,175 \quad sd=3 \quad p=,027$$

Tablo 75’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılmıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Cinsel konuları başkaları ile paylaşabileceği için çocuklara anlatmama durumları öğretmenlerin ders yaptıkları sınıfların mevcudu bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Kalabalık sınıflarda ders yapan öğretmenlerin çocukların cinsel konuları çevreleri ile paylaşabileceği endişesi nedeni ile anlatmama durumunu daha çok yaşadıkları söylenebilir.

Tablo: 76 Öğretmenlerin Cinsel Konular Hakkında Konuşmayı Ahlaki Değerleri İle Çelişkili Bulup Konuşmaması

Sınıf Mevcudu	Soru 7									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20-40	10	8,1	12	9,8	48	39,0	53	43,1	123	100
40 ve Üstü	22	12,2	8	4,4	93	51,4	58	32,0	181	100,0
Toplam	32	10,5	20	6,6	141	46,4	111	36,5	304	100,0

$$\chi^2=9,154 \quad sd=3 \quad p=,027$$

Tablo 76'da Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsel konular hakkında konuşmayı ahlaki değerleri ile çelişkili bulup konuşmaması ders yaptıkları sınıfların mevcudu bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin %82,9'u cinsel konular hakkında konuşmayı ahlaki değerleri ile ters düşmediğini belirtirken 40 kişinin üzerinde öğrenci ile ders yapan öğretmenlerin cinsellikle ilgili daha az konuştukları kalabalık sınıfların öğretmenler için engelleyici bir unsur olduğu söylenebilir.

Tablo: 77 Kalabalık Sınıflarda Cinsel Konular Hakkında Konuşurken Öğretmenin Yaşadığı Sıkıntı Durumu

Sınıf Mevcudu	Soru 42									
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
20-40	18	14,6	23	18,7	37	30,1	35	28,5	10	8,1
40 ve üstü	24	13,3	57	31,5	32	17,7	54	29,8	14	7,7
Toplam	42	13,8	80	26,3	69	22,7	89	29,3	24	7,8
									123	100,0
									181	100,0
									304	100,0

$$\chi^2=9,679 \quad sd=4 \quad p=,046$$

Tablo 77'de sınıfların kalabalık oluşunun cinsel konular hakkında konuşurken öğretmenin sıkıntı yaşamasına neden olması durumu ders yaptıkları sınıfların mevcudu bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin %40,1'i kalabalık sınıfların cinsel konuları konuşurken kendisinde sıkıntı yarattığını bildirirken %37,1'i sıkıntı yaşamanın sınıf mevcudu ile ilgisi bulunmadığını bildirmektedir. Yukarıda görülen farkın katılma derecelerinden mi yoksa katılıp katılmamadan mı kaynaklandığını anlamak için test katılma, kararsızlık ve katılmama şeklinde tekrarlanmış ve ,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Kalabalık sınıfların, cinsel konuları konuşan öğretmenler üzerinde sıkıntı yarattığı söylenebilir.

SAĞLIK İLE İLGİLİ HİZMET İÇİ EĞİTİM ALAN ÖĞRETMENLERİN KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Tablo: 78 Öğretmenlerin TV. Ve Medyada Çıkan Aşırı Sayılabilecek Cinsel İçerikli Mesajları Çocuklara Açıklayabilme Durumları

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 2											
	Tamamen Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	4	11,1	14	38,9	2	5,6	11	30,6	5	13,9	36	100,0
Almadı	47	17,5	118	44,0	34	12,7	59	22,0	10	3,7	268	100,0
Toplam	51	16,8	132	43,4	36	11,8	70	23,0	15	4,9	304	100,0

$$\chi^2=9,979 \quad sd=4 \quad p=,041$$

Tablo 78'de öğretmenlerin TV. ve medyada çıkan aşırı sayılabilecek cinsel içerikli mesajları çocuklara açıklayabilme durumları sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). TV. ve medyada çıkan aşırı sayılabilecek cinsel içerikli mesajları çocuklara açıklayabildiğini söyleyen öğretmenlerin çoğu (%44,5) sağlık eğitimi alan öğretmenlerdir. Sağlık eğitimi almanın çocuklarla cinsellik hakkında konuşmayı farklılaştırdığını söyleyebiliriz.

CİNSEL SAĞLIK İLE İLGİLİ HİZMET İÇİ EĞİTİM ALAN ÖĞRETMENLERİN KI-KARE (χ^2) SONUÇLARI

Tablo: 79 Öğretmenlerin Cinsel Konuları Konuşmayı Mesleklerinin Gereği Görme Düşünceleri

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 8									
	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsız		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	11	30,6	15	41,7	2	5,6	8	22,2	36	100,0
Almadı	56	20,9	76	28,4	63	23,5	73	27,2	268	100,0
Toplam	67	22,0	91	29,9	65	21,4	81	26,6	304	100,0

$$\chi^2= 8,305 \quad sd= 3 \quad p= ,040$$

Tablo: 79'da Ki-kare işlemi yapılabilmesi için katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsel konuları konuşmayı

mesleklerinin gereği görme düşünceleri cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Öğretmenlerin yarısı cinsel konuları konuşmayı mesleklerinin gereği olarak düşünmektedirler. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerde ise bu oran %72,3'dür. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin cinsellik hakkında konuşmayı mesleklerinin bir gereği gördükleri söylenebilir.

Tablo: 80 Okulda Cinsel Konuların Konuşulmasını Velilerin Ahlaksızlık Olarak Değerlendirebilecekleri Yönünde Öğretmen Düşünceleri

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 18									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	5	13,9	5	13,9	7	19,4	19	52,8	36	100,0
Almadı	30	11,2	113	42,2	56	20,9	69	25,7	268	100,0
Toplam	35	11,5	118	38,8	63	20,7	88	28,9	304	100,0

$$\chi^2 = 14,780 \quad sd = 3 \quad p = ,002$$

Tablo 80'de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Okulda cinsel konuların konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri yönünde öğretmen düşünceleri cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin veli düşüncesi ile ilgili kararsızlık/kaygı durumunu daha az yaşadığı söylenebilir.

Tablo: 81 Öğretmenlerin Cinsellik Konularını Kendi Hazırladıkları Görsel Materyalle Öğrenciye Aktarma Durumları

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 33					
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor	
	f	%	f	%	f	%
Aldı	16	44,4	9	25,0	11	30,6
Almadı	50	18,7	74	27,6	144	53,7
Toplam	66	21,7	83	27,3	155	51,0

$$\chi^2 = 13,144 \quad sd = 2 \quad p = ,001$$

Tablo 81’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak, katılmıyor ve hiç katılmıyor seçenekleri ise katılmıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin cinsellik konularını kendi hazırladıkları görsel materyalle öğrenciye aktarma durumları cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin önemli bir kısmının(%44,4) kendi hazırladıkları görsel materyalle ders yaptıkları söylenebilir.

Tablo: 82 Öğretmenlerin Gençliklerini Sınıf Ortamında Cinsel Konuları Konuşurken Sıkıntı Nedeni Olarak İfade Etme Durumları

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 41									
	Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Hiç Katılmıyor	Toplam		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	10	27,8	3	8,3	13	36,1	10	27,8	36	100,0
Almadı	95	35,9	58	21,6	83	31,0	32	11,9	268	100,0
Toplam	105	34,5	61	20,1	96	31,6	42	13,8	304	100,0

$$\chi^2 = 9,369 \quad sd = 3 \quad p = ,025$$

Tablo 82’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin gençliklerini sınıf ortamında cinsel konuları konuşurken sıkıntı nedeni olarak ifade etme durumları cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<,05$). Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenler %63,9 oranında sıkıntı yaşamadıklarını beyan etmektedirler. Cinsel sağlık eğitimi almanın sınıf ortamında cinsellik konusunda konuşmayı kolaylaştırdığını söyleyebiliriz.

Tablo: 83 Öğretmenlerin Çocuklara Dünyaya Nasıl Geldikleri İle İlgili Bilgi Verme Durumları

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 50									
	Katılıyorum		Kararsız		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	4	11,1	2	5,6	14	38,9	16	44,4	36	100,0
Almadı	59	22,0	40	14,8	112	41,8	57	21,3	268	100,0
Toplam	63	20,7	42	13,8	126	41,4	73	24,0	304	100,0

$$\chi^2 = 11,001 \quad sd = 3 \quad p = ,012$$

Tablo 83’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin çocuklara dünyaya nasıl geldikleri ile ilgili bilgi verme durumları cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin çocuklara dünyaya nasıl geldikleri ile ilgili daha çok bilgi verdikleri söylenebilir.

Tablo: 84 Öğretmenlerin Sınıfta Cinsellikle İlgili Konuşmalarının Öğrencinin Saygısını Azaltacağı Düşüncesi

Cinsel Sağlık ile İlgili HİE .	Soru 51							
	Katılıyorum		Kararsız		Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Aldı	1	2,8	2	5,6	10	27,8	23	63,9
Almadı	29	10,8	25	9,3	120	44,8	94	35,1
Toplam	30	9,9	27	8,9	130	42,8	117	38,5
							304	100,0

$$\chi^2 = 11,580 \quad sd = 3 \quad p = ,009$$

Tablo 84’de Ki-kare işlemi yapılabilmesi için tamamen katılıyor ve katılıyor seçenekleri tek sütunda katılıyor olarak birleştirilmiştir. Öğretmenlerin sınıfta cinsellikle ilgili konuşmalarının öğrencinin saygısını azaltacağı düşüncesi cinsel sağlık eğitimi alıp almamaları bağlamında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerden yalnızca %2,8’i öğrenci saygısında azalma olacağını düşünürken bu oran eğitim almamış öğretmenlerde %10,8 olarak bulunmuştur. Cinsel sağlık eğitimi almanın öğrencinin cinsel bilgileri aktaran hakkında olumsuz düşünebileceği endişesini azalttığı söylenebilir.

OKUL YÖNETİCİLERİNE İLİŞKİN İSTATİSTİK SONUÇLAR

Okul yöneticilerinin anket istatistiklerinin değerlendirilmesinde Ki-kare sonuçları biyografik değişkenler bağlamında ,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu nedenle

yönetici görüşlerinin neler olduğu ile ilgili fikir edinebilmek için sorulara verdikleri yanıtların yüzde dağılımları ve frekansları aşağıya alınmıştır.

Tablo: 85 Okul Yöneticilerinin Çocukların Kendi Vücutlarını Tanıması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Çocuklar kendi vücutlarını tanımalıdır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	79	79,8
	Katılıyor	20	20,2
	Kararsız	0	0
	Katılmıyor	0	0
	Hiç katılmıyor	0	0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerin tamamı çocukların kendi vücutlarını tanımaları gerektiği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo: 86 Okul Yöneticilerinin Kız Tuvaletlerine Erkek Çocukların Girmeye Çalıştığına İlişkin Görüşleri

Bazı erkek çocuklar kız tuvaletlerine girmeye çalışmaktadır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	8	8,1
	Katılıyor	33	33,3
	Kararsız	12	12,1
	Katılmıyor	32	32,3
	Hiç katılmıyor	14	14,1
	Toplam	99	100,0

Tuvaletlerle ilgili soruna ilköğretim okullarında rastlanmaktadır. Yöneticilerin ilköğretim ve lise yöneticisi olarak sınıflaması yapılmadığından kimin neyi ifade etmek istediği doğru anlaşılmamaktadır. Bu nedenle yorum yapmak doğru bulunmamıştır.

Tablo: 87 Okul Yöneticilerinin Bilgisizliğin Sağlıksız İlişkiler Doğurabileceğine İlişkin Görüşleri

Bilgisizlikten sağlıksız ilişkiler doğmaktadır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	73	73,7
	Katılıyor	22	22,2
	Kararsız	1	1,0
	Katılmıyor	2	2,0
	Hiç katılmıyor	1	1,0
	Toplam	99	100,0

Yöneticilerin %95,9'u bilgisizliğin ilişkilerin sağlığını etkileyeceğini düşünmektedir.

Tablo: 88 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Ahlak Kurallarına Uygun Olması Gerektiği Yönünde Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsellikle ilgili eğitim ahlak kurallarına uygun olmalıdır.	Tamamen katılıyor	51	51,5
	Katılıyor	34	34,3
	Kararsız	4	4,0
	Katılmıyor	7	7,1
	Hiç katılmıyor	3	3,0
	Toplam	99	100,0

Yöneticilerin %85,8'i cinsel eğitimin ahlak kurallarına uygun olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo: 89 Kız Öğrencilerin Vücutlarının Gelişiminden Duydukları Rahatsızlık Nedeniyle Beden Eğitimi Dersine Girmediklerine İlişkin Yönetici Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Kız öğrenciler vücutlarındaki gelişmelerden rahatsızlık duydukları için beden eğitimi derslerine girmek istememektedir.	Tamamen katılıyor	10	10,1
	Katılıyor	30	30,3
	Kararsız	15	15,2
	Katılmıyor	40	40,4
	Hiç katılmıyor	4	4,0
	Toplam	99	100,0

Yöneticilerin çoğunluğu (%44,4) kız öğrencilerin vücut gelişiminden duydukları rahatsızlığın beden eğitimi dersine girmeyi etkilemediği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo: 90 Yöneticilerin Cinsellikle İlgili Eğitimin Toplumun Kültürel Yapısı İle Uyumlu Olması Gerektiği Görüşü

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsellikle ilgili eğitim toplumun kültürünü istismar edecek biçimde verilmemelidir.	Tamamen katılıyor	54	54,5
	Katılıyor	34	34,3
	Kararsız	4	4,1
	Katılmıyor	7	7,1
	Hiç katılmıyor	0	0
	Toplam	99	100,0

Yöneticilerin %88,8'i cinsel eğitimin toplumun kültürel yapısını istismar etmemesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo: 91 Öğrencilerin Birbirlerine Yaptıkları Cinsel İçerikli Şakalardan Yöneticilerin Rahatsızlık İfadeleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Öğrencilerin birbirini el ya da söz ile cinsel içerikli konularda rahatsız etmeleri beni de rahatsız ediyor	Tamamen katılıyor	46	46,5
	Katılıyor	41	41,4
	Kararsız	5	5,1
	Katılmıyor	6	6,1
	Hiç katılmıyor	1	1,0
	Toplam	99	100,0

Yöneticilerin %87,9'u öğrencilerin birbirlerine yaptıkları cinsel içerikli şakalardan rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir.

Tablo: 92 Yöneticilerin Öğretmenler Odasında Öğrencilerin Cinsel Sağlıkları İle İlgili Konuların Konuşulma

	Katılma Durumu	Sayı	%
Öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili problemlerinin öğretmenler odasında konuşulmasını istemem.	Tamamen katılıyor	22	22,2
	Katılıyor	22	22,2
	Kararsız	8	8,1
	Katılmıyor	38	38,4
	Hiç katılmıyor	9	9,1
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin yarısı öğretmenler odasında öğrencilerin cinsel sağlıkları ile ilgili sorunların konuşulabileceğini düşünürken diğer yarısı bunu uygun görmediğini belirtmişlerdir.

Tablo: 93 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Veliyi Rahatsız Etmeyecek Şekilde Tasarlanması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsel eğitim veliyi rahatsız etmeyecek şekilde tasarlanmalıdır.	Tamamen katılıyor	38	38,4
	Katılıyor	44	44,4
	Kararsız	3	3,0
	Katılmıyor	12	12,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %82,8'i cinsel eğitimin tasarlanması aşamasında veli görüşünün dikkate alınması gerektiği yönünde görüş bildirmektedir.

Tablo: 94 Okul Yöneticilerinin Karşı Cinsi Rahatsız Edenlerin Sapık Davranış Sergilediğine İlişkin Görüşleri

Karşı cinsi rahatsız eden öğrenciler sapık davranış sergiliyor demektir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	4	4,0
	Katılıyor	9	9,1
	Kararsız	13	13,1
	Katılmıyor	63	63,6
	Hiç katılmıyor	10	10,1
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %73,7'sinin öğrencilerin birbirine ilgi duyup bunu çeşitli yollardan ifade edebileceği şeklinde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo: 95 Okul Yöneticilerinin Birbirini Rahatsız Eden Öğrencilere Şiddet Uygulanabileceğine İlişkin Görüşleri

Birbirine tacizde bulunan çocuklar iyi bir dayacağı hak etmektedir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	0	0
	Katılıyor	4	4,0
	Kararsız	8	8,1
	Katılmıyor	55	55,6
	Hiç katılmıyor	32	32,3
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %87,9'unun birbirine tacizde bulunan çocuklara şiddet uygulamamak yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Tablo: 96 Okul Yöneticilerinin Sağlık Bilgisi Dersinde Biyoloji Öğretmenlerinin Verimli Oldukları Yönündeki Görüşleri

Biyoloji öğretmenleri sağlık bilgisi dersinde verimli olmaktadır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	15	15,2
	Katılıyor	28	28,3
	Kararsız	23	23,2
	Katılmıyor	28	28,3
	Hiç katılmıyor	5	5,1
	Toplam	99	100,0

Okul Yöneticilerinin %43,5'inin biyoloji öğretmenlerinin sağlık bilgisi dersinde başarılı olduğunu düşünürken %23,2'si kararsız kalmış, %33,4'ü ise derslerin verimsiz olduğunu düşündüğünü bildirmiştir.

Tablo: 97 Okul Yöneticilerinin Cinsellikle İlgili Aşırı Davranışlarda Bulunan Öğrencilere Ağır Disiplin Yaptırımları Uygulanması Gerekliği İle İlgili Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsellikle ilgili aşırı davranışlarda bulunan öğrencilere ağır disiplin yaptırımları uygulanmalıdır.	Tamamen katılıyor	3	3,0
	Katılıyor	18	18,2
	Kararsız	13	13,1
	Katılmıyor	53	53,5
	Hiç katılmıyor	12	12,1
	Toplam	99	100,0

Cinsellikle ilgili aşırı davranışlarda bulunan öğrencilere ağır disiplin yaptırımları uygulanması gerektiğini düşünen yönetici oranı %21,2 olarak bulunmuştur. Yöneticilerin %13,1'i kararsız kalmıştır. %65,6 oranında yönetici ise ağır disiplin yaptırımları gerekmediği görüşünde bulunmuştur.

Tablo: 98 Okul Yöneticilerinin, Cinsel Eğitimle İlgili Öğretmenlerin Yoğun Hizmet İçi Eğitim Almaları Gerekliği İle İlgili Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsel eğitimle ilgili öğretmenler yoğun bilimsel hizmet içi eğitimden geçmelidir.	Tamamen katılıyor	59	59,6
	Katılıyor	35	35,4
	Kararsız	2	2,0
	Katılmıyor	3	3,0
	Hiç katılmıyor	0	0
	Toplam	99	100,0

Cinsel eğitimle ilgili öğretmenlerin yoğun bilimsel hizmet içi eğitimden geçmesi gerektiğine dair yöneticilerin görüşü % 95,0 oranındadır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime ihtiyacı olmadığını düşünen yönetici oranı yalnızca % 3,0 olarak bulunmuştur.

Tablo: 99 Okul Yöneticilerinin Tacizin, Cinsel Eğitim Eksikliği Nedeniyle Çocukların Merak Giderme Yollarından Biri Olabileceği Görüşü.

Taciz, cinsel eğitim eksikliği nedeniyle çocukların merak giderme yollarından biri olabilir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	23	23,2
	Katılıyor	46	46,5
	Kararsız	16	16,2
	Katılmıyor	12	12,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
Toplam		99	100,0

Okul yöneticilerinin tacizin, cinsel eğitim eksikliği nedeniyle çocukların merak giderme yollarından biri olabileceğine ilişkin görüşe katılma oranları %69,7 olarak bulunmuştur.

Tablo: 100 Okul Yöneticilerinin Okulun Öğrencilerin Flört Edebileceği Bir Yer Olmadığına Dair Görüşleri

Okul öğrencilerin flört edebileceği bir yer değildir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	24	24,2
	Katılıyor	33	33,3
	Kararsız	18	18,2
	Katılmıyor	21	21,2
	Hiç katılmıyor	3	3,0
Toplam		99	100,0

Okul yöneticilerinin okulun öğrencilerin flört edebileceği bir yer olmadığına dair görüşe katılma oranları %57,5 olarak bulunmuştur.

Tablo: 101 Okul Yöneticilerinin Sağlık Bilgisi Dersini, Alan Bilgisi Olan Branş Öğretmeninin Vermesi Gerekliği Görüşü

Sağlık bilgisi dersini, alan bilgisi olan branş öğretmeni vermelidir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	49	49,5
	Katılıyor	38	38,4
	Kararsız	3	3,0
	Katılmıyor	7	7,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
Toplam		99	100,0

Okul yöneticilerinin %87,9'u sağlık bilgisi dersini alan bilgisi olan branş öğretmenin vermesi gerektiği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo: 102 Okul Yöneticilerinin Tacize Uğramış Öğrenciye Nerelerden Yardım Alabileceğini Bilme Durumları

Tacize uğramış bir öğrenciye nerelerden yardım alabileceği konusunda yardımcı olabilirim.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	24	24,2
	Katılıyor	44	44,4
	Kararsız	23	23,2
	Katılmıyor	6	6,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %68,6'sı Tacize uğramış bir öğrenciye nerelerden yardım alabileceği konusunda yardımcı olabileceğini bildirmişlerdir.

Tablo: 103 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Tuvalet Gibi Ortak Kullanım Alanları Hakkında Bilinçlenmeyi İçermesi Gerektiği Görüşü

Cinsel eğitim tuvalet gibi ortak kullanım alanları hakkında bilinçlenmeyi de içermelidir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	38	38,4
	Katılıyor	50	50,5
	Kararsız	4	4,0
	Katılmıyor	5	5,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin % 88,9'u cinsel eğitimin tuvalet gibi ortak kullanım alanları hakkında bilinçlenmeyi içermesi gerektiği görüşünde oldukları bulunmuştur.

Tablo: 104 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitim Konularının Kız Ve Erkeklerle Ayrı Ayrı Anlatılması Gerektiği Görüşü

Cinsel eğitim konuları kız ve erkeklerle ayrı ayrı anlatılmalıdır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	24	24,2
	Katılıyor	36	36,4
	Kararsız	7	7,1
	Katılmıyor	26	26,3
	Hiç katılmıyor	6	6,1
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %60,6'sının görüşü Cinsel eğitim konularının kız ve erkeklerle ayrı ayrı anlatılması gerektiği yönünde bulunmuştur

Tablo: 105 Okul Yöneticilerinin Cinsel Yönden Rahatsız Edilen Öğrenciye Nasıl Yardım Edileceğini Bilmediklerine Dair Görüşleri

Cinsel yönden rahatsız edilen öğrenciye nasıl yardım edileceğini bilmiyorum.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	4	4,0
	Katılıyor	25	25,3
	Kararsız	21	21,2
	Katılmıyor	42	42,4
	Hiç katılmıyor	7	7,1
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %29,3'ünün cinsel yönden rahatsız edilen öğrenciye nasıl yardım edileceğini bilmedikleri ve %49,5'inin bildiği yönünde görüş belirttikleri ifade edilebilir.

Tablo: 106 Okul Yöneticilerinin İlköğretimde İki Ayrı Gelişim Evresindeki Çocuk Ve Ergenin Aynı Tuvaleti Kullanmasının Problem Yarattığına Dair Görüşleri

İlköğretimde iki ayrı gelişim evresindeki çocuk ve ergenin aynı tuvaleti kullanması problem yaratıyor.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	38	38,4
	Katılıyor	38	38,4
	Kararsız	9	9,1
	Katılmıyor	12	12,1
	Hiç katılmıyor	2	2,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %76,8'i İlköğretimde iki ayrı gelişim evresindeki çocuk ve ergenin aynı tuvaleti kullanmasını problem olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Tablo: 107 Okul Yöneticilerinin Bekar Ve Genç Öğretmenlerin Üreme, Büyüme-Gelişme Konularını Anlatırken Rahatsızlık Duyduklarına Dair Görüşü

Bekar, genç öğretmenler üreme, büyüme-gelişme konularını anlatırken rahatsızlık duyuyorlar.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	10	10,1
	Katılıyor	32	32,3
	Kararsız	22	22,2
	Katılmıyor	31	31,3
	Hiç katılmıyor	4	4,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %42,4'ü bekar ve genç öğretmenlerin üreme, büyüme-gelişme konularını anlatırken rahatsızlık duyduklarını, %35,3'ü ise bir rahatsızlık duymadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo: 108 Okul Yöneticilerinin Öğretmenine Aşık Olmayı Ayıp Saymaları

Öğretmenine aşık olmak çok ayıptır.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	4	4,0
	Katılıyor	12	12,1
	Kararsız	11	11,1
	Katılmıyor	54	54,5
	Hiç katılmıyor	18	18,2
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %16,1'i öğretmenine aşık olmayı ayıp saydıkları, %72,7'sinin ise ayıp saymadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo:109 Okul Yöneticilerinin Okulun Herhangi Bir Yerinde Mastürbasyon Yapan Öğrencinin Okulla İlişğinin Kesilmesi Gerektiği Görüşü

Okulun herhangi bir yerinde mastürbasyon yapan öğrencinin okulla ilişğinin kesilmelidir.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	4	4,0
	Katılıyor	18	18,2
	Kararsız	17	17,2
	Katılmıyor	49	49,5
	Hiç katılmıyor	11	11,1
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %22,2'sinin Okulun herhangi bir yerinde mastürbasyon yapan öğrencinin okulla ilişğinin kesilmesi gerektiği görüşünde, %60,6'sının ise bu görüşte olmadıkları yönünde bildirimde bulundukları görülmektedir.

Tablo: 110 Okul Yöneticilerinin Genç Erkek Öğretmenlerin, Öğrencilerle Normal Dışı Davranışlarını Fark Edip Öğretmenini Uyaracağı Görüşü

Genç erkek öğretmenlerin, öğrencilerle normal dışı davranışlarını fark eder, öğretmeni uyarırım.	Katılma Durumu	Sayı	%
	Tamamen katılıyor	39	39,4
	Katılıyor	53	53,5
	Kararsız	5	5,1
	Katılmıyor	2	2,0
	Hiç katılmıyor	0	0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %92,9'u genç erkek öğretmenlerin, öğrencilerle normal dışı davranışlarını fark edip öğretmenini uyaracağı görüşündedir.

Tablo: 111 Okul Yöneticilerinin Cinsel Eğitimin Bilimsel Olması Gerektiği Görüşleri

	Katılma Durumu	Sayı	%
Cinsellikle ilgili eğitim bilimsel olmalıdır.	Tamamen katılıyor	73	73,7
	Katılıyor	24	24,2
	Kararsız	0	0
	Katılmıyor	2	2,0
	Hiç katılmıyor	0	0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %97,9'u cinsel eğitimin bilimsel olması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo: 112 Okul Yöneticilerinin Tuvaletlerin Deliğine Pet Atıldığı İçin Tıkanmalar Olduğu Görüşü

	Katılma Durumu	Sayı	%
Tuvaletlerin deliğine pet atıldığı için sık sık tıkanmalar oluyor.	Tamamen katılıyor	26	26,3
	Katılıyor	42	42,4
	Kararsız	8	8,1
	Katılmıyor	21	21,2
	Hiç katılmıyor	2	2,0
	Toplam	99	100,0

Okul yöneticilerinin %68,7'si tuvaletlerin deliğine pet atıldığı için tıkanmalar olduğu görüşünde, %23,2'si bu görüşe katılmamaktadır.

ÖZET BULGULAR

Öğretmenlerin Cinsiyetine İlişkin Bulgular

Aşağıdaki yüzde oranları verilirken tamamen katılmak ve katılmak, katılmak olarak, katılmamak ve hiç katılmamak, katılmamak olarak ikili değerlendirme ile verilmiştir.

1. Öğrenciler cinsel içerikli sorularını kadın öğretmenlere daha çok sormaktadırlar. Öğretmenler, çevrelerindeki ya da kendi çocuklarının dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin sorular sorduklarını %79,5 oranında belirtmektedirler. Bu bulgu öğretmenlerin, çocukların cinsellikle ilgili sorularına açık oldukları şeklinde yorumlanabilir. Çocukların sorularını kitapların yardımıyla açıkladığını söyleyen öğretmen oranı %64,8 bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuklarla cinsellik hakkında konuşmasını doğru bulmayan öğretmen oranı %7,0'dır. Bu veriler öğretmenlerin genel olarak çocuklarla cinsellik hakkında konuşma eğilimlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.
2. Kadın öğretmenler çocukların öğrendikleri cinsel bilgileri çevreleriyle paylaşımlarında sakınca görmemektedir. Çocukların öğrendikleri cinsel bilgileri aile büyükleri, eş, dost ile paylaşmasından çekindikleri için anlatmadıklarını belirten öğretmenler %14,1 oranındadır. Öğretmenlerin %7,7'si kararsız bulunmuştur. Öğretmenler genel olarak çocukların çevreleriyle cinsellik hakkında konuşabileceği düşüncesindedir (%78,2).
3. Kadın öğretmenler cinsel eğitime başlangıç yaşının üç olması gerektiğini düşünmektedir. Çocuklara cinsel eğitimin üç yaşından itibaren verilmesi gerektiğini belirten öğretmen oranı %81,2 olarak bulunmuştur. Kararsız kalan öğretmen oranı %8,4, katılmayanların oranı ise %10,4'dür.
4. Kadın öğretmenler kızların vücut gelişiminden duydukları rahatsızlıklar ve onların soruları ile ilgili daha iyi empati kurmaktadır. Kız öğrencilerin vücutlarındaki gelişmelerden dolayı rahatsızlık duyup kendilerini saklamaya başladığını düşünen öğretmenlerin oranı %73,2'dir.
5. Kadın öğretmenlerin taciz konusunda daha duyarlı oldukları bulunmuştur. Çocuklara tacizin kimlerden gelebileceğini bilmektedirler. Çocuklara tacizden nasıl korunacaklarını anlattığını belirten öğretmenlerin oranı %52,0'dır. Ancak çocuk tacizinin en çok onların tanıdıkları ve yakınları tarafından olabileceğini bilen öğretmenlerin oranı %27,2 olarak bulunmuştur. Öğretmenlerin çocuk tacizine duyarlı ancak tacizin nereden geldiği hakkında bilgilerinin yetersiz olduğunu düşünmekteyiz.

6.Kadın öğretmenler cinselliği sınıfta konuşurken Latince ya da Arapça sözcükleri daha az kullanmaktadır. Yabancı sözcükleri kullanmadığını belirten öğretmen oranı % 67,1 olarak bulunmuştur.

7. Erkek öğretmenlerin cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri endişeleri daha yüksek bulunmuştur (tablo:19, $p=,005$).

8. Kadın öğretmenler öğrencilerin cinsel eğitiminin kız-erkek birlikte eğitilmeleri gerektiği görüşünü daha çok desteklemektedir (tablo:20, $p=,049$).

9. Erkek öğretmenler eğitim sisteminin kadın ve erkeklere eşit olanaklar sunduğunu düşünürken kadın öğretmenlerin aynı görüşü daha az paylaştıkları görülmektedir (tablo:21, $p=,045$).

Öğretmenlerin Yaşlarına İlişkin Bulgular

Genç öğretmenlerle orta yaş ve üstü öğretmenlerin cinselliğe bakışlarında farklılıklar bulunmaktadır. Ayrıntılı incelemede yirmialtı-otuz, otuzbir-otuzaltı yaş ile otuzaltı-kırk ve kırkbir-kırkbeş yaş aralarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu nedenle otuzbeş yaş altı ile otuzaltı yaş üstü öğretmenler arasında anlamlı fark olanlar yeniden değerlendirilmiştir.

1. Otuz altı yaşın üzerinde olan öğretmenler çocuklara verilen cinsel bilgilerin ergenliğe girmeden önce olmasına daha çok vurgu yapmaktadır (tablo:27, $p=,006$).

2. Otuz beş yaşın altında olan öğretmenlerin cinsel konuları sağlık bilgisinin bir konusu olarak daha az değerlendirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %10,1'i cinsel konuları sağlık bilgisinin içinde olarak değerlendirmektedir.

3. Otuz beş yaşın altında olan öğretmenler cinsel konuları okulda konuşmaktan veli baskısı olabileceği için tedirginlik duymaktadırlar. Öğretmenlerin yarısının (%50,3),

kararsızlar (%20,8) da katıldığında önemli bir çoğunluğun (%71,1) cinsel konuların konuşulmasında velilerin okul üzerinde etkili olacağı düşüncesi vardır.

4. Otuz beş yaşın altında olan öğretmenler cinsel eğitimin cinslere ayrı ayrı verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Cinsel eğitimin nasıl yapılacağı tartışmaları içinde önemle konuşulan konulardan biri olan cinslerin bir arada veya ayrı olması ile ilgili öğretmenlerin genel görüşü % 58,1 oranında bir arada olması gerektiği yönünde bulunmuştur. Kararsız olan öğretmen oranı %18,8'dir. Tamamen karşı olan öğretmen oranı ise %24,1'dir. Bunların önemli sayılan kısmı da otuz yaş altı olan genç öğretmenlerdir. Bu görüşlerinin nedeni, çevreden baskı gelebileceği endişeleri olabilir.

5. Otuz altı yaşın üzerinde olan öğretmenlerin öğrencileri ile cinsel konuları konuşurken dikkatlerinin arttığına ilişkin gözlemleri daha yüksek bulunmuştur (tablo:31,p=003).

6. Otuz beş yaşın üstünde olan öğretmenler çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerini söylemektedir. Çocukların neden sünnet olduklarını bilmediklerini düşünen öğretmen oranı % 48,3 olarak bulunmuştur. Bu konuda fikri olmayan öğretmen oranı % 23,2'dir. Çocukların sünnet olma nedenini bildiklerini düşünen öğretmen oranı ise %28,5'dir. Böyle düşünenlerin çoğu da bekar ve genç öğretmenlerdir. Otuz beş yaş üzeri öğretmenlerin çoğunun evli ve çocuklu oldukları da düşünüldüğünde bu veri çarpıcı görülmektedir. Sünnet toplumumuzda yaygın bir uygulamadır. Araştırmanın yapıldığı bölgeleri merkez olarak değerlendirirsek sünnetin tıbbi personel tarafından yapıldığını söyleyebiliriz. Buradan hareketle sünnet gerekçesini müdahaleyi yapan sağlık personelinin açıklaması gerektiği düşünülebilir. Ancak bildiğimiz yaygın uygulama çocuklara yalnızca erkek olacaklarının söylendiği ve sünnet olmazlarsa erkek sayılmayacakları ile ilgilidir. Öğretmenlerin bu aktarımı bize sünnetin bile dini ve tıbbi gerekçelerinin çocuklara anlatılmadığını göstermektedir.

7. Otuz beş yaşın üstünde olan öğretmenler yaşları ilerledikçe cinsel konuları daha kolay konuşabildiklerini söylemektedir. Öğretmenlerin yarısından çoğu (%55,0) yaşlarının ilerlemesi ile cinsel konuları daha kolay konuşmaya başladıklarını düşünmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin %53,7'si otuz yaş üzerindedir.

8. Otuz altı yaşın üstünde olan öğretmenler daha vurgulu olarak belirttikleri bir olgu da cinsel eğitimin toplumun sosyal değerlerine temellenmesi gerektiği görüşüdür (tablo: 35, $p=,017$).

9. Otuz altı yaşın üstünde olan öğretmenlerin yetişilen ortamın bireyin cinsel kimliğinin belirleyiciliğine yaptığı etkiye daha az vurgu yaptıkları görülmektedir (tablo: 36, $p=,021$).

Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Bulgular

1. Evli öğretmenler bekar öğretmenlerden daha çok çocukların cinsel eğitim almakla cinsel ilişkiye özenebileceklerini düşünmektedir (tablo: 22, $p=,025$).

2. Bekar öğretmenler cinsel konularla ilgili konuşurken velilerin düşüncesinin olumsuz olabileceğini daha fazla düşünmektedir (tablo: 23, $p=,008$).

3. Bekar öğretmenlerin biyoloji kitabındaki cinsel bilgileri daha çok yetersiz buldukları söylenebilmektedir (tablo: 24, $p=,011$).

4. Bekar öğretmenlerin daha çok görsel ders materyali hazırladığı söylenebilir (tablo: 25, $p=,004$).

5. Evli öğretmenlerin çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin daha çok bilgi verdikleri söylenebilmektedir (tablo: 26, $p=,000$).

Öğretmenlerin Çocuklarının Olup Olmamasına Göre Bulgular

1. Çocuğu olan öğretmenlerin çocuksuz öğretmenlerden daha çok cinsel konuları konuşmak ahlaki değerleriyle çelişmektedir (tablo: 38, $p=,028$).

2. Çocuğu olan öğretmenlerin onlarla cinsellikleri ile ilgili daha çok konuştukları söylenebilir (tablo: 42, $p=,000$).

3. Çocuksuz olan öğretmenler çocuğu olan öğretmenlerden daha çok okulda cinsel konuları konuşma nedeniyle velinin rahatsız olacağını düşünmektedir (tablo:39,p=,010).
4. Çocuğu olan öğretmenler çocuksuz öğretmenlerden daha çok biyoloji kitabında cinsellikle ilgili bilgilerin yeterli olduğunu düşünmektedir (tablo:40,p=,014).
5. Çocuğu olan öğretmenler erkek çocukların neden sünnet olduklarını çocukların bilmediklerini çocuksuz öğretmenlerden daha vurgulu olarak söylemektedirler (tablo:41 p=,037).
6. Çocuksuz öğretmenler daha vurgulu olarak cinsel organların ismini eğitim sırasında telaffuz edebilmektedir(tablo:43 p=,032).
7. Cinsiyet özelliklerinin hak edilen mevkiye gelmekte engel olduğunu daha çok bekar öğretmenler düşünmektedir(tablo:44, p=,029).

Öğretmenlerin Branşlarına Göre Bulgular

1. Daha çok sınıf öğretmenleri çocukların cinsellikleri ile ilgili sorularında kendilerini rahatsız hissedip geçiştirmektedir. Soruları geçiştirdiğini belirten öğretmen oranı %25,5'dir.
2. Sınıf öğretmenleri cinsel konuları mesleklerinin içinde konuşulabilecek bir konu olarak görmezken fen bilgisi öğretmenleri branşlarının konusu olarak görmektedir. Öğretmenlerin %52,3'ü cinsel konuları mesleklerinin bir gereği olarak görebilmektedirler. Öğretmenlerin % 21,5'i kararsız kalmıştır. Fen bilgisi ve en çok da biyoloji öğretmenleri cinsel konuları kendi branşları içinde görmektedirler.
3. Sınıf öğretmenleri öğrencilerine doğumu anlatırken bebeğin anne karnının yarılarak çıkarıldığını söylemektedir. Öğretmenlerin %21,8'i doğumun annenin karnının yarılarak olduğunu çocuklara söylemektedir.

4. Çoğunlukla sınıf öğretmenlerinin çocuklara cinsel bilgilerin ne zaman verilmesi gerektiği ile ilgili görüşleri bulunmamaktadır (tablo:47 $p=,008$).
5. Fen bilgisi öğretmenleri çoğunlukla, çocuklara cinsel eğitimin ergenlik başlamadan önce altıncı sınıftan itibaren verilmesi gerektiği görüşündedir. Öğretmenlerin %77,2'si çocukların ergenliğe girmeden cinsel eğitim almaları gerektiğini düşünmektedir.
6. Fen bilgisi ve biyoloji öğretmenlerinin daha çok ergenlik dönemi özellikleri üzerinde durdukları görülmektedir (tablo: 50, $p=,000$).
7. Öğretmenlerin %52,6'sı tacizden nasıl korunacaklarını öğrencilerine anlattıklarını söylerken en çok sınıf öğretmenleri ve en az da biyoloji öğretmenleri tacizden korunmayı anlattığını bildirmiştir. Tacize en duyarlı grup sınıf öğretmenleri olarak görülürken bu durum cevapların samimiyeti ile ilgili olabilir. Sınıf öğretmenleri en çok eğitim ihtiyacı bildiren gruptur.
8. Cinsel eğitim ile ilgili görsel eğitim materyali hazırladığını belirten en çok biyoloji öğretmenleridir (tablo:52, $p=,010$).
9. Cinsellikle ilgili konuşmada bilgi yönünden en çok zorlanan grup sınıf öğretmenleri en az ise biyoloji öğretmenleridir (tablo: 53, $p=,000$).
10. En çok sınıf öğretmenleri çocukların neden sünnet oldukları hakkında bilgilerinin olmadığını düşünürken bu düşüncayı en az biyoloji öğretmenleri desteklemektedir (tablo:54).
11. Çocukların cinsellikle ilgili sorularını yaşlarının üzerinde bulan grup en çok fen bilgisi öğretmenleridir. En az biyoloji öğretmenleri aynı düşüncede bulunmuştur (tablo:55, $p=,017$).
12. Biyoloji öğretmenlerinin %46,3'ü insan vücudunu yeterince tanıdığını bildirirken insan vücudunu tanıma ile ilgili eğitim ihtiyacını en çok belirten grup sınıf öğretmenleri ve sonra fen bilgisi öğretmenleridir (tablo:56, $p=001$).

13. Öğretmenlerin %40,1'i sınıfların kalabalık oluşunu cinsellikle ilgili konuları anlatırken engelleyici unsur olarak ifade etmektedir. Bu değerlendirmeye en çok biyoloji öğretmenleri en az ise sınıf öğretmenleri katılmaktadır(tablo:57 $p=,000$).

14. İlerleyen yaş ile birlikte cinsel konuları anlatmanın daha kolay geldiğinin en çok biyoloji öğretmenleri ifade etmektedir. Öğretmenlerin %55,6'sı ilerleyen yaşları ile birlikte cinsel konuları daha kolay anlattıklarını bildirmektedirler(tablo:58, $p=,000$).

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Bulgular

1. Kıdem yılı 0-10 ve 20 yılını doldurmuş olan öğretmenlerin çocukların sordukları cinsel sorular karşısında kendilerini rahatsız hissedip geçiştirme eğilimi daha fazladır (tablo:60 $p=,013$).

2. Çocukların öğrendikleri cinsel bilgileri çevrelerindekiyle paylaşmasından endişe duymayan öğretmenlerin en çok 20 kıdem yılını üzerinde ve 0-10 yıl kıdem aralığında öğretmenler olarak bulunmuştur(tablo: 61, $p=,016$).

3. Öğretmenlerin cinsel konuları konuşmak ahlaki değerleriyle çelişmemektedir (%82,9). Bu konuda çelişki yaşadığını söyleyen öğretmenler daha çok yirmi yılını dolduran öğretmenlerdir(tablo:62, $p=,015$).

4. Cinsel eğitim verirken kitaplardan öğrendiğini bildiren öğretmen oranı % 64,5 olarak bulunmuştur. Kitaplardan yardım aldığını bildirenler en çok 0-10 yıl kıdemdeki öğretmenlerdir (tablo:63, $p=,027$).

5. Cinsel konuların okulda konuşulmasını velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebileceği endişesini en çok 0-10 yıl kıdemli öğretmenler taşımaktadır. Öğretmenlerin %50,3'ü aynı endişeyi paylaşmaktadır(tablo:64, $p=,014$).

6. Cinsel eğitimin cinslere birlikte verilmesi yönündeki görüş kıdem yılı artışı ile birlikte artmaktadır(tablo:65, $p=,000$).

7. Kıdem yılı 0-10 yıl olan öğretmenler aynı cinsin bir birine ilgi duymasını sapıklık olarak nitelerken kıdem yılı arttıkça bu yaklaşımın azaldığı gözlenmektedir(tablo:66, $p=,016$).

8. 20 kıdem yılın üzerindeki öğretmenler çocukların sünnet olma nedenlerini bilmediklerini daha fazla ifade etmişlerdir(tablo:67, $p=,004$).

9. Müfredattaki cinsel eğitim konularını yetersiz bulan grup 20 kıdem yılını doldurmuş öğretmenlerdir. Öğretmenlerin %39,5'i programdaki cinsel eğitim konularını yetersiz bulunduğunu %28,9'u ise bu konuda fikri bulunmadığını ifade etmektedir.

10. Çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin en çok bilgi verdiğini bildiren grup 11-20 kıdem yılındaki öğretmenlerdir. Öğretmenlerin %65,0'ı çocuklara bu konuda bilgi verdiğini belirtmektedir.

11. Cinsel eğitim ile ilgili yöntem bilgisine en çok ihtiyaç bildiren grup 11-20 kıdem yılındaki öğretmenler olup genel olarak öğretmenlerin %84,2'sinin bu konuda yöntem bilgisi ihtiyacı bildirdikleri ifade edilmiştir.

12. 0-10 yıl kıdemli öğretmenler cinsel organ isimlerini kolay telaffuz ettiklerini bildirirken kıdem artışı ile isim telaffuzunun zorlaştığı görülmektedir (tablo:71, $p=,012$).

Ders Yapılan Sınıfların Mevcuduna İlişkin Bulgular

1. Kalabalık sınıflarda ders yapan öğretmenlerin, çocukların öğrendikleri cinsel konuları çevreleri ile paylaşabileceği endişesi ile anlatmama durumunu daha çok ifade etmektedirler (tablo:75, $p=,027$).

2. Sınıf mevcudu 40'ın üzerinde olan öğretmenlerin cinsellikle ilgili daha az konuştukları kalabalık sınıfların öğretmenlerin bu konuda konuşmalarında engelleyici bir unsur olduğu söylenebilmektedir (tablo: 77, $p=,046$).

Sağlıkla İlgili Hizmet İçi Eğitim Alıp Almamaya Göre Bulgular

1. Sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler çocuklara tacizin daha çok yakınları ve tanıdıkları tarafından geleceğini bildiklerini ve daha çok bu yönlü izlem yaptıklarını ifade etmektedirler(tablo: 72, $p=,024$).

2. Sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenler cinsel konuları sınıf ortamında konuşurken genç olmalarını bir engel olarak algılamadıklarını ifade etmektedirler(tablo: 73, $p=,018$).

3. Sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin cinsel eğitimin toplumun değerlerine temellenmesi gerektiği yönünde daha fazla görüş bildirdikleri görülmektedir (tablo: 74, $p=,012$).

Cinsel Sağlıkla İlgili Hizmet İçi Eğitim Alıp Almamaya Göre Bulgular

1. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenler cinsel konuları okul ortamında konuşmayı velilerin ahlaksızlık olarak değerlendirebilecekleri endişeleri daha az bulunmuştur (tablo: 80, $p=,002$).

2. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin %44,4'ü cinsel konuları sınıfta kendi hazırladıkları görsel materyalle işlemektedir.

3. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenler cinsel eğitimi mesleklerinin bir konusu olarak görmektedirler. Öğretmenler genel içinde %52,3 oranında cinsel konuları mesleklerinin içinde görmektedir. Eğitim alan grupta oran %72,3'tür.

4. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenlerin sınıf ortamında cinsel konularda daha kolay konuştukları söylenebilmektedir (tablo: 82, $p=,025$).

5. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenler çocuklara dünyaya nasıl geldikleri ile ilgili daha çok bilgi vermektedir (tablo: 83, $p=,012$).

6. Cinsel sağlık eğitimi alan öğretmenler cinsel konuları anlatırken öğrencilerin kendileri hakkında olumsuz düşüncesinin olabileceğini daha az düşünmektedir(tablo: 84, $p=,009$).

BÖLÜM 6

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

TARTIŞMA

Her ülkenin cinsel eğitime kendi koşulları ve sorunları bağlamında yaklaştığı görülmektedir. Çünkü cinsel eğitim bir ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Ülkemizde cinsel eğitim bireysel ve toplumsal olarak ele alınabilmektedir. Bireysel sorunumuz; daha çok kendimize yabancı olmamız, vücudumuzu tanımamamız ve buna bağlı gelişen başka sorunları çözme becerilerini kazanamamamız ve bağımsız kişilik gelişiminin olamayışdır. Toplumsal sorunlar ise daha çok sosyologlar ve sağlıkçılar tarafından dile getirilen; bulaşıcı hastalıklar, ergen gebeliği, istenmeyen gebelikler, taciz ve tecavüz, cinsiyetçilik, homofobi, nüfus artış hızında yükseklik gibi sorunlardır. Hemen her kesim eğitim yolu ile bu sorunların üstesinden gelinebileceğini düşünmektedir. Ancak öğretmenler eğitimleri süresince cinsel eğitim almadıkları için alan bilgileri, yapılan çalışmalarda düşük bulunmaktadır. İlginç olan alan bilgisi olduğu iddia edilebilecek sağlıkçıların da bilgi ve tutum düzeyleri istenen ve beklenen düzeyde bulunmamaktadır.

Bir sorun ortaya çıktıktan sonra çözümü için uğraşan bir çok kurum bulunmaktadır. Bunun en yakın örneğini polis ve adli kurumlardan verebiliriz. Adli kurumlarımızda çalışanlar da cinsellik konusunda eğitimsizdir ve cinsellikle ilgili sorunları büyütmede ve çözümlerinde güçlükler yaşamaktadırlar. Cinsel sorunlar çoğu zaman birer insan hakları sorununa da dönüşebilmektedir.

Milli Eğitimin yönetici kademelerinde cinsel eğitim eksikliğinin doğurduğu sonuçların doğru algılandığını düşünmekteyiz. Çünkü araştırmacılar; eğitimi kimin vereceği konusuna gelince hangi alandan ise onları öne çıkarmaktadır. Bunun sonucu ne olabilir? Öncelikle eğitim formasyonu olmayan kişileri doğrudan okul sistemine entegre etme sorunu ortaya çıkar. İkinci olarak, eğitimi sağlıkçılar verirse hastalıklar ve korunma yollarını öne çıkaracaklardır. Danışman rehberler verirse kişilik gelişimi ve psikolojik yanları öne çıkacaktır diyebiliriz. Milli Eğitim Bakanlığı ise konuya bütüncül

yaklaşmaktadır. Her kesimin görüşünü alıp kendi öğretmenleri ile eğitim yoluna gidecek görünmektedir. Cinsel eğitim yerine konuların ilgili derslere dağılımı ile farklı öğretmenlerle yeri geldiğinde konuşulacaktır. Bu yaklaşım da eleştirilebilir. Çünkü bir çok ülke ve uzman cinsel eğitimi spesifik alan eğitimi olarak değerlendirmektedir.

Öğretmenler toplumun diğer kesimlerinden çok farklı özellikleri bulunan bireyler değildir. Öğretmenlerin öncelikle kendi yaşam kalitelerini arttırabilmeleri için cinsel eğitime ihtiyaçları vardır. İdrar deliği ile döl yolunun farklı olduğunu bilmeyecek kadar vücuduna yabancı kadın öğretmenlerimiz vardır. Ancak bunların sayıları hakkında fikrimiz bulunmamaktadır. Ayrıca öğretmenlerimiz aileden sonra çocukların her türlü sorusunun ilk muhatabı kişilerdir.

Öğretmenlerin cinsiyeti, cinsel eğitime yaklaşım ve cinsel eğitimi algılama bağlamında .05 düzeyinde son derece anlamlı bulunmuştur. Öğrenciler cinsellikle ilgili sorularını daha çok kadın öğretmenlere yöneltmektedirler. Bunun nedeni, kadın öğretmenlerin annelik rolünü temsil etmeleri ile daha şevkatli olmaları ve çocukların rahat soru sormalarına zemin hazırlamaları olabilir. Alberti ve Emmans (1998) çalışmalarında , cinsellik hakkında rahat konuşabilenlerin yaşamın diğer alanlarında da atılgan ve rahat davranabildiklerini göstermektedir.

Kadın öğretmenlerin gözlemlerinde kız çocuklarının göğüslerinin gelişmeye başlaması ile vücutlarını saklamaya çalışmaları olgusunun oldukça fazla yer alması ilginçtir. Erkek öğretmenlerin de bu gözlemi yapmış olmaları beklenirdi. Çünkü okullarda, özellikle kız öğrenciler duruş ve oturuş bozuklukları nedeniyle öğretmenleri tarafından sık sık uyarılırlar. Erkek öğretmenlerin gelişim dönemindeki çocukların bu özelliklerine daha az duyarlı olmaları ilginç bir bulgudur.

Çalışmamızdaki olgulardan biri de öğretmenlerin yaşları ile cinsel eğitime yaklaşımlarının farklılık göstermesidir. Genç öğretmenlerin (35 yaş altı) cinsel eğitime yaklaşımları son derece olumlu bulunmuştur. Bu grup öğretmenler, cinsellik hakkında öğrencilerle rahat konuşabilmektedir. Düşünceleri; öğrencilerin cinsel eğitim alması gerektiği yönündedir. Ancak genç öğretmenler cinsellik hakkında konuşurken toplum

baskısını yoğun olarak hissetmekte ve bundan çekinmektedir. Cinsel eğitimin kız ve erkek öğrencilere ayrı ayrı verilmesi gerektiği görüşü bu baskı hissinden kaynaklanıyor olabilir. Toplum, gençler arasındaki cinsel etkileşime hoşgörü ile bakmazken aynı cinslerin bir arada cinsellik hakkında konuşmalarına itiraz etmemektedir. Konu cinsellik olunca gençleri birbirinden ayırmak gerekmektedir. Genç öğretmenler bunun farkında olarak hareket etmektedirler. Karataş'ın (1972) öğretmenlerle yaptığı çalışma, öğretmenlerin %30,78'inin kız erkek arkadaşlığına olumsuz tutum gösterdikleri yönündedir. Çalışmamızda bu oran %48 olarak bulunmuştur.

Doğu ve batı toplumları okul programında verilecek cinsel eğitimle ilgili müdahalelerde bulunmaktadır. Mc Kay ve Pietrusiak (1998) Kanada'da yaptıkları çalışmada ailelerin %82'sinin okul programında cinsel eğitimi onayladığı yönündedir. Tuzcuoğlu'nun çalışması (1996) ülkemizdeki ailelerin okul cinsel eğitimine yaklaşımını göstermektedir. Ailelerin ancak %59,3'ü okul programında cinsel eğitimi onaylamaktadır. Bu oran eğitimcilerin kaygılarının dayanaksız olmadığını ifade etmektedir.

Geleneksel değerlerin toplumsal yapıda ağırlığının fazla hissedildiği bizim gibi toplumlarda genç, bekar ve çocuksuz olmak cinsellik hakkında konuşurken sıkıntı duymaya ve davranışlarını düşünceye göre değil toplumun kabullerine göre ayarlamayı gerektirmektedir. Ancak geleneksel yapı her zaman olumsuz bir durum olarak değerlendirilmeyebilir. Çünkü cinselliğin göreceli rahat konuşulduğu ve yaşandığı Batı toplumlarında bunun son derece olumsuz sonuçları ile karşılaşmıştır. Ergen gebeliklerinin sık görülmesi, bulaşıcı ve ölümcül cinsel hastalıkların yaygınlığı çok önemli toplumsal sorunları oluşturmuştur. Okul eğitim programları da buna göre şekillenmiştir. Toplumumuzun geleneksel yapısı, saydığımız sorunları daha az yaşamamızı getirmiştir. Fakat iletişim araçlarının yaygın ve kontrolsüz kullanımı, toplumsal yapının değişiyor olması benzer sorunların ülkemizde de yaygınlaşacağı işaretlerini vermektedir. İnternet aracılığı ile yayılan pornografi ve çocuk pornografisi, gençlerin evden erken ayrılmaya başlamaları ile birlikte evlilik dışı cinsel ilişki yaşının düşmesi gibi nedenler cinsel eğitime hız ve öncelik verilmesini gerektirmektedir. Ayrıca psikiyatristler ve psikologlar (Yetkin,İncesu. 1999) cinselliği baskı altına almanın ve

konusmamanın olumsuz etkilerine dikkat çekmekte cinsel eğitim eksikliği ile evlilikte de cinsel uyumun yakalanmasının ve yaşanmasının zorluklarını ifade etmektedirler.

Genç öğretmenlerin cinsel konularda konuşabildikleri ve aynı zamanda eğitim verme isteklerinin yüksek olduğu ancak cinsellikle ilgili bilgilerinin eksikliği görülmektedir. Sorunların farkında olduklarını ama neyi nasıl yapacaklarını bilmediklerini söyleyebiliriz. Çocuklara tacizden nasıl korunacaklarını anlatamayacaklarını belirtmektedirler. Cinselliği anlatırken nasıl bir yaklaşım ve yöntem kullanmaları gerektiğini bilmemekte ve eğitim ihtiyaçlarını dile getirmektedirler.

Bekar öğretmenlerin otuz beş yaş altındaki genç öğretmenlerle bulguları eşleşmektedir. Bekar öğretmenler de cinsel konuları ahlaki değerleri ile ilişkilendirmemekte ve veli, toplum baskısına dikkat çekmektedir. Eğitim programındaki cinsel konuları yetersiz bulup kendilerinin eğitim ihtiyacına dikkat çekenler de esas olarak bekar öğretmenlerdir.

Öğretmenlerin branşları .05 düzeyinde cinselliğe yaklaşım ve eğitim ihtiyaçlarında farklılık göstermektedir. Öğretmenlik eğitiminde en fazla cinsel eğitim alan öğretmenler cinsel eğitime en olumlu yaklaşımı ifade etmektedir. Bu konuda en çok bilgi alan grup biyoloji öğretmenleridir. Daha sonra fen bilgisi öğretmenleri ve en az sınıf öğretmenleridir.

Sınıf öğretmenleri cinsel konularda eğitim ihtiyaçlarının farkında ve bu konuda isteklidirler. Ancak öğrencilerle neleri, hangi yaş dönemlerinde, nasıl, hangi düzeyde konuşacaklarını bilememektedirler. Öğrencilerine ergenliğe hazırlayıcı hiç bir bilgi vermemeleri son derece anlamlı bulunmuştur. Çocukların cinsellikle ilgili sorular sorduklarını ve bunları yanıtlamaya çalıştıklarını bildirdikleri halde cinsel eğitimi kendi alanlarında değerlendirmemeleri ilginç bir bulgudur. Ünal (1993:157), ilkokul öğretmenlerinin fen öğretimi konusunda çalışmalarını yetersiz olarak ifade etmektedir. Anket sorularımızı hazırlarken yaptığımız görüşmede 11 sıra numaralı 14 yıl kıdemli bir sınıf öğretmeni cesaretle şunu ifade etmiştir. “ *sınıfımın kapısında bir erkek öğrencim*

telaşla bana koştı ve bir kız arkadaşının çantasında orkid bulunduğunu söyledi. Sanki içki veya sigara ihbarı yapıyordu. Ben ona ne diyeceğimi bilemedim. Tamam oğlum deyip savuşturdum. Doğrusu, eğitim için fırsat vardı ama ben onu nasıl kullanacağımı bilemedim”. Sınıf öğretmenleri eğitimleri süresince programlarında cinsellikle ilgili eğitim almadıklarından çocuklara cinsellik hakkında bilgi vermek konusunda çekingen olabilirler. Cinsellik hakkında konuşmalarını velinin kınayabileceği endişelerinin nedeni de bu olabilir. Çünkü sınıf öğretmenleri bu konuda kendilerini tamamen bilgisiz hissetmektedirler. Bulut (1998), kız çocuklarının cinsel konuları kısmen de olsa anneleriyle konuşabildiklerini, erkek çocukların ise hem anne hem de babalarıyla konuşamadıklarını bildirmektedir. Çalışmamıza 184 sınıf öğretmeni katılmıştır. Bunların önemli kısmının aynı zamanda anne - baba olduğunu düşünürsek çocukların neden sünnet olduğunu bilmedikleri fikrine büyük çoğunlukla katılmaları bu konularda öğrencilerle konuşma düzeyi konusunda önemli bir ipucu vermektedir.

Fen bilgisi öğretmenleri genel olarak değerlendirildiğinde kendilerini cinsel konuları konuşmak için daha yeterli görmektedirler. Ancak fizik, kimya gibi alanlardan mezun olan öğretmenler okullarda fen bilgisi öğretmeni oldukları için bu bölüm mezunları kendilerini biyoloji konusunda oldukça yetersiz görmekte ve cinselliği anlatma konusunda eğitime ihtiyaçları olduğunu belirtmektedirler. Ön görüşmelerde 19 numarayı verdiğimiz 16 yıl kıdemli erkek öğretmenimizin ifadesi ilginçtir. *“Fizik okudum. Fen bilgisi dersi veriyorum. Çocuklar cinsellikle ilgili olan şeyleri çiçeklerde tozlaşmayı anlatmamdan çıkaracaklar. Başka bir şey anlatamam. Neyi anlatabileceğimi ben de bilmiyorum. Sizce neleri anlatmalıyım onlara? Bu konuları kim biliyor?”.* Yeni öğretmen yetiştirme politikası ile bu sorun da zamanla aşılacak görülmektedir.

Biyoloji öğretmenleri “cinsel eğitim ihtiyacı” araştırma grubumuzun en donanımlı grubu olarak bulunmuştur. Taşçı (2001:47) ve alanda çalışan diğer uzmanlar (İKGV,1998,2000) anatomi, fizyoloji ve üreme mekanizmaları konusunda yeterli bilginin cinsel eğitimi tamamlamadığını, cinselliğin ahlaki, duygu, davranış ve sosyal becerileri geliştirici çalışmalar olmaksızın eksik olacağını vurgulamaktadır.

Biyoloji öğretmenleri cinsellik hakkında rahat konuşabilmekte, sıkıntı duymamakta ve kendilerini cinsellik hakkında bilgili ifade etmektedirler. Çalışmamız bilgi düzeyi tespit çalışması olmadığından neyi hangi düzeyde bildikleri hakkında fikrimiz bulunmamakta ve bu konuda yeni araştırmalara gerek olduğunu düşünmekteyiz. Öğretmenlerle Akbulut (1994) ve Tanır'ın (1999) yaptığı çalışmalarda biyoloji öğretmenlerinin sıklığı ve bilgi durumu görünmemektedir. Ancak iki araştırmacının bulguları, öğretmenlerin AIDS ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgilerinin yetersiz, eksik veya hiç olmadığı yönündedir.

Öğretmenlerin kıdemleri, cinsel eğitime yaklaşımları .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin kıdemleri arttıkça cinsel eğitimin, cinslere bir arada verilebileceği fikri belirginlik kazanmaktadır. Bu durum kıdemli öğretmenlerin toplumsal baskıyı daha az hissetmeleri nedeniyle olabilir. Öğrencilerin sorularını geçiştirme ve cinsel konuları konuşmama eğiliminin kıdemle birlikte artmasını öğretmenin geçen yıllarla birlikte yılgınlığının artmasına bağlayabiliriz. Ayrıca kıdem yılı yirminin üstündeki öğretmenlerin ahlaki değerlerinin cinselliği konuşmaya elvermemesi toplumumuzun yaşadığı değişimin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Ders yapılan sınıfların mevcudunun kırk kişiden fazla olması öğretmenler tarafından cinsel konuların konuşulmasında elverişsiz durum olarak değerlendirilmiştir. Bu bulgu bize okullarda uygulanan cinsel eğitimin konferans tarzında bir eğitim konusu olamayacağını düşündürmektedir.

Öğretmenlerin sağlık veya cinsel sağlıkla ilgili hizmet içi eğitim almalarının cinsel eğitime yaklaşım ve hizmet içi eğitim isteklerini .05 düzeyinde etkilediği bulunmuştur. Daha önce hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin eğitim yaklaşımlarının son derece olumlu ama yeni bir hizmet içi eğitim alma isteklerinin az olduğunu veya olmadığını söyleyebiliriz. Eğitim alan öğretmenlerin çocuk tacizinin en çok yakınları tarafından olduğunu bilerek izlediklerini belirtmeleri ilginç bir bulgudur. Çünkü araştırmamızda cinsel sağlık eğitimi alan üç öğretmenimiz bulunmaktadır. Çalışmamız, öğretmenlerin spesifik bir eğitim almamalarına karşın eğitim ihtiyacı belirtmemiş

olmalarını açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Ayrıca bu öğretmenlerin öğrencilere cinsel sağlıkları ile ilgili rehberlik yapabileceklerini belirtmeleri de ilginç bulunmuştur. Alınan hizmet içi eğitim farklı bile olsa sorularımıza verilen yanıtlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Eğitim materyallerini hazırlayabildiklerini kesinliğe varan derecede belirtmektedirler. Eğitim materyallerini hazırlayabilen öğretmenlerin alan bilgilerinin yeterli olduğunu düşünebiliriz.

Okul yöneticilerinin cinsel eğitime yaklaşımlarının genel olarak son derece olumlu olduğunu söyleyebiliriz. Tüm yöneticiler çocukların kendi vücutları hakkında yeterli bilgiyi okulda almaları gerektiğini düşünmektedirler. Ancak tüm yöneticiler tıpkı genç öğretmenler gibi toplum baskısından çekinmekte ve eğitimin veliyi rahatsız etmeyecek biçimde ahlak kurallarına uygun olarak şekillenmesi gerektiği görüşündedir. Aynı zamanda cinsel eğitimin bilimsel olarak planlanması gerektiğini düşünmeleri çelişki olarak değerlendirilebilir. Yöneticilerin bilimselliğine inandıkları bir cinsel eğitime tam destek verdikleri görülmektedir.

Yöneticilerin cinsel eğitimi uzmanlık alanı olarak algılamaları, biyoloji öğretmenlerinin yetersiz olabileceklerine dikkat çekmeleri ve ilgili tüm öğretmenlerin cinsel eğitimle ilgili hizmet içi eğitim ihtiyacı olduğunu bildirmeleri son derece olumlu bulunmuştur. Bununla birlikte Bakioğlu (1998:12), öğretmenlerin uzmanlıklarının tanınmadığından şikayetçi olduklarını bildirmektedir.

Tacize uğramış bir öğrenci için nerelerden yardım alacakları sorusunu yanıtlayan yaşı otuzbeşten yukarı olan yöneticilerin, öğrencileri bölgelerindeki rehberlik servisine göndereceklerini ifade ettiklerini, genç yöneticilerin ise tacizin adli ve tıbbi bir sorun yaratacağını düşündüklerini ve nerelerden yardım alacaklarını bilmek istediklerini değerlendirdik. Orta öğretimde onsekiz yıl yöneticilik deneyimi olan bir müdürün ilköğretimde karşılaştığı; “tacize uğradığı, istismar edildiği düşünülen ve çevresindeki öğrencileri olumsuz etkilediği gözlenen” bir öğrenci için bireysel ya da kurumsal desteği nerelerden alacağını bilmediğini ifade edip bizden yardım istemesidir. Teorik olarak (Bakioğlu,1994;21) onsekiz yıl kıdemli müdürün orta öğretimde kazandığı deneyimlerle böyle bir sorunun üstesinden kolaylıkla gelmesi beklenebilirdi.

Yöneticilerin okul içinden öğrencilere dönük bir tacize karşı duyarlı olduklarını ve ne yapacaklarını bildiklerini ancak olayı çocuk yakınları ile ve dışarıda yaşıyorsa ne yapacaklarını pek bilmediklerini düşünmekteyiz. Stein (1993) ; okullarda özellikle sınıf içinde taciz olaylarına az rastlandığını, sınıfta bulunanların en çok aktivite danışmanları olduğunu, taciz iddiası olduğunda okul yönetiminin yasal prosedürü uygulamak yerine genellikle kendi aralarında halletme yoluna gidildiğini bildirmektedir.

Sungur (1994;227) çalışmasında orta yaş yöneticilerde toplumsal kontrolün arttığını bildirmektedir. Çalışmamızda %98,0 yöneticinin, cinsel eğitimin hem bilimsel olması gerektiğini hem de veliyi rahatsız etmemek (%88,9) gerektiğini bulmamız, her yaşta cinselliği konuşurken toplumsal kontrol hissinin var olduğunu düşündürmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmamızın sonucunda öğretmenlerin; çocukların cinsel içerikli sorularına muhatap oldukları (%79,6) ancak bu soruları yanıtlamakta güçlük yaşadıkları (%63,7) bulunmuştur. Öğretmenlerin cinsel eğitime yaklaşımları olumlu bulunmuştur (%81,2). Öğretmenler cinsel konularda çocuklarla konuşmaya istekli (%74,5) ancak bilgi eksikliği (%52,7) ve veli baskısı olabileceğine (%71,2) dikkat çekmektedir.

Öğretmenlerin cinsel eğitim konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları olduğu ve bu konuda hizmet içi eğitim almaya istekli oldukları (%83,5) bulunmuştur.

Öğretmenlerin cinsel eğitime yaklaşımında; cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuğu olup olmamak, branş, kıdem, sınıf mevcudu, hizmet içi eğitim almak farklılık yaratmaktadır.

Okul yöneticilerinin ; öğrencilerin cinsel eğitimine yaklaşımları olumlu bulunmuştur (%100). Eğitim ihtiyacının farkında ve eğitimi desteklemektedirler. Çekinceleri toplum baskısı olarak bulunmuştur (%88,8).

Okul yöneticilerinin cinsel eğitime yaklaşımlarında; cinsiyet, yaş ve kıdemleri farklılık yaratmamaktadır.

Yöneticiler cinsel eğitim eksikliğinden dolayı oluşan sorunlarla baş etmekte güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Bunlar;

- Beden eğitimi dersine girmede isteksiz öğrenciler (%40,4)
- Öğrencilerin bir birlerine cinsel şakalar yapmaları (%69,7)
- Öğrencilerin tuvaleti kötü kullanmaları (%88,9) olarak bulunmuştur.

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçları ile ilgili şu öneriler geliştirilebilir;

Öğretmenlik eğitim programlarında cinsel eğitim ile ilgili dersler yer alabilir. Bu program öncelikle; sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği ve biyoloji öğretmenliği programlarında uygulanabilir.

Sınıf öğretmenleri, fen bilgisi öğretmenleri ve biyoloji öğretmenleri için hizmet içi eğitim programları hazırlanabilir.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi esnasında toplumu hazırlamak için okullarda velilere yönelik olarak cinsel eğitim konferansları düzenlenebilir.

Okul yöneticileri çocukların cinselliği ile ilgili sorunlar için başvuru merkezleri konusunda bilgilendirilebilir.

KAYNAKLAR

Açıkgöz, N., Özusu.(1999) **3-6 Yaş Çocukları İçin Hazırlanan Bir Cinsel Eğitim Programı ve Etkileri.** Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Açıkalın, A.(1998) **Toplumsal Kurumsal Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği.** PEGEM, Ankara.

AFSEM, (1980). Almanya Federal Sağlık Eğitimi Merkezi. **Gesunderziehung in Europa.** BzgA, Köln.

Akbulut, A. A Kalkan ve ark. (1994). “Öğretmenlerin AIDS İle İlgili Bilgi, Düşünce ve Davranışlarının Araştırılması”. **AIDS Savaşım Günleri.** AIDS Savaşım Derneği, İstanbul, 29 Mart-Nisan.

Aksayan S. O Hayran ve ark.(1990). “Adölesanlarda Cinsellik Bilgi Düzeyleri ve Eğitim Gereksinimleri”. **Kadın Doğum Dergisi,** cilt: 6, sayı:3, İstanbul,Kasım.

Alberti, R, Michael. (1998). **Atılganlık Hakınızı Kullanın.** Çev: Serap Katlan. Hyb Yayıncılık, Ankara.

Aslan, Ş Altan. **Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik** (2000). Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.

Atabek, E. **Cinsellikten İkmale Kalmak.** Altın kitapları, İstanbul. 1998.

Ateşli, B. (1999). **Adolesan Gebeliklerde Maternal ve Fetal Sonuçlar.** Sağlık Bakanlığı Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, İstanbul.

Atkinson,R, L.ve diğerleri **Psikolojiye Giriş**. Arkadaş Yayınevi, Ankara,1999.

Acar F, A G Ayata.D Varoğlu. **Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık**. (1999). Başbakanlık
Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.

Aydın, M. **Eğitim Yönetimi**. Hatiboğlu Yayınları, Ankara, 1994.

Bakioğlu, A(1996).**Öğretmenlerin Kariyer Evreleri**. Marmara Üniversitesi II. Ulusal
Eğitim Bilimleri Sempozyum Bildirileri, İstanbul.

.....(1998).**Lider Öğretmen**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim
Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:10, İstanbul.

.....(1994). **Okul Yöneticisinin Kariyer Basamakları: İngiliz Eğitim
Sisteminde Yöneticilerin Etkinlikleri Üzerindeki Faktörler**. Marmara
Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:6
İstanbul.

Balcı, A. **Örgütsel Sosyalleşme**. Kuram Strateji ve Taktikler. PEGEM Yayıncılık,
Ankara, 2000.

Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü. (2001) **Eğitim
Materyallerinde Cinsiyetçi Öğeler**, Ankara.

Bayık, A, H Bulut. (1998) **Erkeklerin Doğurganlık Kontrolüne Katılımı**. IV. Ulusal
Halk Sağlığı Kongresi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı
Anabilim Dalı, Adana.

Bilgen, N. **Çağdaş ve Demokratik Eğitim**. Milli Eğitim Basımevi, Ankara,1994.

Bulut, A. (1998). “Çocuklukta Cinsel Eğitim”, **Türk Aile hekimliği Dergisi**. S. 2(2) İstanbul.

Bostancı, M. (1984). **Adölesanlarda Aile Planlaması Bilgi-Tutum Araştırması**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Connell,R.W. **Toplumsal Cinsiyet ve İktidar**.Toplum, Kişi ve Cinsel Politika. Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1998.

Çelik,V. **Eğitim Örgütlerinde Örgütsel Kültür ve Kalite**. (1995) .4. ulusal Kalite Kongresi, Toplam kalite Yönetimi ve Eğitimde Kalite, cilt:2, Kal-Der, İstanbul.

Daninos, A.M. **Cinsel İlişkiler Tarihi**. Varlık Yayınları, İstanbul, 1974.

Dusek, J. B. **Adolescent Development and Behavior**. Prentice Hall, US.,1987.

Dünya Sağlık Örgütü. Avrupa’da Gençlerin Sağlığını Geliştirme Projesi.(1995).

Ekşi,A. (1995). “Tartışma”. Gençlik, Cinsel Eğitim ve Üreme Sağlığı. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, İstanbul.

Ensari, H. (1991).**Eğitim Yönetiminde Kadın**. Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:3, İstanbul.

Ersevimi,İ. **Freud ve Psikanalizin Temel İlkeleri**. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul,1997.

Eryılmaz,Y Hatice. Şanda Ç. (1994.) **Kadıköy İlçesindeki Lise Son Sınıfı kız Öğrencilerin Menarş Yaşı ve Menstrüasyona İlişkin Bilgi Tutum ve**

Davranışları. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İzmir.

Fidan, N. M. Erden. **Eğitime Giriş.** Alkım Yayınevi, İstanbul, 1998.

Foucault, M. **Cinselliğin Tarihi 1.** Afa Yayınları, İstanbul, 1993.

Foucault, M. **Cinselliğin Tarihi 2.** Afa Yayınları, İstanbul, 1988.

Gale, J. **Teenage Sexuality.** Henry Holt and Company, New York, 1991.

Geary, C. David. **Male, Female; The Evolution of Human Sex Differences.** Basımda.

Genç, M. ve ark. **Malatya ili Akçadağ İlçesindeki Lise Öğrencilerinin AIDS ile İlgili Bilgi ve Tutumları.** VI. Ulusal Halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya, 1999.

Giddens, A. **Sosyoloji.** Ayraç Yayınevi, Ankara, 2000.

Godenzi, A. **Cinsel Şiddet.** Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1989.

Görak, G. N. Bahçecik ve arkadaşları. (1999). “Üniversitede Öğrencilerinin Çocukluk Döneminde Karşılaştıkları Çeşitli Cinsel İstismarlar”. I. İstanbul Çocuk Kurultayı Araştırmalar Kitabı, İstanbul Çocukları Vakfı, İstanbul.

Gürkan, T. F, Hazır. (1997) **İlkokul Ders Kitaplarının Cinsiyet Rollerine İlişkin Kalıp Yargılar Yönünden Analizi,** Yaşadıkça Eğitim. Kültür Koleji Yayınları, Sayı:52, İstanbul, Mayıs-Haziran .

Gürşimşek, I. (1998). **Öğretmen Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar.** Hacettepe üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:14, Ankara.

Hayran, O. Hilal M. (1990). “Menarş Yaşı Giderek Düşüyor mu?” Sağlık Bakanlığı

Sağlık Dergisi. Sayı:62, Ankara.

Hesapçıoğlu, M. (1998). “Modernizmden Postmodernizme Eğitim Anlayışları ve Okulun Geleceği”. **Yeni Türkiye**, 21. Yüzyıl Özel sayısı. Yıl 4, Sayı 19,

..... **Öğretim İlke ve Yöntemleri.** Beta, İstanbul,1998.

İlkkaracan, P. **Women And Sexuality İn Muslim Societies.** Kadının İnsan Hakları Projesi, İstanbul, 2000.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı. **Cinsel Sağlık Bilgileri Öğretmen El Kitabı.** İstanbul, 2000.

Kağıtçıbaşı, Ç. **Kültürel Psikoloji.** Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1998.

Kale, N. (1996). “**Geleneksel Eğitimi Çağdaşlaştırmak**”. II. Ulusal Eğitim Bilimleri Sempozyumu, ”. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.

Karaoğlu, L. E, Pehlivan. (1998). **Malatya İl Merkezindeki Farklı Programdaki Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sağlıkla İlgili Bilgi Tutum ve Uygulamaları.** IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Adana.

Karataş, N. (1972). “**Etimesgut Ebeleri İle İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyet Eğitimine İlişkin Bilgi Tutum Araştırması**”. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara.

Kay Mc, P. “**Parents’ Opinions and Attitudes Towards Sexuality Education İn The School**”. **Canadian Journal Of Human Sexuality.** Vol.7, issue.2 P.139

Kılınçer, A. ve ark. (1998). **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Hakkındaki Bilgi Düzeyleri.** IV. Ulusal Halk

Sağlığı Kongresi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Adana.

King, B. M. **Human Sexuality Today**. Prentice Hall, New Jersey, 1999.

Kocatürk, D. ve ark.(1999).**Üniversite Öğrencilerinin Bulaşıcı Hastalıklarla İlgili Davranışları**. VI. Ulusal halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya,

Konrad Adenauer Vakfı. **Türk Gençliği 1998**. Ankara.

Kulaksızoğlu, A. (1990). **“Gençlik Çağı ve Ülkemizde Gençlik Sorunları”**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:2, İstanbul.

.....**Ergenlik Psikolojisi**. İstanbul, 1998.

Malinowski,B. **Vahşilerin Cinsel Yaşamı**. Kabalcı Yayınları, İstanbul,1992.

Mangır, M. B. E. Çalış. (1997). **“Çocuklarda Cinsel Eğitim”**. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ankara, YA-PA yayınları, İstanbul.

Mathison S. An Evaluation Model for Inservice Teacher-Education Evaluation and Program Planning 15 (3): 255-261 Jul-Sep 1992 .

Milli Eğitim Bakanlığı. **2001 Yılı Başında Milli Eğitim(2000)**. Araştırma Planlama Koordinasyon Kurulu başkanlığı, Ankara.

.....**Milli Eğitim Sayısal Veriler 2000**. Ankara,2000.

Moran,J.P. **Teaching Sex**. Harvard University Press, USA, 2000.

Mouchiroud,P A. (2000) **“Cinsel Eğitim Dünya Deneyimi”**. CETAD Günleri II. Açılış

Konuşması. İstanbul.

Ok, Ş. H Zincir, E Ege. (1999). “Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Hakkında Bilgi Durumlarının ve Bunu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi”. VI. Ulusal Halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya.

Onur, B. **Gelişim Psikolojisi**. Yetişkinlik Yaşlılık Ölüm, İmge Kitabevi, Ankara,2000

.....**Ergenlik Psikolojisi**. Taş Kitapçılık, Ankara, 1985.

Ölçüm, M. (1996).**Örgüt Kültürü**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:8, İstanbul.

Özcebe,H. L Akın. “Üniversite Gençliğinde Cinsel Yaşam”. CETAD Günleri Poster Bildiri, İstanbul,2000.

Özgü, H. **Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi**. Ararat Yayınevi, İstanbul, 1976.

Özgüven, İ.E. **Cinsellik ve Cinsel Yaşam**. PDREM Yayınları, Ankara,1997.

Özgüven,İ.E. F. Bilge. (1998) **Lise Öğrencilerinin Cinsel Konulara Bakışı**. VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Konya.

..... (1997) **Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi Cinsel İlişki Konusundaki Tutum ve Değerleri**. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

- Özeruz, B. (1999). “Lise ve Yüksek Öğrenime Devam Eden Öğrencilerin Cinselliğe İlişkin Bilgi Düzeylerinin Araştırılması”. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Paykoç, F. (1995).**Eğitimcinin Sürekli Eğitiminde Kalite ve Yeni Yaklaşımlar**. 4. Ulusal Kalite Kongresi, Toplam Kalite Yönetimi ve Eğitimde Kalite, Cilt:3, İstanbul.
- Perusse,F.C. **Çocuklara Cinsel Konuda Ne Söylemeli Nasıl Söylemeli**. Çeviren:Aygören Dirim, Esin Yayınevi, İstanbul,1988.
- Polat, O. **Cinsel istismar Nedir?** İstanbul, 1997.
- Reduction of Maternal Mortality. World health Organization, Geneva, 1999.
- Rathus,A.Spencer ve arkadaşları. **Human Sexuality In A World of Diversity**. Allyn and Bacon, Boston,1993.
- Salk, L. **Çocuğun Duygusal Sorunları**. Remzi Kitabevi, İstanbul,1993.
- Sarıhan,Ş. (1999).**Hukukta Kadın Sempozyumu**. TC Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Scarpitti, F R. M. L. Andersen. **Social Problems**. Harper Collins Publishers, New York, 1992
- Smith, J.M. **The Evolution of Sex**. Cambridge University Press, 1978.
- Soyarslan, D. (1999). “Töre Cinayetlerinin Önlenmesi”. **Töre Cinayetleri Panel Bildirileri**. TC Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.

Stein, N. D. “ Argues That Sexual Harassment and Child Sexual Abuse İn Schools”. **Educational Digest**. Vol: 58, issue 9,p 7,May 1993.

Sungur, N. (1994). “Orta yaş Yöneticilerin Problemleri Üzerine Bir Tarama”. **Eğitim Bilimleri Dergisi**, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, s.6 İstanbul.

Şahin, M. (1999). **Milli Eğitim Bakanlığı Hizmet içi Eğitim Faaliyetlerinin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Yıl:5, Sayı:18, Bahar.

Şahin, T. K, F. Kara, O. Ural. (1999). **Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde Görevli Hemşirelerin AIDS Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi**. VI. Ulusal halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya.

Şişman, M. (1997).**Okul Müdürlerinin Öğretim Liderliği Davranışları**. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:51, Eskişehir.

Tanır, F. ve ark. (1999).**Adana Doğankent Beldesi Ve Karataş İlçesi Okullarındaki Öğretmenlerin Cinsel Yolla Bulaşabilen Hastalıklar Hakkındaki Bilgilerinin Durumu**. VI. Ulusal Halk Sağlığı Günleri Bildiri Özet Kitabı. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya.

Tapan M. (1995). **İzmir İlinde Adölesanlarda Aile Hayatı Üreme Sağlığı Konusunda Bilgi ve Tutum Araştırması**. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Taşçı, A. İ. **Cinsel Eğitim**. Yedirenk Kitapları, İstanbul, 2001.

Taymaz, H. **Hizmet içi Eğitim**. Ankara,1997.

Tekışık, H. H. (2000).**Çağdaş Eğitim**. Sayı 267, Ankara, Temmuz-Ağustos .

Terzi, A. R. **Örgüt Kültürü**. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2000.

Tezcan, M. (1999).**Töre Cinayetleri Panel Bildirileri**. TC Başbakanlık Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.

Thio, A. **Sociology**. A Brief Introduction. Harper Collins Publishers,1991.

Tuzcuoğlu, S. N. Tuzcuoğlu. (1996). **“Çocukların Cinsel Eğitiminde Ailelerin Karşılaştığı Güçlükler”**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:8 İstanbul.

Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu, Ankara, 1988.

Üstüner, I. Ş., F. Ardahan, E. Okutmuş. (1997). **Eğitimde Stratejik Planlama, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Bolton Koleji Karşılaştırmalı Örneği**. Yüksek Öğretimde Sürekli Kalite İyileştirme, Editör: Mithat Çoruh, Haberal Eğitim Vakfı, Ankara.

Ünal, N., N. Bilgel. (1995). **Gençlerin Cinsel Konulara Bakışları**,Bursa’ da Sağlık, cilt 4, sayı 10, Bursa.

Ünal, S. (1993). **“Fen Bilgisi Öğretiminde İlkokul Öğretmenlerinin Yeterliliği”**. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:5, İstanbul.

Yavuzer, H. **Çocuk ve Suç**. Remzi Kitabevi,İstanbul,1998.

Yetkin, N., C. İncesu. **Cinsel İşlev Bozuklukları Monograf Serisi (1,2).** Roche, İstanbul, 1999.

İnternet Adresleri

www.ils.unc.edu/daniel/614/orgculturenotes.html

www.edu.gov.nf.ca

www.ed.gov/databases/ERIC-Digests/ed370198.html

www.jca.ax.apc.org/fem/bpfa/NGOreport Women 2000, Japan NGO Alternative Report

www.uweb.ucsb.edu/ubuttmoo/internet3html Cultural Differences Between US and European Countries

www.scotland.gov.uk/library2/doc16/sess04.asp Report on the Working Group on Sex Education in Scottish Schools

www.copas.net.au

www.ed.gov/databases/ERIC-Digests

www.ils.unc.edu

www.edu.gov.nf.ca

www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed259449.html Motivating Teacher for Excellence, 1984.

www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed322147.html The Influence of Reform on Inservice Teacher Education, 1989.

www.ncte.org/ncte.old/idea/professional/inservice.html Report from the CEE Commission on Inservice Education.

www.advocatesforyouth.org/sexeducation.htm

**TABLO: 113 ÖĞRETMENLERİN ANKET SORULARINA
VERDİKLERİ CEVAPLARIN YÜZDE DAĞILIMLARI**

s.1 Kendi çocuğum ya da çevremdeki çocuklar bana dünyaya nasıl geldiklerine ve cinselliklerine ilişkin sorular sorarlar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	243	79,9
Kararsız	19	6,3
Katılmıyor	42	13,8
Toplam	304	100,0
s.2 TV. ve medyada çıkan aşırı sayılabilecek cinsel içerikli mesajları çocuklara açıklamakta zorlanıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	183	60,2
Kararsız	36	11,8
Katılmıyor	85	28,0
Toplam	304	100,0
s.3 Çocukların cinsel içerikli mesajlarını yanıtlarken Latince ya da Arapça sözcükler işimi kolaylaştırıyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	64	21,1
Kararsız	35	11,5
Katılmıyor	205	67,4
Toplam	304	100,0
s.4 Çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken kendimi rahatsız hissedip geçiştiriyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	77	25,3
Kararsız	30	9,9
Katılmıyor	197	64,8
Toplam	304	100,0
s.5 çocuğa cinsel konuları çevresindekilerle paylaşabileceği için anlatmıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	42	13,8
Kararsız	24	7,9
Katılmıyor	238	78,3
Toplam	304	100,0
s.6 Çocuğa cinsel bilgiler 3 yaşından itibaren gelişim düzeyine uygun olarak verilmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	245	80,6
Kararsız	25	8,2
Katılmıyor	34	11,2
Toplam	304	100,0
s.7 Cinsel konuların konuşulması ahlaki değerlerimize uymuyor ve konuşmuyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	32	10,5
Kararsız	20	6,6
Katılmıyor	252	82,9

Toplam	304	100,0
s.8 Cinsel konuları her düzeyde mesleğim gereği rahat konuşurum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	158	52,0
Kararsız	65	21,4
Katılmıyor	81	26,6
Toplam	304	100,0
s.9 Çocuklara doğumu anlatırken bebeğin anne karnından yarılarak çıkarıldığını söylüyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	67	22,0
Kararsız	32	10,5
Katılmıyor	205	67,4
Toplam	304	100,0
s.10 Çocukların cinsel içerikli sorularını kitapların yardımı ile açıklıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	196	64,5
Kararsız	38	12,5
Katılmıyor	70	23,0
Toplam	304	100,0
s.11 Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 6. sınıftan itibaren ergenliğe hazırlamak amacıyla verilmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	235	77,3
Kararsız	24	7,9
Katılmıyor	45	14,8
Toplam	304	100,0
s.12 Çocuklar cinselliği eğitimleri içinde detaylı olarak alırlarsa cinsel ilişki kurma cesareti kazanırlar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	98	32,2
Kararsız	72	23,7
Katılmıyor	134	44,1
Toplam	304	100,0
s.13 Gençler cinsellikle ilgili bilgileri okul dışı kaynaklardan öğrenebilecekleri için öğretmenin anlatması gerekli değildir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	21	6,9
Kararsız	23	7,6
Katılmıyor	260	85,5
Toplam	304	100,0
s.14 Cinsel konular sağlık bilgisinin bir konusu olarak düşünülüp onun içinde verilmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	246	80,9
Kararsız	28	9,2
Katılmıyor	30	9,9
Toplam	304	100,0
s.15 Öğrencilerin aşk ilişkileri okula yansımamalı		

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	145	47,7
Kararsız	71	23,4
Katılmıyor	88	28,9
Toplam	304	100,0

s.16 Öğrencilere cinsellik ve üreme bilgileri 9. sınıfta verilmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	55	18,1
Kararsız	60	19,7
Katılmıyor	189	62,2
Toplam	304	100,0

s.17 Kız öğrencilerin göğüsleri gelişmeye başlayınca rahatsızlık hissedip vücutlarını saklamaya başlıyorlar

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	220	72,4
Kararsız	36	11,8
Katılmıyor	48	15,8
Toplam	304	100,0

s.18 Veliler okulda cinsel konuların konuşulmasını ahlaksızlık olarak değerlendirebilirler

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	153	50,3
Kararsız	63	20,7
Katılmıyor	88	28,9
Toplam	304	100,0

s.19 Cinsel konuları müfredatta yeterli bulmadığım için ilaveler yapıyorum

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	90	29,6
Kararsız	72	23,7
Katılmıyor	142	46,7
Toplam	304	100,0

s.20 Müdür sınıfta cinsel konuları konuşmamı kınayabilir

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	39	12,8
Kararsız	66	21,7
Katılmıyor	199	65,5
Toplam	304	100,0

s.21 Okulda cinsel konuların konuşulmasını doğru bulmuyorum

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	63	20,7
Kararsız	55	18,1
Katılmıyor	186	61,2
Toplam	304	100,0

s.22 Meslektaşlarım sınıfta cinsel konuları konuşmamı kınayabilir

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	26	8,6
Kararsız	66	21,7

Katılmıyor	212	69,7
Toplam	304	100,0
s.23 Öğrenciler vücutlarındaki gelişmeler konusunda kız-erkek birlikte eğitilmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	175	57,6
Kararsız	54	17,8
Katılmıyor	75	24,7
Toplam	304	100,0
s.24 Aynı cinslerin birbirine ilgi duyması sapıklıktır		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	127	41,8
Kararsız	56	18,4
Katılmıyor	121	39,8
Toplam	304	100,0
s.25 Kadın-erkek işbirliği içinde çalışmakta cinsiyet bir engel değildir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	285	93,8
Kararsız	10	3,3
Katılmıyor	9	3,0
Toplam	304	100,0
s.26 Üreme, büyüme-gelişme konularını işlerken öğrenciler pür dikkat kesiliyorlar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	248	81,6
Kararsız	41	13,5
Katılmıyor	15	4,9
Toplam	304	100,0
s.27 Üreme sisteminin sağlığının korunması konusuna sağlık bilgisi öğretmenin anlatması gerektiğini düşünerek pek girmiyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	91	29,9
Kararsız	61	20,1
Katılmıyor	152	50,0
Toplam	304	100,0
s.28 Öğrencilerime cinsel sağlıkları ile ilgili rehberlik yapabilmek için keşke bir hizmet içi eğitim alabilsem		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	221	72,7
Kararsız	39	12,8
Katılmıyor	44	14,5
Toplam	304	100,0
s.29 Üreme sisteminin sağlığının korunması konusunda biyoloji kitabında öğrencinin ihtiyacı olan tüm bilgiler yer alıyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	57	18,8
Kararsız	98	32,2
Katılmıyor	149	49,0
Toplam	304	100,0

s.30 Hormonların üreme organlarının üzerine etkilerini anlatırken ergenlik döneminin fiziksel ve psikolojik özelliklerini de anlatıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	180	59,2
Kararsız	86	28,3
Katılmıyor	38	12,5
Toplam	304	100,0
s.31 Öğrencilerin tacizden nasıl korunacaklarını kendilerine anlatıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	160	52,6
Kararsız	78	25,7
Katılmıyor	66	21,7
Toplam	304	100,0
s.32 Çocukların en çok yakınları ve tanıdıkları tarafından tacize uğradıklarını bilerek onları izliyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	86	28,3
Kararsız	86	28,3
Katılmıyor	132	43,4
Toplam	304	100,0
s.33 Sınıfta üreme, büyüme-gelişme konularını kendi hazırladığım zengin görsel materyalle işliyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	66	21,7
Kararsız	83	27,3
Katılmıyor	155	51,0
Toplam	304	100,0
s.35 Erkek çocuklar neden sünnet olduklarını anlamıyorlar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	148	48,7
Kararsız	71	23,4
Katılmıyor	85	28,0
Toplam	304	100,0
s.36 Üreme, büyüme-gelişme konularını sınıfta konuşmak ahlaki inanç ve değerlerimle çelişiyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	25	8,2
Kararsız	23	7,6
Katılmıyor	256	84,2
Toplam	304	100,0
s.37 Üreme, büyüme-gelişme konuları yalnızca aile içinde konuşulmalıdır		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	17	5,6
Kararsız	17	5,6
Katılmıyor	270	88,8
Toplam	304	100,0
s.38 Öğrencilerin cinsellikle ilgili sordukları soruları yaşlarının üzerinde buluyorum		

Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	67	22,0
Kararsız	73	24,0
Katılmıyor	164	53,9
Toplam	304	100,0
s.39 Öğretmenlik eğitimimde insan vücudunu detaylı tanıtan dersleri keşke yeterli alabilseydim		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	193	63,5
Kararsız	37	12,2
Katılmıyor	74	24,3
Toplam	304	100,0
s.40 Üreme, büyüme-gelişme konularında keşke bir hizmet içi eğitime katılabilsem		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	191	62,8
Kararsız	63	20,7
Katılmıyor	50	16,4
Toplam	304	100,0
s.41 Genç olmak cinsel konuları sınıf ortamında konuşmakta sıkıntı yaşamama neden oluyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	105	34,5
Kararsız	61	20,1
Katılmıyor	138	45,4
Toplam	304	100,0
s.42 Sınıfların kalabalık oluşu cinsellik konularını anlatırken sıkıntı yaşamama neden oluyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	122	40,1
Kararsız	69	22,7
Katılmıyor	113	37,2
Toplam	304	100,0
s.43 Yaşım ilerledikçe cinsel eğitimle ilgili konuları anlatmak daha kolay geliyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	169	55,6
Kararsız	58	19,1
Katılmıyor	77	25,3
Toplam	304	100,0
s.44 Programımızdaki cinsel eğitim konuları üreme, büyüme-gelişme ve hastalıklardan korunma başlıkları altında yeterlidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	96	31,6
Kararsız	88	28,9
Katılmıyor	120	39,5
Toplam	304	100,0
s.45 Fen bilgisi dersinde üreme, büyüme-gelişme konularını anlatırken bilgi yönünden zorlanıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	72	23,7

Kararsız	87	28,6
Katılmıyor	145	47,7
Toplam	304	100,0
s.46 Kız çocukların cinsellikle ilgili soruları daha çok öğrenme amaçlı		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	213	70,1
Kararsız	70	23,0
Katılmıyor	21	6,9
Toplam	304	100,0
s.47 Kalabalık sınıflar üreme, büyüme-gelişme konusunda öğrencilerin görüşmelerine ve esprilerine neden olduğu için sınıfın kontrolünde güçlük yaşıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	135	44,4
Kararsız	58	19,1
Katılmıyor	111	36,5
Toplam	304	100,0
s.48 Erkek çocuklar muziplik olsun diye cinsellikle ilgili sorular soruyorlar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	184	60,5
Kararsız	54	17,8
Katılmıyor	66	21,7
Toplam	304	100,0
s.49 Başarı ile cinsiyetin ilişkisi yoktur		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	215	70,7
Kararsız	36	11,8
Katılmıyor	53	17,4
Toplam	304	100,0
s.50 Çocuğuma/çocuklara dünyaya nasıl geldiklerine ilişkin bir şey anlatmadım		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	63	20,7
Kararsız	42	13,8
Katılmıyor	199	65,5
Toplam	304	100,0
s.51 Sınıfta cinsellikle ilgili konuları konuşmak öğrencinin öğretmene olan saygısını azaltır		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	30	9,9
Kararsız	27	8,9
Katılmıyor	247	81,3
Toplam	304	100,0
s.52 Cinsiyete dayalı toplumsal kabullerin objektif hale gelebilmesi için cinsel konuların eğitimde yer alması etkili olur		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	266	87,5
Kararsız	21	6,9
Katılmıyor	17	5,6
Toplam	304	100,0

s.53 Başarılı olmakta cinsiyetin ana faktör olmadığının öğretilmesi bu ders içerikleri ile mümkün görünmüyor		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	146	48,0
Kararsız	96	31,6
Katılmıyor	62	20,4
Toplam	304	100,0
s.54 Öğretmenlerin cinsel konuları anlatırken öğrenciye nasıl yaklaşacakları konusunda eğitime ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	256	84,2
Kararsız	25	8,2
Katılmıyor	23	7,6
Toplam	304	100,0
s.55 Sınıfta doğumu anlatırken çocuğun doğduğu organın ismini telaffuz etmiyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	125	41,1
Kararsız	73	24,0
Katılmıyor	106	34,9
Toplam	304	100,0
s.56 Sınıfımda kendi cinsine ilgi duyduğunu düşündüğüm çocuğun durumunu vakit geçirmeden ailesi ve okul yöneticileri ile paylaşıyorum		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	194	63,8
Kararsız	67	22,0
Katılmıyor	43	14,1
Toplam	304	100,0
s.57 Kız çocuklarını erkek çocukları gibi okutmaları için velilere de cinsiyet rolleri konusunda eğitim verilmeli		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	276	90,8
Kararsız	16	5,3
Katılmıyor	12	3,9
Toplam	304	100,0
s.58 Cinsel eğitim toplumun sosyal değerlerine temellenmelidir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	208	68,4
Kararsız	57	18,8
Katılmıyor	39	12,8
Toplam	304	100,0
s.59 Anatomik yapısından farklı cinsel kimlik sergileyenler gençlerden ve toplumdan ayrı tutulmalıdır		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	40	13,2
Kararsız	66	21,7
Katılmıyor	198	65,1
Toplam	304	100,0

s.60 Cinsiyet özellikleri hak edilen mevkiye gelmede engel değildir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	240	78,9
Kararsız	41	13,5
Katılmıyor	23	7,6
Toplam	304	100,0
s.61 Eğitimde yönetim sistemimiz kadınlara da erkekler kadar eşit olanaklar sunar		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	198	65,1
Kararsız	40	13,2
Katılmıyor	66	21,7
Toplam	304	100,0
s.62 İnsanın cinsel kimliği doğumla sabit olmayıp tamamen yetiştiği ortamda öğrenilerek şekillenir		
Katılma Durumu	Sayı	%
Katılıyor	189	62,2
Kararsız	51	16,8
Katılmıyor	64	21,1
Toplam	304	100,0

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 59
KONU: Anket.
(Dilsaz KOCATÜRK)

11.01/2002

MARMARA ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLGİ :a)Valilik Makamının 11/01/2002 gün ve 18.580/56 sayılı Oluru.
b) 20.12.2001 gün ve B.30.2.Mar. F8.00. 00/1575 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı Öğrencilerinden Dilsaz KOCATÜRK' ün "**Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları ve Okul Yöneticilerinin görüşleri**" konulu tez çalışmasına esas olmak üzere İlimiz Kadıköy,Üsküdar ve Ümraniye İlçelerindeki Okul Yöneticisi ve Öğretmenlere anket yapma isteği ile ilgili İLGİ Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi , gereğinin İLGİ Valilik Oluru doğrultusunda yapılarak ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin bilgisinden sonra Okul Müdürlüklerine gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Nursel ALDABAK
Müdür a.
Müdür Yardımcısı V.

EKLER :
Ek-1 İLGİ Olur
Ek-2 Anket çalışması ve muhteviyatı(7 sayfa)

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 56
KONU : Anket (Dilsaz KOCATÜRK)

11.101/2002

VALİLİK MAKAMINA

- İLGİ :a) Millî Eğitim Bakanlığının 20.01.1988 ve Basın Halkla İlişkiler Müşavirliğinin 610.BHİŞ.123 sayılı emri.
b) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 20/12/2001 gün ve B.30.02.Mar.F8.00.00/1575 sayılı yazısı.
c) İlköğretim Müfettişleri Başkanlığının 08/01/2002 gün ve 83 sayılı yazısı.

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı Öğrencilerinden Dilsaz KOCATÜRK' ün "**Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında ve Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları ve Okul Yöneticilerin görüşleri**" konulu tez çalışmasına esas olmak üzere İlimiz Kadıköy, Üsküdar ve Ümraniye İlçelerindeki Okul Yöneticisi ve Öğretmenlere anket yapma isteği ile ilgili İLGİ (b) yazı ve ekleri Müfettişlerce incelenerek İLGİ (c) yazıları ile uygulanmasında herhangi bir sakıncanın bulunmadığı kanaatinde olduğu bildirilmektedir.

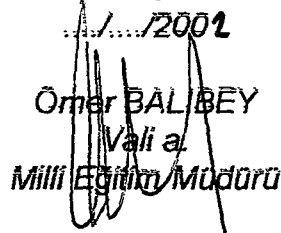
Adı geçenin yukarıda belirtilen konuda İLGİ (a) Bakanlık Emri Esasları dahilinde 2001-2002 öğretim yılında anketi uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Nursel ALDABAK
Müdür a.
Müdür Yardımcısı V.

EK:

- 1-İLGİ (b) yazı ve ekleri.
2-İLGİ (c) Müfettiş raporu.

OLUR
.../.../2001

Ömer BALİBEY
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

450 B

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI
KONU

B.30.02.Mar.1975 00.00/1575

20.12.
İstanbul

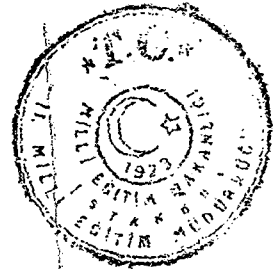
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE,
İSTANBUL

Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Enstitümüz Yüksek Lisans
Programı öğrencilerinden Dils az Kocatürk su an
tez aşamasında olup, tezi ile ilgili uygulama çalışmalarını yapabilmesi için kendisine
gerekli iznin verilmesi hususunda müsaadelerinizi arz ve rica ederim.

Prof.Dr. Ayla OKTAY
Müdür

TEZ KONUSU: Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında ve Hizmetiçi Eğitim
İhtiyaçları ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri

- EK 2 Adet Anket Örneği
1 Adet Dilekçe Örneği

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

150 C EL 31

12.12.01

İstanbul Kadıköy, Üsküdar ve Ümraniye ilçelerinin tüm ilköğretim okulları ve liselerinde yapacağım "Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri" konulu araştırma izni için il Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılacak gerekli yazışma hususunu ve gereğini arz ederim.

Saygılarımla

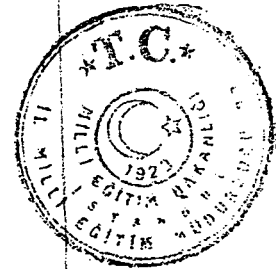

Dilsaz Kocatürk

9829911

20.11.2001

2001

Sayın Okul Yöneticisi,

Milli Eğitim Bakanlığı 1992 yılından beri çeşitli projelerle okullarda öğrencilerin cinsel/ cinsel sa bilgilerini desteklemektedir. Bu konuda okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin tecrübelerinin ihtiyaçlarının neler olduğu konusunda görüş ve deneyimlerinizden yararlanmak istiyorum.

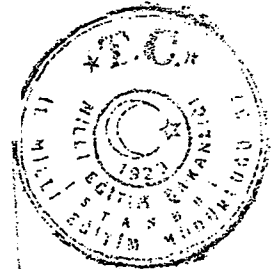
Görüşlerinizi ve deneyimlerinizi anket formu içinde beş kategoride öğrenmek istemekteyim. Her madde için size en uygun gelen derecelendirmenin altına (x) işareti koymanız yeterli olacaktır.

Anket formuna kimlik bilgilerinizi yazmanıza gerek bulunmamaktadır. Araştırmanın geçerli cevaplarınızın samimiyetine bağlıdır. Değerli vaktinizi ayırarak yapacağınız katkıya şimdiden teşekkür ederim.

Dilsaz KOCATÜRK

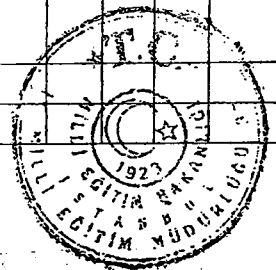
KİŞİSEL BİLGİLER

I. Cinsiyetiniz:	1. () Erkek	2. () Kadın			
II. Yaşınız:	1. () 35 altı	2. () 36-40	3. () 41-45	4. () 46-50	5. () 51+
IV. Kaç yıllık okul yöneticisisiniz?	1. () 0-5	2. () 6-10	3. () 11-15	4. () 16-20	5. () 20+
V. Okul yönetimi konusunda hizmet içi eğitim aldınız mı?	1. () Evet	2. () Hayır			
VI. Aldı iseniz hangi konularda idi?	1.	2.	3.	4.	

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Diğer
1. Çocuklar kendi vücutlarını tanımalıdır.					
2. Bazı erkek çocuklar kız tuvaletlerine girmeye çalışmaktadır.					
3. Bilgisizlikten sağlıklı ilişkiler doğmaktadır.					
4. Cinsellikle ilgili eğitim ahlak kurallarına uygun olmalıdır.					
5. Kız öğrenciler vücutlarındaki gelişmelerden rahatsızlık duydukları için beden eğitimi derslerine girmek istememektedirler.					
6. Cinsellikle ilgili eğitim toplumun kültürünü istismar edecek biçimde verilmemelidir.					
7. Öğrencilerin birbirlerini el ya da söz ile cinsel içerikli konularda rahatsız etmeleri beni de rahatsız ediyor.					
8. Öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili problemlerinin öğretmenler odasında konuşulmasını istemem.					
9. Cinsel eğitim veliyi rahatsız etmeyecek şekilde tasarlanmalıdır.					
10. Karşı cinsi rahatsız eden öğrenciler sapık davranış sergiliyor demektir.					
11. Birbirine tacizde bulunan çocuklar iyi bir dayacağı hatırlamaktadır.					
12. Biyoloji öğretmenleri sağlık bilgisi dersinde verimli olmaktadır.					
13. Cinsellikle ilgili aşırı davranışlarda bulunan öğrencilere (kızlara takılmak, kız-erkek tuvalet kapısını açmak) ağır disiplin yaptırımları uygulanmalıdır.					
14. Cinsel eğitim konusunda ilgili öğretmenler (Sınıf öğr. sağlık bilgisi, fen bilgisi, biyoloji) yoğun bilimsel hizmet içi eğitimden geçmelidir.					
15. Taciz cinsel eğitim eksikliği nedeniyle çocukların merak giderme yollarından biri olabilir.					
16. Okul öğrencilerin flört edeceği bir yer değildir.					
17. Sağlık bilgisi dersini, alan bilgisi olan branş öğretmenleri vermelidir.					
18. Tacize uğramış öğrenciye neylerden yardım alabileceği konusunda yol gösterebilirim.					
19. Cinsel eğitim tuvalet gibi ortak kullanım alanları hakkında bilinçlenmeyi de içermelidir.					
20. Cinsel eğitim konuları kız ve erkeklere ayrı ayrı anlatılmalıdır.					
21. Cinsel yönden rahatsız edilen öğrenciye nasıl yardım edileceğini bilmiyorum.					
22. İlköğretimde iki ayrı gelişim evresindeki çocuk ve ergenin aynı tuvaleti kullanması problem yaratıyor.					
23. Bekar, genç öğretmenler üreme, büyüme gelişme konularını anlatırken rahatsızlık duyuyorlar.					
24. Öğretmenine aşık olmak çok ayıptır.					
25. Okulun herhangi bir yerinde masturbasyon yapan öğrencinin okulla ilişkisi kesilmelidir.					
26. Genç erkek öğretmenlerin, öğrencilerle normal dışı davranışlarını fark eder öğretmeni uyarırım.					
27. Cinsellikle ilgili eğitim bilimsel olmalıdır.					
28. Tuvaletlerin deliğine pet atıldığı için sık sık tıkanmalar oluyor.					

Sayın Öğretmen,

Milli Eğitim Bakanlığı 1992 yılından beri çeşitli projelerle okullarda öğrencilerin cinsel/ cinsel sağlıklarını desteklemektedir. Bu konuda öğretmenlerin tecrübelerinin ve ihtiyaçlarının neler olduğu konusunda görüş ve deneyimlerinizden yararlanmak istemekteyim.

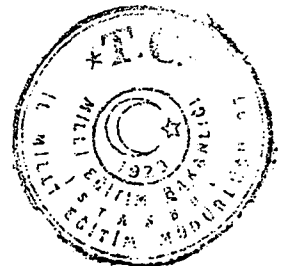
Görüşleriniz ve deneyimlerinizi anket formu içinde beş kategoride öğrenmek istemekteyim. Her madde için size en uygun gelen derecelendirmenin altına (x) işareti koymanız yeterli olacaktır.

Anket formuna kimlik bilgilerinizi yazmanız gerek bulunmamaktadır. Araştırmanın geçerli cevaplarınızın samimiyetine bağlıdır. Değerli vaktinizi ayırarak yapacağınız katkıya şimdiden teşekkür ederim.

Dilsaz KOCATÜRK

KİŞİSEL BİLGİLER

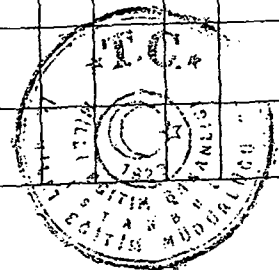
I. Cinsiyetiniz:	1. () Erkek	2. () Kadın				
II. Yaşınız:						
1. () 21-25	2. () 26-30	3. () 31-35	4. () 36-40	5. () 41-45	6. () 46-50	7. () 51+
III. Medeni durumunuz:	1. () Evli	2. () Bekar				
IV. Varsa çocuk sayınız:	1. () 1	2. () 2	3. () 3	4. () 4+		
VII. Branşınız:	1. () Sınıf Öğretmenliği	2. () Fen Bilgisi Öğretmenliği	3. () Biyoloji			
VIII. Kaç yıllık öğretmensiniz?	1. () 0-5	2. () 6-10	3. () 11-15	4. () 16-20	5. () 20+	
X. Verdiğiniz dersler:	1. () Fen bilgisi	2. () Biyoloji	3. () Sağlık bilgisi	4. () Diğer		
XI. Sağlık eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim aldınız mı?	1. () Evet	2. () Hayır				
XII. Aldığınız sağlık eğitiminin konusu:	1. () AIDS	2. () Sağlık formaterörlüğü kapsamında çeşitli konular	3. () Diğer yazınız			
XIII. Ders yaptığınız sınıfların ortalama mevcudu:	1. () 20-30	2. () 31-40	3. () 41-50	4. () 51-60	5. () 61+	
XIV. Cinsel sağlık eğitimi sayılabilecek bir eğitim aldınız mı?	1. () Evet	2. () Hayır				

Ek. 3/e

158

	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Kendi çocuğum ya da çevremdeki çocuklar bana, dünyaya nasıl geldiklerine ya da cinselliklerine ilişkin sorular sorarlar .				
2. Tv. ve medyada çıkan aşırı sayılabilecek cinsel içerikli mesajları çocuklara açıklamakta zorlanıyorum.				
3. Çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken Latince ya da Arapça sözcükler işimi kolaylaştırıyor.				
4. Çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken kendimi rahatsız hissettiğim için geçiştiriyorum.				
5. Çocuğa cinsel konuları çevresindekilerle (aile büyükleri, eş dost) paylaşıp diye anlatmıyorum.				
6. Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 3 yaştan itibaren gelişim düzeyine uygun ve kademeli olarak verilmelidir.				
7. Cinsel konuların konuşulması ahlaki değerlerimize uymuyor ve konuşmuyorum.				
8. Cinsel konuları her düzeyde "mesleğim gereği" rahat konuşurum.				
9. Çocuklara doğumu anlatırken bebeğin, anne karnının yarılarak çıkarıldığını söylüyorum.				
10. Çocukların cinsel içerikli sorularını kitapların yardımıyla açıklıyorum.				
11. Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 6. sınıftan itibaren ergenliğe hazırlamak amacıyla verilmelidir.				
12. Müdür sınıfta cinsel konuları konuşmamı kınayabilir.				
13. Gençler cinsellikle ilgili bilgileri internet, kitap, dergi gibi bir çok araçtan öğrenebilecekleri için öğretmenin anlatması gerekli değildir diye düşünüyorum.				
14. Cinsel konular sağlık bilgisinin bir konusu olarak düşünülüp onun içinde verilmelidir.				
15. Öğrencilerin aşk ilişkileri okula yansımamalı.				
16. Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 9. sınıfta verilmelidir. Kız öğrencilerin göğüsleri gelişmeye başlayınca rahatsızlık hissedip vücutlarını saklamaya başlıyorlar.				
17. Veliler okulda cinsel konuların konuşulmasını ahlaksızlık olarak değerlendirebilirler.				
18. Cinsel konuları müfredatta yeterli bulmadığım için ilaveler yapıyorum.				
19. Çocuklar cinselliği eğitimleri içinde detaylı olarak alırlarsa cinsel ilişki kurma cesareti kazanırlar.				
20. Okulda karşı cinslerin yaklaşmasını doğru bulmuyorum.				
21. Meslektaşlarım sınıfta cinsel konuları konuşmamı kınarlar.				
22. Öğrenciler vücutlarındaki gelişmeler konusunda kız-erkek birlikte eğitilmelidir.				
23. Aynı cinsin birbirine ilgi duyması sapıktır.				
24. Kadın-erkek işbirliği ile verimli çalışmakta cinsiyet bir engel değildir.				
25. Üreme, büyüme-gelişme konularını işlerken öğrenciler pür dikkat kesiliyorlar.				
26. Üreme sistemi sağlığının korunması konusuna sağlık bilgisi öğretmenin anlatması gerektiğini düşünerek pek girmiyorum.				

Ek. 3/4

158

Katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Tamamen
Katılıyorum

28. Öğrencilerime cinsel sağlıkları ile ilgili rehberlik yapabilmek için keşke bir hizmet içi eğitim alabilsem.

29. Hormonların üreme organları üzerindeki etkileri konusunu anlatırken ergenlik döneminin fiziksel ve psikolojik özelliklerini de anlatıyorum.

30. Öğrencilerin tacizden nasıl korunacağını kendilerine anlatıyorum.

31. Çocukların en çok tanıdıkları ve yakınları tarafından tacize uğradıklarını bilerek öğrencilerimi izliyorum.

32. Sınıfta üreme, büyüme gelişme konularını kendi hazırladığım zengin görsel materyalle işliyorum.

33. Biyoloji dersinde üreme, büyüme gelişme konularını anlatırken bilgi yönünden zorlanıyorum.

34. Erkek çocuklar neden sünnet olduklarını anlamıyorlar.

35. Üreme, büyüme gelişme konularını sınıfta konuşmak ahlaki inanç ve değerlerimle çelişiyor.

36. Üreme, büyüme gelişme konuları yalnızca aile içinde konuşulmalıdır.

37. Öğrencilerin cinsellikle ilgili sordukları soruları yaşlarının üzerinde buluyorum.

38. Öğretmenlik eğitimimde insan vücudunu detaylı tanıtarak dersleri keşke yeterince alabilseydim.

39. Üreme, büyüme gelişme konularında keşke bir hizmet içi eğitime katılabilsem.

40. Genç olmak cinsel konuları sınıf ortamında konuşmakta sıkıntıya girmeye neden oluyor.

41. Sınıfların kalabalık oluşu cinsellik konularını anlatırken sıkıntı yaşamama neden oluyor.

2. Yaşım ilerledikçe cinsel eğitimle ilgili konuları anlatmak daha kolay geliyor.

3. Programımızdaki cinsel eğitim konuları üreme, büyüme gelişme ve hastalıklardan korunma başlıkları altında yeterlidir.

4. Fen bilgisi dersinde üreme, büyüme gelişme konularını anlatırken bilgi yönünden zorlanıyorum.

5. Kız çocukların cinsellikle ilgili soruları daha çok öğrenme amaçlı.

6. Kalabalık sınıflar, üreme, büyüme gelişme konusunda öğrencilerin gülmelerine ve esprilerine neden olduğu için sınıfın kontrolünde güçlük yaşıyorum.

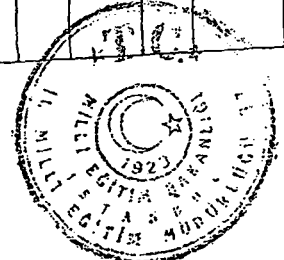
7. Erkek çocuklar muziplik olsun diye cinsellikle ilgili sorular soruyorlar.

8. Başarı ile cinsiyetin ilişkisi yoktur.

9. Çocuğuma/çocuklara nasıl dünyaya geldiği ile ilgili olarak bir şey anlatmadım.

10. Sınıfta cinsellikle ilgili konuları konuşmak öğrencinin öğretmene olan saygısını azaltır.

11. Çocuklara cinsel eğitim vermek toplumda yaşanan cinsel kaynaklı suçların azalmasına neden olabilir.

Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum
Kararsızım	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum
Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum
Tamamen katılıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum